

Serie nouă
FEBRUARIE 2018

2
(CLXLIX)

48 pagini
ISSN
1220-742X

ACTUALITATEA MUZICALĂ

REVISTĂ LUNARĂ A UNIUNII COMPOZITORILOR ȘI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA

D i n s u m a r :

- ✓ Concertele Filarmonicii "George Enescu"
- ✓ Festivalul Internațional "Leonard", ediția a XIV-a
- ✓ Despărțiri - Nicolae Teodoreanu, Paul Urmuzescu
- ✓ Muzica Bucureștiului de altădată
- ✓ Sergiu Cioiu, în căutarea tinereții
- ✓ Sanremo - istoria unui festival (IV)

În imagine:
Andra

Să-i prețuim pe simfoniști

Să zicem că, înaintea oricărui început, Dumnezeu impondera întru Sine precum o „gaură albă”, de nesunet, avidând în propria-i tăcere. Poate că tocmai această tainică nerostire a colapsat într-un fior... Atunci, dintr-o teribilă voință creatoare, Dumnezeul înfiorat a inițiat facerea lumii lovind mai întâi dumnezeiște (cum altfel?) într-un uriaș Tam-tam. În fond, era chiar glasul Lui. Astfel, condensul de tăcere a crăpat nefiirea, vibrând spațiul cu infinită întindere și descolăcindu-i timpului neconținerea trecerii. De-a lungul și de-a latul, Marele Sunet a prins a făuri Universul.

Cum Dumnezeu iubea lumea, a investit-o cu caractere proprii instrumentelor muzicale. Astfel, femininului i-a atribuit sunetul cristalin și viteza violinei, iar masculinului, moderația tandră a violoncelului. Nici vârstele nu au fost ignorate: copilăriei i s-a conferit spontaneitatea ludică a piculinei; adolescenței, expresivitatea cu nuanțe a clarinetului; maturității i s-a acordat vocația de survol a cornului; senectutea a primit, deopotrivă, lirismul și comicul fagotului. Și fenomenele au fost părtașe la această divină distribuție: ploii i s-a dat sunetul textural al chims-urilor; zefirul a primit lejeritatea glissando-urilor de harpă; tunetul, binecunoscutele lovituri, creșteri și descreșteri ale timpanelor. Tristeții i s-a împărtășit nostalgia delicată a oboiului, în vreme ce bucuriei i s-a dăruit jovialitatea flautului. Eroismul solar a primit sunet de trompetă, iar tragicului i s-au rezervat registrele de trombon. În fine, pianul, prin tonurile sale acordic-polifone și multiplele nuanțe de tușeu, a fost racordat epocilor și sintaxei acestora. Vocea i-a rămas pe deplin omului ca atare, s-o cânte după chipurile năzuințelor sale.

Până ca toată această orchestrație a lumii să-și deprindă rostul, obosit poate de atâta creație și hărăzire, Dumnezeu s-a retras în nevăzut să se odihnească preț de-o eternitate. Lumea de-acum, din vremea somnului Său, își duce cântarea cum poate, cum crede, cum își imaginează că însuși Dumnezeu și-ar fi dorit. Este o cântare când lină, când amețitoare, când domoală, când aprigă. Uneori, câte un muzician ales îi conferă valențe de simfonie. Iar cântul lumii parcă se purifică, căpătând aură de sens, de minunată aducere laolaltă. Dar, cum omul e ființă muritoare, nici cântul său nu durează dincolo de puțința memoriei. Atunci, oh, câtă patimă și câtă restriște,

câtă risipire și câtă angoasă. Și, mai ales, cât zgomot!... Trebuie să-i prețuim pe cei aleși să ne armonizeze cu sonoritatea simfoniilor. Să le ascultăm zicerea și să le învățăm cântul. Cu siguranță, lumea va fi mai bună, pretutindeni și oricând, neconținând fiorul divin.

George BALINT

DIN SUMAR

Pe scena Atheneului Român.....	2-6
Pe scena Studioului “Mihai Jora”.....	7-9
Recitaluri camerale.....	9-13
Festivalul Internațional “Leonard”.....	13-15
Correspondențe de peste hotare.....	15-18
Remember - D.D. Botez, Șt. Niculescu... 	18-20
Adio, N. Teodoreanu, P. Urmuzescu!....	21-23
Punctul pe j ...azz.....	27-28
Show internațional la Focșani.....	30-31
Femina.....	32-33
Sub flamura romanței.....	40
Pop-rock.....	42-43
“Reconstituirea” Ileanei Popovici.....	44-45

Căutându-l pe Kreisler

Concertele din 11 și 12 ianuarie 2018 au deschis anul aniversar al Filarmonicii George Enescu, care sărbătorește 150 de ani de la înființare. Christian Badea a început această seară festivă cu poemul vocal-orchestral *Isis* de Enescu, o alegere cât se poate de potrivită. Mi-am adus aminte de anii 1970-1980, când stagiunile Filarmonicii reușeau să prezinte cu consecvență opusuri importante din creația compozitorilor români moderni și contemporani; astăzi, cu foarte puține excepții, muzica "generației de aur" și a următoarelor pleiade de compozitori români e cântată mai ales în festivaluri specializate. Or, dacă publicul larg nu e în mod constant

antrenat și pentru audiții mai puțin "consonante", nu va deveni niciodată receptiv la tot ce a urmat după Stravinsky, Prokofiev și Bartok. Astfel, cu toate că muzica din *Isis* - "misterioasă, selenară, tristănescă", cum spune Pascal Bentoiu, cel care a descoperit partitura lui Enescu în 1996 și a orchestrat-o în 1999 - e cam la fel de accesibilă ca, să spunem, *Pelléas et Mélisande* de Debussy și cu toate că a fost excelent cântată, durata aplauzelor nu a permis, în seara de vineri, o a doua revenire pe scenă a dirijorului înainte de plecarea orchestrei. Și e păcat! S-a cântat frumos, cu atenție la detaliu - solo-urile cristaline ale oboiului și melismele flautului, pasajele amețitoare ale harpelor au fost inspirate, pizzicato-urile contrabașilor au sunat totodată precis și estompat. Corul, pregătit de excelentul Iosif Ion Prunner, a creat jocuri timbrale care s-au amestecat sau suprapus în mod fericit cu nuanțele rafinate ale orchestrei. Ce-i drept, stând aproape de scenă, am avut senzația de "detaliu privit prin lupă", de sonorități mai degrabă palpabile decât volatile, ceea ce a creat, în schimb, o impresie generală de vrajă precisă, de claritate și magie, în spiritul artei egiptene antice. Totuși, conotațiile exotice ale culorilor sunt secundare în această muzică; primează, cred, funcția sa contemplativ - imnică. Christian Badea a realizat o construcție impecabilă - multitudinea de idei, senzații, chemări, elanuri, creșteri și suspensii s-a construit pe un mare arc cu o culminație - "cheie de boltă" așezată asimetric, chiar după secțiunea de aur, către sfârșitul lucrării. Simțul timpului muzical este doar una din calitățile dirijorului - timpul lipsit de grabă din *Isis*, "veșnic cât lumea" a găsit o arhitectură perfectă în viziunea lui Christian Badea, chiar dacă precizia detaliilor a răpit pe alocuri din senzația de inefabil, tipică lui Enescu. I se cuvine încă o dată o mare plecăciune lui Pascal Bentoiu pentru extraordinara înțelegere a acestei muzici și pentru minuțiosul travaliu de orchestrație.

Am perceput *Concertul pentru pian și orchestra* de Schumann, în seara de 12 ianuarie, ca pe un bibelou prețios pe fondul a două fresce de proporții: *Isis*, cu conotațiile sale simboliste și *Simfonia a7-a* de Dvořák, profund romantică, au încadrat o viziune armonioasă, transparentă, foarte *comme il faut*, chiar cu accente rococo, a unei muzici din care nu lipsesc grandioarea, dramatismul, expresia suferinței. Mijloacele pianistice ale Danei Ciocârlie sunt excelente; frazarea sa este cultivată și de bun gust, sunetul este splendid, controlul tușeului e aproape impecabil, viziunea e clară și coerentă. Personajele care populează acest peisaj realizat cu finețe și cultură sunt un Eusebius ingenuu, ușor efeminat și amator de conversații intime și un Florestan prudent, care nu depășește niciodată limitele decenței. Kreisler însă, kappelmeister-ul

pasional al lui E.T.A. Hoffmann, care, odată cu *Kresleriana* a devenit al treilea personaj emblematic al lui Schumann - Kreisler, cu trăirile sale paradoxale, aparițiile și disparițiile misterioase și intempestive și cu dramul său de nebunie nu s-a făcut simțit. Avem de-a face cu un Schumann fragil, vulnerabil și totodată previzibil, fără asperități - o viziune valabilă și, cu siguranță, apreciată. Christian Badea a acompaniat această variantă grațioasă și echilibrată, fără

excese de fantezie, a concertului lui Schumann cu toată înțelegerea și experiența unui dirijor ce are în spate colaborări cu sute de soliști; temperamentul său tumultuos s-a adaptat cu finețe concepției pianistei. Dialogul orchestrei cu pianul în tema a II-a a finalului a ilustrat diferența de temperamente dintre protagoniști: tema în

contratimp și ritm punctat dirijată poate prea incisiv de Christian Badea a contrastat puternic cu răspunsul dubitativ al pianului. Interpretarea Danei Ciocârlie este atât de armonioasă, încât romantismul schumanian capătă, chiar în momentele sale cele mai intime, o tentă clasic-universală. În cadența părții I, pedala abundentă pe duble și acorduri a contribuit la efectul de orgă, în spiritul unor momente schumaniene de tip gotic, iar tempo-ul grijuliu a permis un bun control pianistic, fără asumarea unor riscuri prea mari. Bunul gust al Danei Ciocârlie s-a manifestat cu prisosință în cel de-al doilea bis, *Vogel als Prophet* din *Waldszenen*, unde

Dana Ciocârlie

simplitatea discursului a fost admirabilă - singurătatea profetului neînțeles a fost redată cu o sinceritate dezarmantă. Primul bis, *Noveletta op. 21, nr. 2* a avut o dezinvoltură pianistică poate chiar insuficient înțeleasă și apreciată de public - dintr-un soi de modestie, interpreta evită efectele facile.

Danei Ciocârlie îi revine meritul de a fi realizat recent integrala creației pentru pian de Schumann, foarte lăudată de critica franceză, integrala lui Eric Le Sage rămânând, pentru cunoscători, una de referință.

În *Simfonia a7-a* a lui Dvořák, Christian Badea a readus aminte că arta romantică s-a construit și în jurul noțiunii de eroic - sublim, în contrast cu frumosul, pitorescul, pastoralul. Tragismul trăirilor lui Dvořák, elanurile eroice și momentele de acalmie, aspirația către "sublim", în contradicție cu confortul pastoral-pitoresc, au fost redată cu convingere și măiestrie. Partea a III-a, *Scherzo*, a fost și pitorească: ascuțind ritmul dansant, Badea a scos în evidență caracterul etnic-slav al muzicii lui Dvořák. Discursul articulat în pesante a sunat foarte autentic. Registrul dramatic este cel în care dirijorul pare a se simți cel mai bine. Dar, dincolo de energie și autoritate, de predilecția pentru momentele apoteotice, Christian Badea demonstrează o perfectă adecvare a mijloacelor tehnice la

intenția muzicală. Proporția dintre intenție, comunicare și rezultat sonor este la el întotdeauna foarte reușită. Eficiența sa nu pare niciodată un scop în sine, iar abilitatea de a nu pierde nici o clipă întregul din cauza detaliilor, de a justifica fiecare moment din desfășurarea muzicală prin economia întregii construcții e o calitate pe care orchestra și publicul o percep și care face parte din "stofa" adevăraților maeștri.

În timpul *Concertului* de Schumann m-am întrebat: unde e de găsit Kreisler, în seara de astăzi? Poate doar în partituri. Ca orice personaj romantic, Kreisler – și poetul, în general – păcătuiesc prin abandonul controlului sub avalanșa trăirilor. Dar cât de poet poți fi în cușca cu lei? Pe scenă, echilibrul dintre control și abandon e un lucru fragil.

Lena VIERU CONTA

Pe scena Atheneului

În compania Filarmonicii bucureștene, în 18 și 19 ianuarie 2018 au evoluat două personalități prestigioase ale artei interpretative actuale: dirijorul Cristian Măcelaru și pianistul Mihai Ungureanu. Programul a fost alcătuit din creații reprezentative ale romantismului muzical și din prima jumătate a secolului al XX-lea. În debutul manifestării am ascultat *Uvertura* Operei *Olandezul zburător* de Richard Wagner, lucrare ce evocă plener temperamentul artistic al autorului, precum și particularitățile specifice ale limbajului său sonor. Sub bagheta inspirată a lui Cristian Măcelaru, orchestra a evidențiat expansiunea melodică irezistibilă, originalitatea leitmotivelor, bogăția armonică și profunzimea conținutului ce sugerează deznodământul tragic al acțiunii. Artiștii au reliefat cu măiestrie fluxul neîntrerupt al imaginilor diverse, derulate original în cadrul discursului muzical plin de culoare și dinamism, în care percepem o inedită afinitate între sentimentul iubirii și moarte.

Programul a continuat cu celebrul *Dans macabru* de Franz Liszt (elaborat în 1849 și publicat în 1865), lucrare concertantă de anvergură, ce prezintă personalitatea fascinantă a autorului, în care idealistul și misticul se asociază cu pianistul de succes, capabil să facă față unor dificultăți ce păreau a fi insurmontabile. Subintitulat *Parafrază pe Dies irae* (cu referire la cunoscuta secvență medievală pe care o

Mihai Ungureanu

prelucrează cu măiestrie), *Dansul macabru* a cunoscut în timp o faimă mondială bine meritată, fiind integrat de unii cercetători pe lista concertelor pentru pian și orchestră. Maestrul Mihai Ungureanu a inclus în vastul său repertoriu, alături de lucrările aflate pe afișele de concert ale altor pianiști și creații mai puțin cântate, extrem de valoroase, dificile și originale. Îmi amintesc o seară memorabilă din cadrul SIMN (ediția 2017), în care domnia sa a interpretat *Concertul nr. 2 pentru pian și orchestră* de Pascal Bentoiu pe scena Sălii Radio.

Dansul macabru a fost un nou prilej pentru artist de a-și etala talentul, experiența și arta pianistică redutabilă. Lucrarea sintetizează magistral cuceririle lisztiene în domeniul armoniei, în utilizarea procedurii variațional, precum și în tehnica instrumentală. Prestația de excepție în care pianistul, dirijorul și orchestra s-au aflat într-o excelentă colaborare a evidențiat preocuparea compozitorului de a sonda profunzimile ancestrale, de a înfățișa personaje și evenimente din epocile anterioare; sursele de inspirație diverse sunt abordate însă în spirit novator, vizionar. Depășind cu dezinvoltură toate dificultățile pianistice, Mihai Ungureanu a pătruns în adâncimea semnificațiilor muzicii și a realizat cu rafinament dezideratul autorului legat de interpretare: "Îmi creez tehnica din suflet și nu din mecanică". Așa cum era de așteptat, pianistul a prezentat la bis o superbă pagină lisztiană, selectată din ciclul *Ani de pelerinaj (Sonetul nr. 104 de Petrarca)*, în care publicul a admirat o altă fațetă a personalității sale ce îngemănează armonios sensibilitatea și reflecția. Deși se desfășoară pe parcursul a 81 de măsuri, lucrarea pare mult mai amplă datorită profunzimii conținutului, varietății agogice, prezentării temei lirice principale în diverse ipostaze și a pasajelor de bravură. Pianistul a creat o atmosferă de magie sonoră, în care tablourile muzicale de mare expresivitate au contrastat cu secvențe strălucitoare, de virtuozitate instrumentală.

În partea a doua a concertului am ascultat *Simfonia a IV-a în fa minor* a compozitorului englez Ralph Vaughan Williams, creație deosebit de interesantă și ofertantă în același timp, care a evidențiat convingător calitățile dirijorului Cristian Măcelaru, artist cu o carieră apreciată pe plan internațional. Pe parcursul celor 4 mișcări ale simfoniei i-am admirat viziunea estetică și arta dirijorală ce a fascinat în egală măsură orchestra și publicul; interpretarea de înalt nivel artistic a demonstrat că starea de creație nu e repetabilă, ci înlocuită cu alta, că fiecare secțiune și imagine muzicală are chipul ei unic. Conturarea expresivă a detaliilor și încadrarea lor firească în cadrul arhitecturii lucrării ne-a dus cu gândul la noțiunea de fragmentare și multiplicitate a subiecților din teoria post modernismului, precum și la aspirația universală spre unitate. Am admirat maniera profesionistă cu care dirijorul a abordat partitura. Prima mișcare *Allegro* a evidențiat complexitatea discursului muzical (elaborat în formă de sonată), în care sunt prezente numeroase motive abrupte, preponderent disonante, realizate în nuanțe mari - ce vor căpăta înveșmântări originale în mișcările succesive. Mișcarea a doua, *Andante moderato*, marcată de lirism reținut, a evocat preocuparea compozitorului de a contura expresiv anumite sonorități și evenimente ale discursului muzical. Mișcarea a treia, *Scherzo. Allegro molto*, remarcabilă prin spectaculos, prin dinamism și virtuozitate, a evidențiat calitățile de excepție ale dirijorului și valoarea orchestrei. Cristian Măcelaru a reliefat cu fantezie pregnanța ritmică și diversitatea dinamică, a creionat un caleidoscop imagini muzicale cuceritoare prin farmecul și vitalitatea lor. Mișcarea a patra, *Finale con Epilogo fugato. Allegro molto* a transmis multă energie și strălucire; publicul a admirat rafinamentul cu care a fost reliefată secțiunea polifonică și a recunoscut motive intonate anterior în alte ipostaze. Gestică elegantă și expresivă a dirijorului, dar și performanțele pianistice ale lui Mihai Ungureanu ne amintesc elogiul adus mâinii de Tudor Arghezi în poezia *Mâna lui*; autorul aseamănă mâna cu o floare *făcută pe flaut, pe cimpoi și alăută*, considerând-o drept instrument principal al fiecărei creații importante. Concertele de pe scena Atheneului au prilejuit protagoniștilor ocazia de a-și etala talentul, experiența și profesionalismul, iar publicului bucuria de a participa la evenimente artistice de excepție.

Carmen MANEA

Energie și forță expresivă

26 ianuarie 2018... Am intrat în Sala Mare a Ateneului, cu gândul că voi fi martora unui concert "obișnuit" de stagiu, care ar fi urmat să se deruleze la parametrii de profesionalism cu care Orchestra Filarmonicii "George Enescu" ne-a obișnuit... Firesc, atracția programului s-ar fi putut coagula în jurul acelor repere romantice de largă audiență, pe care unul din cei mai bine cotați compozitori ruși ai tuturor timpurilor, Piotr Ilici Ceaikovski, le-a conceput și

îmbinat alcătuirii sintactice complementare mizând, în primul rând, pe generozitatea melodică proprie spiritului rus.

Punctul de interes maxim al seriei l-a reprezentat, fără îndoială, lucrarea concertantă, ale cărei coordonate creatoare își au originea în deconstrucția – și reconstruirea, în termeni postmoderni – ai tradiționalei *Ciulendre*. Doi pianști de o remarcabilă virtuozitate, deopotrivă compozitori și orchestratori, au colaborat la elaborarea acestei piese, a cărei ipostaze inițiale a fost dedicată exclusiv pianului. Dacă dificila *Ciuleandă* pentru pian la patru mâini a fost proiectată de Andrei Tănăsescu ca o osmoză stilistică orientată către teatrul instrumental, ce speculează cu abilitate metamorfozele liniei melodice într-un traseu cu intenții ludice amintind simultan de Paganini-Rahmaninov, de muzica aleatoare, dar și de Steve Reich ori Philip Glass, versiunea pentru pian, percuție și orchestră realizată de către Sorin Petrescu a extrapolat spectaculozitatea intervențiilor solistice într-o ambianță timbrală care i-a conferit amploarea unei viziuni de perspectivă asupra binecunoscutei teme inițiale. Amintind de tradiția lisztiană a parafrizei gândite ca un impuls energetic cu virtuți variaționale, *Ciuleandra* lui Andrei Tănăsescu l-a avut ca interpret, alături de excepționalul pianist Sorin Petrescu, și pe Doru Roman, un percuționist versat, cu o disponibilitate tehnică și o cultură a sunetului ireproșabile.

revizuit, cu meticulozitatea-i caracteristică, de-a lungul unui același deceniu: *Uvertura-fantezie "Romeo și Julieta"* și *Simfonia nr. 2*. Familiarizat cu această tipologie repertorială, ansamblul Filarmonicii ar fi avut capacitatea de a satisface orizontul de așteptare al publicului, prin realizarea unei versiuni interpretative datorită căreia ar fi fost cu siguranță de apreciat joncțiunea dintre consecvența stilistică și spontaneitatea expresivă a acestor pagini orchestrale.

Însă, sub bagheta sugestivă a lui Mihnea Ignat, continua fluidizare a discursului fonic a înlesnit întrepătrunderea multiplexelor inserții tematice în trasee de un incontestabil dramatism, cu nuanțe senzuale (în *"Romeo și Julieta"*) dar și cu acumulări conflictuale puternice. Energic și temperamental, uneori maiestuos alteori impetuos, precum esența carnației sonore ceaikovskiene, gestul dirijoral a coordonat cu precizie omogenitatea judicios dozată a fluxului sonor, în care s-au

Rămânând în sfera rezonanței

folclorice, bisurile propuse de către cei doi artiști plurivalenți au reunit, pe scena Ateneului, componenții ansamblului **Contraste**, flautistul Ion Bogdan Ștefănescu valorificând împreună cu Doru Roman și Sorin Petrescu mostre din tezaurul arhaic românesc de factură dansantă, similară tradiționalei *Ciulendre*. A impresionat energia absolut specială a *Călușului* (într-un aranjament original pentru flaut, percuție și pian), care a adus un plus de dinamism întregului parcurs concertant, aplauzele cumulate ale auditoriului răsplătind, totodată, atât calitatea performanței soliștilor, cât și implicarea – cu vizibilă plăcere, în derularea integrală a laboriosului proces interpretativ – a membrilor orchestrei coordonate de dirijorul Mihnea Ignat. Felicitări tuturor care au investit această seară cu atributele unei reușite!

Loredana BALTAZAR

Pe scena Ateneului

Sărbătorirea Zilei Culturii Naționale

În suta manifestărilor prilejuite de Ziua Culturii Naționale, la 15 ianuarie 2018, ziua de naștere a poetului Mihai Eminescu, un eveniment important s-a desfășurat la Atheneul Român într-un parteneriat dintre Ministerul Culturii și Identității Naționale și Filarmonica de Stat "George Enescu".

Ministerul Culturii și Identității Naționale a asigurat listele de invitați și repartizarea acestora pe fotolii, în stal și în loji. Comentariul omagial a fost rostit de Lucian Romașcanu, ministrul culturii în guvernul demisionar chiar în acea seară.

A urmat înmânarea Diplomelor de excelență unui număr de 65 de personalități aflate la vârstă seniorială, pentru meritele excepționale în creație artistică și în interpretare, și aici s-au numărat oameni de muzică, de teatru și de cinematografie, scriitori și poeți, pictori, sculptori și graficieni, lexicografi, editori și diplomați. Ministrul Lucian Romașcanu a citit el însuși fișele de recomandare a tuturor acestora.

Am reținut din această maree de informații care a durat o oră și cincisprezece minute, numele muzicienilor care au primit Diploma de excelență.

Ei sunt **Petre Codreanu**, critic muzical și consilier artistic, **Carmen Petra Basacopol**, compozitoare, **Remus Geogescu**, șef de orchestră și compozitor, **Doru Popovici**, compozitor și publicist, **Valentin Gheorghiu**, pianist concertist și compozitor.

Eu am văzut aici prodigioase victorii ale spiritului și gesturi de recunoaștere care îi onorează pe promotori.

După aceste momente oficiale sau semif oficiale, cu profuzii de buchete de flori și de aplauze la auzirea unui nume sau al altuia, Orchestra simfonică și Corul Filarmonicii bucureștene, sub bagheta dirijorului Horia Andreescu, directorul artistic al acestei instituții, au început programul concertului care s-a derulat ca manifestare artistică de ținută extraordinară.

Am ascultat *Uvertura din Suita nr.2 pentru orchestră* de George Enescu, *Preludiu și fugă* de Constantin Silvestri, *Corul oaspeților* din opera *Tannhäuser* de Richard Wagner, *Corul țiganilor* din opera *Trubadurul* de Giuseppe Verdi, *Valurile*

Horia Andreescu

foto: Virgil Oprina

Dunării de Iosif Ivanovici, *Uvertura* operei *Forța destinului* de Giuseppe Verdi, *Izbuc* din *suita Munții apuseni* de Marțian Negrea, *Farandolă*, *Seguidilla* și *Toreadorii* din opera *Carmen* de Georges Bizet, și *Hora staccato* de Grigoraș Dinicu, piesă care a fost repetată în fervoarea asistenței ca bis...

Este de subliniat aici buna dispoziție a componentilor orchestrei și a coriștilor și coristelor, plăcerea efectivă de a cânta acest repertoriu cu titluri de cert succes la public. Altfel spus, era emulație și pe podiumul Atheneului și în sală, sub gestul dirijoral cu artă și cu forță de nestins al maestrului Horia Andreescu.

Cu seriozitate și conștiință profesională, ansamblurile simfonice și coral ale Filarmonicii au răspuns admirabil la cerințele momentului evocat și reprezentat de Ziua Culturii Naționale, fără să întredvedem că ar fost o obligație de serviciu suplimentară față de pregătirea programelor simfonice săptămânale de la Atheneul Român.

Îi prețuiesc pe cei care și-au adus contribuția la conturarea și la conceperea acestei elogiuri de succes, pentru că totdeauna ceea ce este important este realizarea, efectul, ori acestea au fost la condiția admirabilă de mare Festival Muzical Internațional.

Întreaga seară a strălucit sub aura lui Eminescu, al cărui nume este înscris pe coronamentul plafonului Sălii Mari, Eminescu ctitor de cultură și civilizație românească.

Mircea ȘTEFĂNESCU

Clasic e Fantastic - Dublu Eveniment

Ultimele două spectacole din ciclul de concerte educative Clasic e Fantastic. Cum să înțelegem muzica (un proiect de referință în viața muzicală autohtonă) au constituit, fiecare în parte, evenimente artistice deosebite.

Concertul de Sărbători ne-a impresionat prin evoluția excelentă atât a Orchestrei simfonice a Colegiului Național de Arte *Dinu Lipatti*, cât și a celor două remarcabile talente ale Colegiului - violonistul **Dragoș Rușanu** (clasa prof. Magdalena Ursu) în *Csardas*-ul lui V. Monti și violoncelistul **Jan Sekaci**

(clasa prof. Octavian Lup) în *Balada* de C. Porumbescu, prezentată într-o reușită transcriere pentru violoncel și orchestră.

Am apreciat totodată viziunile dirijorale deosebit de inspirate ale maestrului Nicolae Racu și Andrei Ștefan Racu în *Dansurile ungare nr.5 și 6* de J. Brahms, *Promenada* și *Marea Poartă a Kievului* din *Tablouri dintr-o expoziție* de Musorgski/Ravel și entuziasmantul mini-concert de colinde românești și americane (prezentate în irezistibile ritmuri și armonii de jazz) susținut de *special guest* Irina Sârbu - o tânără, admirabilă voce a jazz-ului românesc, acompaniată la pian de Puiu Pascu.

Înaltul standard artistic s-a menținut și în primul spectacol *Clasic e Fantastic* din noul an, care ne-a propus o inedită abordare de înțelegere a muzicii în întrepătrundere cu dansul. În acest sens, șlagăre ale muzicii de cameră, piese de virtuozitate și de mare popularitate au devenit, unele dintre ele, punctele de sprijin ale unor încântătoare momente coregrafice.

Rând pe rând, ne-am lăsat purtați pe aripile unei muzici seducătoare, în primul rând prin spectaculoasa lor virtuozitate - ce stârnește mereu admirație - dar și prin frumusețea și expresivitatea liniilor melodice, a construcțiilor armonice, a ritmurilor debordante, captivante.

Ne-au emoționat puternic, ne-au impresionat, toți acești tineri muzicieni și balerini (laureați ai olimpiadelor de arte și ai unor concursuri naționale și internaționale) prin prospețimea, candoarea, talentul, pasiunea și meșteșugul care au răzbătut dincolo de fiecare act interpretativ.

I-am admirat pe: violonistul **Dragoș Rușanu** (clasa prof. Magdalena Ursu) interpretând, cu o tehnică remarcabilă (pentru vârsta lui) și o intuitivă puritate expresivă, *Melodii lăutărești* de P. de Sarasate și *Dans spaniol* de M. De Falla - acompaniat la pian de prof. Olga Babadjan; violoncelistul **Valentin Simion** (clasa prof. Ella Bokor) prezentând, cu acuratețe tehnică și sunet cald, de mare finețe,

Olga Babadjan

Dansul elfilor de D. Popper și *Moartea lebedei* de C. Saint-Saëns - acompaniat la harpă de colegul său Andrei Olaru; violonistul **Luca Amarandei** (clasa prof. Magdalena Ursu) cântând, cu dezinvoltură și sensibilitate, *Balada* de C. Porumbescu și *Introducere* și *Tarantella* de P. de Sarasate - acompaniat la pian de prof. Olga Babadjan; pianistul **Antonio Crețu** (clasa prof. Mihaela Zamfirescu) interpretând, cu precizie tehnică, emoție și elan artistic, *Fur Elise* de L. van Beethoven

și *Alla Turca* de W. A. Mozart; harpistul **Andrei Olaru** (clasa prof. Miruna Vidican) prezentând, cu tehnică filigranată, eleganță și rafinament, *Dance of the Sugar Plum Fairy* din baletul *Spărgătorul de nuci* de P. I. Ceikovski și *Morning* din *suita Peer Gynt* de Ed. Grieg; violonistul **Ștefan Aprodu** (clasa prof. Magdalena Ursu) interpretând, cu veritabil aplomb virtuosic, profundă înțelegere a partiturii, la cotele uimitoarei sale trăiri muzicale, *Introducere* și *Rondo capriccioso* de C. Saint-Saëns - acompaniat la pian de prof. Olga Babadjan - muzician de mare valoare, dedicat cu totul profesiei, ce a „ținut spatele” cu *brío* multor tineri de excepție, în devenirea lor artistică.

Momentele speciale, când mișcarea expresivă și grațioasă a însoțit arta sunetelor, au fost: *Dansul spaniol* al lui M. De Falla, când au intrat în scenă, cu distincție și debordant dinamism, **Octavia Cristea**, **Carmen Pândaru**, **Gabriela Durleci**

și **Maria Rogojan** – pregătirea elevelor și coregrafia fiind asigurate de prof. Mihaela Țigănuș; *Moartea Lebedei*, pe muzica lui C. Saint-Saëns a adus-o în prim plan pe grațioasa și expresiva **Andreea Dumitru**, cu un superb profil de lebedă (eleva prof. Cristina Mitu) – respectând coregrafia clasică a lui Fokin, iar *Dansul din Spărgătorul de nuci* de P. I. Ceaikovski le-a adus pe podiumul Ateneului, pe micuțele, delicatele și atât de talentatele balerine **Grama Alecia, Lăzărescu Cristina, Angheliescu Ioana, Cârnu Adela** - elevele prof. Rose-Marie Bot Stocec, care a semnat și coregrafia. Se cuvine a sublinia că în toate cele trei coregrafii s-a ținut seama de spațiul restrâns de mișcare, fără ca aceste limite să știrbească din magia elegantei arte.

Spectacolul a fost realizat în colaborare cu Fundația *Remember Enescu* și Liceul de Coregrafie *Floria Capsali* din București... Cea care a fost, ca de fiecare dată, gazdă ideală, maestră de ceremonii – fie ele artistice (analitice, comparative sau de sinteză) sau pur educative – muzicologul realizator **Cristina Sârbu**, ne-a demonstrat încă o dată că este omul potrivit la locul potrivit, într-o instituție de elită.

Carmen POPA

Concert aniversar – Alumni 60 60 de ani de la înființarea Colegiului Național de Muzică George Enescu

Peisajul educațional muzical din București este marcat prin prezența celor două licee de muzică, instituții ce poartă nume emblematice pentru moștenirea culturală românească, Dinu Lipatti și George Enescu. Colegiul Național de Muzică „George Enescu” și-a aniversat 60 de ani de la înființare – vârstă fragedă prin cifră dar cu greutate prin realizările și rezultatele nenumărate materializate prin artiștii de renume mondial care și-au început drumul muzical pe băncile acestei instituții. Nume mari, Angela Gheorghiu, Alexandru Tomescu, Ruxandra Donose, Ion Marin, Luiza Borac și mulți, mulți alții au dovedit, în timp, nivelul cu totul remarcabil al acestei școlii muzicale românești, cu ajutorul, desigur, al cadrelor didactice de cel mai înalt profesionalism și deosebită dăruire care au activat și activează în acest Colegiu.

Pe 30 ianuarie 2018, la sala mare a Ateneului Român, Colegiul Național de Muzică „George Enescu” s-a serbat, desigur, prin muzică și spectacol. Pe scenă au fost prezenți actualii elevi dar și absolvenți ai acestei școli, o adevărată punte peste timp menită să întărească încă o dată ideea calității desăvârșite a educației muzicale dăruite în această instituție de învățământ. Concertul, prin repertoriul său, personalitățile prezente, prin regia deosebită a unor momente muzicale, a fost, prin excelență, un adevărat regal artistic.

Cele mai multe momente au fost susținute de Orchestra Colegiului completată cu absolvenți care, plini de emoție, au urcat pe scenă alături de actualii elevi. Ansamblul a fost dirijat de profesorul și dirijorul Gheorghe Iliuță și a fost prezentă în trei momente distincte cu lucrări de Paul Constantinescu, Gioachino Rossini și Aram Hacıaturian. Orchestra a avut și rol de acompaniator într-un minunat moment vocal-instrumental

oferite de profesoarele Veronica Anușca (soprană) și Daniela Popa (mezzosoprană), binecunoscutul *Duet al Florilor* din opera *Lakmé* de Léo Delibes.

Concertul a debutat cu o lucrare în primă audiere absolută scrisă anume pentru această ocazie de compozitorul Dan Dediu – și el absolvent al Colegiului – *Jubilo*, pentru orchestră. Acest scurt moment muzical introductiv, accesibil și direct, cu o fanfară de debut și una de încheiere și cu o temă de largă inspirație asemănătoare unui imn, a electrizat audiența extrem de numeroasă și a pregătit, parcă, atmosfera pentru întreaga seară. Cu o expresie voioasă, jubilatatorie, festivă, această „uvertură” cu parfum de muzică de film a fost dedicată Colegiului Național de Muzică „George Enescu”.

Pentru realizarea acestui program au fost depuse eforturi considerabile atât din partea profesorilor, elevilor, sub îndrumarea doamnei director Cristina Ana-Maria Sebastian. Au existat momente absolut unice, precum cel oferit de Trio Zamfirescu (chitară), Enescu Harp Quartett (cu o ingenioasă regie vizuală care a fermecat audiența) sau electrizantul ansamblu Violoncellissimo coordonat de maestrul Marin Cazacu.

Un moment emoționant a fost colaborarea dintre violonistul Alexandru Tomescu și foarte tânără pianistă de clasa a V-a Eva Gareth (aflată sub îndrumarea d. profesor Mihaela Zamfirescu), în interpretarea Baladei de George Enescu. Cei doi au avut și momente de solo. Pe Alexandru Tomescu îl cunoaștem prea bine prin cariera sa impresionantă pe cele mai renumite scene ale lumii și am convingerea că și despre mica Eva Gareth și arta ei pianistică se vor scrie multe cuvinte frumoase în viitor.

Nu au lipsit personalități ale lumii muzicale ca Ruxandra Donose, Dan Dediu, Lavinia Coman – profesor universitar, excelent pedagog și fost director al Colegiului dar și oficialități din partea Inspectoratului Școlar al Municipiului București, domnul inspector general Florin Lixandru și doamna ministru Ecaterina Andronescu, în prezent președinte

Violoncellissimo

al Comisiei de învățământ din Ministerul Educației. Concertul a fost transmis live pe pagina de facebook a Art Channel și a adunat peste o mie de vizualizări. Art Channel sunt parteneri deja cu tradiție ai Colegiului Național de Muzică „George Enescu” prin suportul lor privind concertele din Stagiunea permanentă *Live la Enescu*. Această inițiativă a actualei doamne director a debutat odată cu anul școlar 2017-2018 și oferă publicului un concert cu elevii școlii o dată la două săptămâni în sala de concerte „Ion Voicu” a Colegiului, cu transmisiune live și înregistrare cu echipamente la cele mai înalte standarde de calitate.

Andra APOSTU

Europa cu două viteze

Continuând buna tradiție stabilită deja de câțiva ani, aceea de a oferi publicului bucureștean nu doar concerte, ci și titluri de operă, Orchestra Națională Radio a programat în ianuarie un nou titlu liric, aparținând sferei italiene a genului.

Dacă unul dintre principiile din trecut (până în 2017) a fost acela de a alege partituri care să nu se regăsească în repertoriul bucureștean, ba chiar să nu se regăsească în repertoriul promovat de celelalte Opere din țară, ultimele 2 ediții ale acestui proiect liric au adus mai întâi *Simon Boccanegra* (teoretic aflată în repertoriul ONB, deși trecută de niște ani la... arhivă), iar acum *Rigoletto*, operă verdiană prezentă probabil pe toate scenele de profil ale țării. Deci justificarea alegerii nu trebuie căutată, cel puțin în 2018, în raritatea titlului ales, ci în configurarea unei oferte muzicale superioară tuturor celorlalte din jur, prin calitatea interpretării. Acesta pare să fi fost raționamentul tânărului director al Formațiilor muzicale Răsvan Suma (între timp însă plecat din respectiva funcție de management, rămânând în continuare solist al Formațiilor muzicale), raționament susținut în principal de posibilitatea conlucrării cu unul dintre cei mai buni baritoni ai lumii la ora actuală, românul George Petean, format la Cluj, ca și admirabilul nostru violoncelist.

George Petean, Luiza Fatyol, Davide Crescenzi, Maria Cristina Damian și Cosmin Ifrim, în fața Orchestrei Naționale Radio

George Petean a venit la București anul trecut cu unul dintre rolurile sale iconice, cel al corsarului-doge al Genovei, rol cu care a strălucit mulți ani pe unele dintre cele mai importante scene ale lumii. De data aceasta, el s-a întrupat în personajul cel mai emblematic pentru vocea de bariton, anume bufonul de la curtea Ducelui de Mantua, tragi-comicul *Rigoletto*, blestemat de victimele sale să sufere de aceleași nenorociri pe care el le-a provocat curtenilor căzuți în dizgrația stăpânului său. Și, la fel ca anul trecut, artistul care a dominat autoritar distribuția a fost George Petean, cu adevărat fabulos în interpretarea unei partituri care, fiind atribuită, pe rând, tuturor marilor baritoni ai lumii, pune din start problema comparației inevitabile cu alți interpreți, mulți dintre ei aureolați de o glorie greu de egalat. Ei bine, în studioul "Mihail Jora" l-am văzut pe *Rigoletto* portretizat la un nivel nemaîntâlnit în România, și cred că nu exagerez când spun asta, bazându-mă atât pe excepționalele date vocale, pe muzicalitatea de invidiat cât și pe fenomenala capacitate de a transmite emoție a solistului Operei de Stat din Hamburg (unde își are "casa" baritonul român), aflat, pare-se, la apogeul carierei sale, clădită nu numai în faimosul teatru german, dar și în Italia, Anglia, Franța, Spania, Elveția, Statele Unite, etc.

etc. Am spus "nemaîntâlnit" deși, să nu uităm, România, și mai ales Bucureștiul, a avut baritoni fantastici, care creaseră porecla de "Teatrul de Operă și Baritoni" instituției lirice dâmbovițene, ai cărei soliști de bază erau tocmai acești interpreți canalizați pe centrul ambitusului vocii bărbătești.

Baritonul oaspete a dovedit din plin că este un solist de clasă mondială. Era, desigur, firesc, să conducă magistral desfășurarea ariilor celor mai cunoscute, cântate de el și în concerte și, desigur, studiate cu un plus de atenție față de momentele de mai puțină expunere. Așa a și fost, mai cu seamă în celebra "Cortigiani", memorabilă creație vocală, muzicală și artistică. Nu mai puțin de efect a fost și tenebrosul "Quel vecchio maledivami", duetul cu Sparafucile, de la începutul actului II. Dar impresionantă a fost concentrarea sa și realizarea tuturor momentelor din partitură, reușind să confere fiecărui portativ un plus de emoție și nu o dată originalitatea unei abordări fermecătoare, pe cât de captivantă pe atât de naturală și obținută printr-un firesc al exprimării specific numai marilor cântăreți. Deși Verdi nu a oferit deloc personajului secvențe "odihnitoare" și lipsite de probleme – rolul acesta fiind o piatră de încercare pentru cei care au curajul să-l abordeze –, George Petean a etalat o lejeritate și simplitate în cânt dezarmante, întreaga sa concentrare fiind în direcția creării emoției artistice și nicicând orientată spre

găsirea sau aplicarea soluțiilor tehnice vocale, etapă demult depășită, specifică studiului și nu prezenței în fața publicului. Cântul fără partitură a oferit, în acest sens, o și mai bună desprindere de textul muzical, ceea ce a acordat libertate deplină pentru crearea – chiar fără costume și decoruri –, a unei dimensiuni actoricești-emoționale de invidiat. Acute, culori timbrale, susținere, filaje, crescendo-uri și decrescendo-uri, coroane, respirații, pianissimo-uri de mare rafinament, forte și fortissimo tunătoare sau amenințătoare, toată paleta de nuanțe și de elemente de expresie i-au fost la îndemână lui George Petean, care a creat parcă de la zero un personaj uimitor, care nu semăna cu variantele niciunui alt artist, dar care, în mod sigur, s-a pliat la modul ideal pe ceea ce compozitorul a avut în minte atunci când a construit discursul muzical al tragicului bufon. Toate aceste date interpretative ne-au făcut să trăim o seară magică, cu adevărat la nivelul spectacolelor ce pot fi auzite în cele mai admirate teatre ale lumii, baritonul român fiind, în mod cert, unul dintre cei mai redutabili interpreți ai acestui rol la momentul de față. Cu atât mai mare bucuria recordării publicului bucureștean la o asemenea performanță, prin intermediul concertului de la sala Radio.

Încheind aprecierile entuziaste asupra prestației muzicale a lui George Petean începem să ne îndreptăm către ceea ce ar putea fi, teoretic, ascultat și pe scenele instituțiilor noastre de spectacole, cu mai mult sau mai puțin succes. Luiza Fatyol, o admirabilă soprană lirico-lejeră, a fost Gilda din acest concert, o apariție care, atingând probabil cele mai înalte cote pentru spectacolele românești, a fost, totuși, în liga secundă a performanței mondiale absolute, nereușind să fie la fel de impresionantă ca și interpretul lui *Rigoletto*, a cărui valoare și formă se situează prea sus pentru a permite "concrenței" să se apropie... Nu înseamnă că soprana, venită și ea din țara lui Goethe, de la Opera Germană a Rinului (condusă de un prieten al vocilor românești, Christoph Meyer), nu ar fi cântat bine – dimpotrivă. A rezolvat fără probleme toate momentele ce i-au revenit, cu siguranță și eleganță, lipsindu-i doar un plus de artisticitate, de emoționalitate, de experiență poate, sau de

participări în echipe solistice de elită, în așa fel încât să poată să transforme varianta sa interpretativă într-una unică și memorabilă.

Undeva pe același palier l-aș plasa pe dirijorul David Crescenzi, poate cel mai bun dirijor de care mai beneficiază, din fericire nu foarte rar, diverse teatre lirice românești. Și nu numai, pentru că Formațiile Radio l-au avut și ele invitat, inclusiv anul trecut. David Crescenzi este un dirijor iubit de public dar și de orchestre și de cântăreți, un profesionist adevărat, un maestru care, indiferent de numărul repetițiilor și de calitatea echipei pe care o are la dispoziție, va aduce spectacolul la cel mai bun nivel posibil în condițiile date. Cunoașterea perfectă a partiturii, dirijată pe de rost, a fost un factor în plus pentru a-i lăsa dirijorul întreaga libertate pentru o creație diferită de execuția notelor, lucru care, într-o măsură notabilă, s-a și produs. Mi-aș dori să-l urmăresc pe excelentul dirijor italian și în fața unei orchestre de top, în condițiile oferite conducătorului spectacolului de marile teatre și de marile festivaluri, pentru că, sunt convins, are multe dintre datele necesare pentru a transforma o seară "standard" într-un eveniment.

Cam acesta a fost "TOP 3" al spectacolului de la Sala Radio, completat în continuare de soliști care activează în România. Fără un Duce de talia lui Ștefan Pop sau chiar, de ce nu, redat de Ion Hotea, organizatorii l-au invitat pe clujeanul Costin Ifrim, cândva un fenomen prin acutele sale redade în aria lui Tonio, astăzi un interpret care nu mai reușește să impresioneze, într-un rol în care memoria auditivă a românilor are multe exemple superioare. Sigur că el rămâne o opțiune viabilă în contextul în care cei mai buni interpreți nu pot fi găsiți, și că se dovedește a fi o soluție sigură, un cântăreț care oricând poate intra fără emoții într-o distribuție specifică nivelului actual al operelor românești.

Bine s-au descurcat toți cei cu roluri secundare, vocile bărbătești fiind bine alese: Petre Burcă în Sparafucile, Marius Boloș în Monterone, Andrei Lazăr în Borsa etc. O apariție scenică cuceritoare a avut Maria Cristina Damian, venită și ea de la Opera din Hamburg, pe care o mai așteptăm și pentru roluri mai generoase decât Maddalena, roluri pe care ea le are la îndemână și pe care le-a cântat pe multe scene importante. Spectacolul concertant din 12 ianuarie a fost și o premieră neobișnuită în sensul alegerii unei soprane lirico-lejere pentru rolul Giovannei (Mădălina Stan), interpretată în mod normal de mezzosoprane cu voci cărnose. Opțiune din acest concert a părut nepotrivită și prin anularea contrastului timbral în duetul doicii cu Gilda, dar și prin redarea de către aceeași Mădălina Stan a unui mic rol de soprană (de data aceasta potrivit vocii ei), în actul I, astfel eleganta interpretă a fost singura persoană care a apărut în ipostaze teatrale duble, diferite, chiar opuse așa spune, în condițiile în care s-ar fi găsit cu ușurință o formulă care să nu deruteze publicul și care să așeze la locul lor tipologiile vocale și actoricești, potrivit dorinței compozitorului.

De remarcat că toți soliștii au cântat fără să aibă nevoie de ajutorul partiturii. Să mai notăm prestația bună, dar poate insuficient de specializată a corului bărbătesc, pregătit de Ciprian Țuțu.

A fost o seară frumoasă, răsplătită cu aplauze entuziaste de publicul care a umplut până la refuz Sala Radio, care va rămâne în arhivele sonore ale instituției ca un triumf al baritonului din rolul titular, secundat onest și de la o respectuoasă distanță de colegii de scenă. Nu am putut însă să nu mă gândesc la ceea ce, fără să ne facă nouă plăcere, se vehiculează la Berlin și la Paris, ca o consecință a unor niveluri inegale și a unor standarde diferite între țările UE. Comparându-l pe George Petean cu colegii săi din teatrele românești este ca și cum am compara Opera din Hamburg cu Opera din Iași (am ales un oraș la întâmplare), sau nivelul profesional al orchestrelor românești cu cel al celor germane... Astfel privite lucrurile, Europa cu două viteze este o realitate. O Europă a celor care fac înaltă performanță și alta a celor pentru care... merge și așa.

C. MIHAI

Concert cameral Enescu, Bach, Schubert

Cel de-al treilea mijloc de săptămână din luna ianuarie dedicat Orchestrei de Cameră Radio în actuala stagiune a Orchestrelor și Corurilor Radio, ne-a propus întâlnirea cu lucrări muzicale aparținând unor epoci stilistice diferite care au ca element comun atenția acordată melodiei, pusă în diverse contexte sonore. De asemenea, afișul concertului din 24 ianuarie a oferit publicului ocazia de a se reîntâlni cu doi muzicieni români cu o remarcabilă activitate interpretativă în Germania: pianistii Cristian Niculescu și Zsuzsa Bálint.

În deschidere, Orchestra de Cameră Radio, la pupitrul căreia s-a aflat Olivier Robe, unul dintre tinerii dirijori străini

Oliver Robe

Zsuzsa Bálint, Cristian Niculescu

frecvent invitați în România, a interpretat *Două intermezzi pentru orchestră de coarde op. 12* de George Enescu. Plasate în catalogul creației enesciene între *Rapsodiile române op. 11* și *Simfonia nr. 1 op. 13*, cele două piese ce se constituie într-un veritabil respiro așa cum sugerează și titlul lor, au fost prezentate într-o versiune agreabilă și bine conturată din punct de vedere al frazării. De altfel,

dirijorul format la clasa legendarului profesor Jorma Pamula a surprins, prin alegerile inspirate în ceea ce privește gestica și modul de gândire a jocului nuanțelor, melodismul cu alură interiorizată ce caracterizează aceste piese în care regăsim lirismul și distincția specifice multora dintre marile lucrări enesciene.

Următoarele momente muzicale incluse în programul concertului i-au adus alături de Orchestra de Cameră Radio și de dirijorul Olivier Robe, pe Cristian Niculescu și Zsuzsa Bálint, care au oferit publicului interesanta experiență a audierii unei formule interpretative destul de puțin prezentă în peisajul muzical autohton: duo-ul pianistic solistic. Aceștia au interpretat două dintre opusurile concertante dedicate claviaturii de către Johann Sebastian Bach, primul dintre ele

fiind *Concertul nr. 1 în do minor BWV 1060*, în varianta sa pentru două piane și orchestră (inițial opusul a fost conceput pentru a fi interpretat de două clavecine). Considerat a fi cel mai italian dintre toate cele trei lucrări scrise de Bach pentru două clavecine, *Concertul nr. 1* a fost prezentat de cei doi pianști într-o versiune echilibrată și ancorată în tiparele stilului interpretativ baroc. Deși diferiți ca temperament, Cristian Niculescu, mai degrabă interiorizat și atent la rigoarea interpretării, și Zsuzsa Bálint, o muziciană cu trăiri mai extrovertite, au colaborat într-o concepție convergentă asupra lucrării bachiene, subliniind pe de o parte excepționala densitate armonică și polifonică a primei și ultimei mișcări, tipice barocului de sorginte germană, iar pe de alta, eleganța rafinată a melodiei părții mediane ce amintește de cantabilitatea specifică artei sonore italiene. Aceleași repere interpretative s-au regăsit și în *Concertul nr. 3 în do minor BWV 1062*, atât de faimos în varianta sa pentru două vioi și orchestră, dar destul de apreciat și în cea pentru două piane, prezentată în cadrul acestei serii de Cristian Niculescu și Zsuzsa Bálint. Cei doi, care s-au remarcat și prin tușul elegant, au evidențiat în versiunea lor atât arcurile liniilor melodice tipice stilului bachian, cât și țesătura contrapunctică a partiturii, totul realizându-se în cadrul dialogului dintre soliști, ce au dovedit o deosebită plăcere de a cânta împreună.

Fin și discret însoțitor al soliștilor în cele două lucrări bachiene, Olivier Robe a încheiat seara cu prezentarea viziunii sale interpretative asupra *Simfoniei nr. 5* de Franz Schubert. Alături de Orchestra de Cameră Radio, acesta a oferit o variantă elaborată și de un foarte bun nivel artistic a celei de-a cincea simfonii a lui Schubert, ce se constituie într-o reverență a unuia dintre primii compozitori romantici făcută în fața geniului lui W. A. Mozart. De altfel, Olivier Robe a subliniat alura mozartiană a primei și ultimei părți ale simfoniei, evidențiind seninătatea și cantabilitatea liniilor melodice, acestea fiind separate temporal de cele două mișcări interne (a doua și a treia) în care, așa cum a pus în evidență prin gestică și prin frazările alese și dirijorul francez, Schubert îl omagiază și pe Beethoven dar își afirmă și propriul stil simfonic pe care îl va definitiva în ultimele sale două lucrări scrise în acest gen.

Deși de multe ori interpreții și orchestrele preferă strălucirea și virtuozitatea dusă la limitele sale, de această dată dirijorul Olivier Robe, soliștii Zsuzsa Bálint și Cristian Niculescu și Orchestra de Cameră Radio ne-au oferit o seară muzicală aflată sub semnul echilibrului și al atenției acordate mai degrabă sublinierii spiritului muzicii pe care au interpretat-o.

Mădălin Alexandru STĂNESCU

Recitaluri camerale

Un concert cameral excepțional

Joi, 21 decembrie 2017, la Templul Coral din București, a avut loc sub sigla *Sărbătoarea Luminilor*, concertul **Trio-ului Sternin**, compus din instrumentiștii de mare valoare, Georgeta Iordache la vioară, Daria Tudor la pian și Andrei Ioniță la violoncel.

Programul a cuprins *Trio în sol minor* de Claude Debussy, *Trio nr. 2 în mi minor, op. 67* de Dimitri Șostakovici și *Cele patru anompuri la Buenos Aires* de Astor Piazzola.

Sub aceste auspicii, publicul numeros, în care s-au reliefat reprezentanți ai Federației comunităților evreiești din România, personalități politice ale Statului și personalități de prestigiu ale artei muzicale românești, în plan interpretativ, componistic și științific, a aplaudat și admirat acest recital desfășurat la un nivel al calității artistice rar de întâlnit pe scenele Filarmonicii sau ale Sălii Radio.

Georgeta Iordache s-a născut la București în 1994. Prima sa lecție de vioară a survenit când avea 6 ani, la Colegiul Național Dinu Lipatti din Capitală. Din 2010 va studia instrumentul la Liceul George Enescu. Activitatea sa concertistică a început în anul 2011, când a fost distinsă cu Premiul I la Concursul Garabet Avachian. Va urma apoi cursuri de măiestrie cu Ida Haendel, cu Adelina Oprean, cu Liviu Prunaru, cu Remus Azoitei, cu Emilian Pedicuță. În prezent este studentă la Hochschule für Music und Tanz din Köln, Germania. Activitatea sa concertistică este bogată, cu apariții solistice în țară și peste hotare. Participarea sa la concursuri naționale și internaționale a fost remarcată prin recunoașteri încununată în multe din cazuri cu Premii I.

foto: //bachel.ro

Natura expresivă a artei sale interpretative este situată la un nivel select de certă superioritate.

Daria Tudor s-a născut la 25 iulie 1997, la Ploiești. A început studiul pianului la vârsta de 4 ani, în orașul natal, pentru ca din 2007 să se pregătească sub supravegherea și în colaborare cu prof. Dimitrie Soreanu de la Universitatea Națională de Muzică din București. În anul 2015 va fi admisă prin examen la Universitat der Kunst din Berlin, Germania fiind primită la clasa prof. Pascal Devoyon și Rikako Murata. Paralel, a urmat și cursuri de muzică de cameră. A participat

la cursurile de măiestrie cu Pavel Geliov, Boris Petrușanski, Grigori Guzman, Andrei Gavrilov, Cristian Beldi. A susținut și apare frecvent în recitaluri și concerte, fiind apreciată în mod exemplar atât de specialiști, cât și de marele public. A fost invitată la Festivaluri muzicale internaționale, cum sunt Kissingersommer sau Mozartfest. Arta sa pianistică respiră prospețime într-o imagine perpetuă de frumuseți ale sunetului și de tinerețe teafără și înviorătoare.

Andrei Ioniță s-a născut în anul 1994. Acum ceva timp, a fost acceptat student la Universtat der Kunst din Berlin, la clasa prof. Jens Peter Mainz, după ce, la București, a studiat violoncelul cu prof. Ani Marie Paladi. Remarcarea extraordinarului său talent muzical și a surprinzătoarei sale agilități pe instrument, cât și afirmarea sa între marii maeștri concertiști internaționali a

fost și rămâne strălucitoare. Momentul marcat de primirea Medaliei de aur și a Premiul I la Concursul Internațional Ceaiikovski de la Moscova, în anul 2015. După această confirmare internațională el a fost imediat invitat de a concerta pe cele mai prestigioase scene muzicale în compania celor mai importante orchestre simfonice și a unor dirijori de celebritate mondială, pe această planetă numită Muzica. În

concursul de la Moscova Andrei Ioniță s-a ridicat nu numai la exigențele unei comisii extrem de profesionale în ceea ce privește performanța și performarea instrumentală, ci în mod cert, peste ceea ce muzicienii din comisie auziseră până la el. El este, în plan istoric, primul muzician român de până acum care a reputat atât de înalta recunoaștere ca laureat cu Premiului I la un Concurs Ceaikovski.

Cei trei soliști, cu intuițiile lor admirabile, cu eficiența lor artistică în măsură să ne covârșească și cu frumusețea lor de fi în muzică și pentru muzică, au dat fiecărei lucrări din program acel suport al capodoperei pe o bază aproape inamovibilă. În această lumină, totul a apărut necesar și esențial în interpretarea lor.

Trio în sol minor de Claude Debussy este o creație din adolescența compozitorului, o creație din care nu transpare nimic din capodoperele scrise de el în anii maturității. Ambianța sonoră este schumaniană și într-o anumită perspectivă cu un climat de salon muzical. Trio Sternin a arătat aici intensitatea sensibilităților lor în conturarea metaforelor componistice.

Trio nr. 2, în mi minor, op. 67, de Dimitri Șostakovici este o partitură de notorietate internațională. I-am admirat pe cei din Trio Sternin pentru elansarea lor nobilă în fluxul dramatic și emoțional specific acestui mare compozitor rus în ansamblul creației sale.

Cele patru anotimpuri la Buenos Aires de Astor Piazzola au fost foarte bine primite de publicul care i-a aplaudat îndelung. Sigur avem aici o evocare a imaginii sonore a Argentinei cu predilecția pentru tango și pentru bandoneon. Trio Sternin a revărsat energii pline de fervoare și de vivacitate cu toată plăcerea lor de a cânta.

Georgeta Iordache, Daria Tudor și Andrei Ioniță au fost elocvenți, reliefând un prodigios ton epic și pasaje impresionante prin vigoare.

Este aici momentul de a exprima prețuirea pentru organizatorii acestei superbe serii de muzică de cameră la Templul Coral din București și pentru sponsorii acestor tineri minunați cu instrumentele lor muzicale, **Fundația Sternin** și Compania daneză **Bang and Olufsen**, prin departamentul lor de la București.

Mircea ȘTEFĂNESCU

Celebrându-l pe Eminescu la Institutul Cultural Român

Miercuri 17 ianuarie, în eleganta și primitoarea sală a Institutului Cultural Român, și cu un public numeros și select format din personalități de elită în cultură și artă, directori ai unor importante televiziuni naționale și internaționale, eurodeputați și diplomați de vârf de la Ambasada Republicii Moldova la București, s-a desfășurat sub aura perenă a Poetului Național Mihai Eminescu și în contextul Zilei Culturii Naționale, o întâlnire cu compozitorul Eugen Doga de la Chișinău, și susținerea unor alocuțiuni atât despre artistul oaspete, cât și despre celebrarea Luceafărului poeziei românești. În rândul acestora am fost solicitat să vorbesc, și succint voi insera ideile mele spuse în fața acelei admirabile asistențe, iar în finalul acestei cronici voi transcrie integral cele două cronici muzicale semnate de Mihai Eminescu, în ziarul **Timpul** despre concertele lui Pablo de Sarasate la București în 1882.

Revenind la programul serii, am avut plăcerea de a-l asculta pe Eugen Doga într-un interesant și memorabil expozeu al convingerilor sale despre artă și despre muzică. Am

vizionat apoi timp de peste 40 de minute, fragmente de filme și emisiuni realizate de Televiziunea România Internațional și Televiziunea Moldova din Canada al căror subiecte au fost viața, creația și caracterul de mare spectaculozitate al acestui muzician în viața de concert și în admirația unui larg public de la Chișinău la București, de la Moscova la Sankt Petersburg, precum și în Europa, în Statele Unite și Canada, în săli mari și în fața a zeci și zeci de mii de ascultători.

Eugen Doga este compozitorul de natura trecerii tehnicii muzicii de film în care el s-a afirmat în stilul de **light classical**, în spațiul ideatic consacrat în sala de concert și în grădinile în aer liber, în pandant cu ceea ce știm în Vest despre concertele lui Andre Rieux.

Există un public aderent la acest tip de spectacol muzical cu o largă respirație și cu o colorație și mișcare scenică intensă și plină de vivacitate.

În acest înțeles, Eugen Doga este un compozitor renumit până acolo unde Vaticanul a definit unul dintre valsurile sale ca a patra partitură de valoare la nivel universal în secolul XX.

Muzica lui Eugen Doga, deși în genere este o poveste frumoasă spectaculară și sincretică, nu este cu nimic mai puțin elocventă pentru a mișca suflete și a înfiora inimi. Mai ales că

Eugen Doga

știm despre spații geografice și timpuri recente care sunt încărcate de emoții, acolo în aerul aspru al istoriei dintre Prut și Nistru și nu numai în Est.

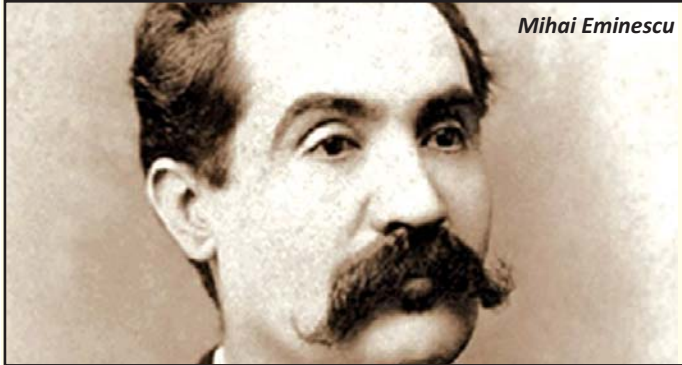
În cuvântul pe l-am rostit, m-am referit mai întâi la complexitatea psihologică a artei compoziționale la Eugen Doga și despre capacitatea acestuia de a se fi definit ca un autentic eminescolog, prin realizarea baletului *Luceafărul* care a avut premiera la Teatrul Bolșoi de la Moscova și printr-o serie de alte creații, de mai mari sau mai mici dimensiuni, pe versuri de Mihai Eminescu.

Aici am revenit la Mihai Eminescu și am explicat asistenței conceptul de Poet național care i-a fost atribuit post mortem, prin lege. Eminescu a creat forma modernă, contemporană, performantă a limbii române pe care – prin generalizare – o vorbim astăzi. În timp, Titu Maiorescu scria tot în acest sens despre meritul Poetului. Mulți poeți, unii de mare celebritate în timpul lor, au pierit odată cu timpurile lor. Eminescu, însă, a mers și merge cu durată în atemporal a României, și poemele sale au resorturile intime de a se regenera permanent. Și acest efect se produce pentru fiecare generație a națiunii care îi descoperă tezaurele de gândire, sentiment și adevăr, fără a se ivi vreo edulcolare a acestora.

Despre Eminescu și muzică am evocat ce a spus Tudor Arghezi în 1957, când a fost invitat să se întâlnească cu elevii și profesorii de la Liceul de muzică nr.1, azi Colegiul național de muzică Dinu Lipatti din București.

Din ce ne-a vorbit atunci Tudor Arghezi nu mai rețin multe, dar în memorie mi-a rămas afirmația lui că din poezia lui Eminescu peste 40 de titluri au fost puse de muzicanți pe note, în valsuri și romanțe, care se cântă și se tot cântă pe tot cuprinsul țării la petreceri și la nunți, în restaurante și de fanfare.

Am comunicat atunci în fața asistenței de la Institutul Cultural Român informația că Eminescu a scris și cronică muzicală, moment în care s-a produs o surprindere.

Mihai Eminescu

Le-am spus să urmărească în Revista **Actualitatea Muzicală**, numărul în care voi publica cele două cronici eminesciene, la concertele de la București ale celebrului violonist și compozitor spaniol

PABLO DE SARASATE

E greu de a descrie impresia adâncă care o face acest artist. Acoperit de aplauzele zgomotoase ale unui public fermecat de admirabila curăție și puterea sunetelor vioarei sale, Sarasate privea cu ochii lui mari și de-o liniștită energie, netrădând prin nici o mișcare a feței acea simțire adâncă care inspiră și dictează o atât de măiestră execuțiune.

Din nefericire, numele marelui violonist fiind mai puțin cunoscut în părțile noastre semiorientale, sala teatrului nu era îndestul de plină.

Acești artiști executori iau arta lor cu sine și cine nu se folosește de puținele ocazii ce li se oferă pentru a-i auzi au pierdut pentru totdeauna o plăcere artistică fără seamăn, senzațiuni muzicale pe care numai artistul acesta și nu altul le poate produce. A auzi de la un altul oricât de celebru aceeași piesă muzicală chiar nu echivalează pierderea de-a nu fi ascultat pe acesta, care își are feliul lui de a executa, puterea și geniul lui individual, cum nu se află în altul. Sperăm că știindu-se odată cumcă abia mai există un alt violonist în lume de talentul lui Sarasate, publicul se va grăbi a da semne mai vii de respectul ce-l are pentru arta adevărată, se va grăbi a asista în număr cât mai mare la concertele sale.

ÎN URMA STĂRUIŢOARELOR INSISTENŢE

În urma stăruitoarelor insistențe a unui public fermecat de sunetele vioarei sale, don Pedro de Sarasate va mai da încă un concert, al doilea și ultimul.

Numai unul? întrebăm cu mâhnire.

Acești artiști executori duc cu sine tot farmecul cu care natura i-a înzestrat într-un moment de extraordinară liberalitate. Deodată cu ducerea lor, ei ne iau ce ne-au dat, lăsându-ne numai părerea de rău că nu-i mai putem asculta. Ei sunt despoții în republica artelor! De pe chipurile marmorelor antice putem avea copii în ipsos! de pe tablourile lui Rafael fotografii și gravure, operele

maiștrilor compozitori le putem avea și ne putem împrieteni cu ei mai bine decât cu cunoscuții și cu rudele, dar acești artiști al căror geniu consistă în priceperea adâncă și în execuțiunea măiestră a creațiunilor muzicale, aceștia ridică înaintea-ne o lume proprie numai lor și, după ce ne-au îngânat un ceas în acea lume, ei o duc cu sine.

La cel dintâi concert publicul n-a fost tocmai numeros, pentru că nu se dăduse, se vede, o publicitate destul de întinsă știrii despre sosirea artistului. De astă dată nimeni nu mai poate invoca această ignorare, nici ca explicație a neasistării sale, necum ca scuză.

Concertul al doilea se va da mâine, vineri, la 19 februarie, în sala Teatrului Mare. Deși presupunem că succesele ce artistul le-a avut în calea sa nu vor fi suferind nici o asemănare cu ovațiunile unui oraș de pe marginea Orientului, totuși, publicul bucureștean e dator a se întrece a-i face onoarea cea mai cuvenită unui artist: aceea de a-l asculta în număr cât mai mare decât în rândul trecut spre a fi răpit de farmecul puternic al producțiunilor sale.

Programa concertului al doilea e următoarea: Partea I: 1) Uvertură 2) Concert pentru vioară (de Wieniawski) a) acompaniament de orchestră – a) Allegro b) Romanță c) Finale a la Zingara; 3) Re traite anglaise, executat de orchestră; 4) Fantasia appassionata pentru vioară (de Vieuxtemps) cu orchestră. Partea II: 5) Uvertură; 6) Suite espagnole pe tema din opera Carmen, pentru vioară (de Sarasate); 7) Melodii țigane (de Sarasate) cu acompaniament de piano.

Biletele credem că s-or mai aflând încă la magazinul d-lui Gebauer.

Cronicile muzicale scrise de Mihai Eminescu la concertele de la București ale celebrului Pablo de Sarasate au apărut în ziarul **Timpul**, VII, nr. 38, 19 februarie 1882, p. 3.

Scriind despre Beethoven, Eminescu îl definea "Adânc ca marea, puternic ca furtuna".

Mircea ȘTEFĂNESCU

Recital de pian și violoncel - Raluca Știrbăț - pian/ Rudolf Leopold - violoncel

Un eveniment muzical deosebit, căruia media i-a făcut o bine meritată publicitate, s-a desfășurat la Sala Cerchez a Muzeului Național Cotroceni în data de 17 ianuarie a.c. Într-adevăr, recitalul susținut de pianista Raluca Știrbăț, bine cunoscută promotoare a muzicii românești, în a cărei discografie se regăsește integrala lucrărilor pentru pian scrise de George Enescu, a reprezentat un moment care poate fi

Rudolf Leopold, Raluca Știrbăț

numit într-un fel unic, având în vedere faptul că a fost interpretată pentru prima dată în țara noastră o sonată pentru violoncel și pian, scrisă de Constantin Silvestri, considerată pierdută, regăsită după intense cercetări și, iată, redată patrimoniului muzical românesc prin strădania celor doi distinși artiști. Manifestarea a avut loc sub egida canalului Radio România Muzical, a Forumului Cultural Austriac și a Muzeului Național Cotroceni. Dintru început trebuie menționat faptul că seara, sub genericul "Punți între trecut și prezent...punți între culturi", a fost comentată de către Cristina Comanșu și de Raluca Știrbăț, cea din urmă oferind detalii analitice și istorice care au completat ceea ce aveau să ofere lucrările înscrise în logica alcătuirii programului. Asemenea gestului cu care răsfoim o carte, opusurile s-au succedat panoramând un spațiu geografic, un timp istoric, pe canavaua cărora și-au țesut creația mari personalități, în cazul nostru muzicieni precum George Enescu, Alban Berg, Constantin Silvestri, Bela Bartók și nu în ultimul rând Johannes Brahms, cu toții interconectați mai mult sau mai puțin vizibil la spațiul românesc și cel austriac. Un asemenea program complex este dificil de comentat, întotdeauna existând riscul de a omite ceva. Amfitrioana serii, dacă se potrivește această expresie, pianista Raluca Știrbăț, a avut un invitat cu totul special, pe Rudolf Leopold, remarcabil violoncelist, pianist și profesor, care a încântat prin profunzimea cu care a abordat repertoriul propus și prin rafinamentul interpretativ, toate acestea fiind rezultatul unei desăvârșite culturi, izvorâte dintr-o tradiție de familie, părinții artistului fiind fondatorii Muzeului Leopold din Viena, așezământ care deține una dintre cele mai mari colecții de artă modernă austriacă și unde se pot admira picturi semnate de Egon Schiele, Oskar Kokoschka, Richard Gerstl sau Gustav Klimt. Programul a fost conceput sub forma unei arcade a cărei înălțime a concentrat lucrările de maxim dramatism: Brahms (*Sonata nr.1 op.38 în mi minor pentru violoncel și pian* - atât de minunat alcătuită, în care adevăratul artist care este maestrul Rudolf Leopold s-a regăsit pe deplin, ca un inițiat prins în arcana oximoronică a patosului dezlănțuit și a nobilei rețineri), Alban Berg (*Sonata pentru pian op. 1*, căreia pianista i-a dezvăluit în mod magistral conținutul personal, cuprinsul oniric proiectat pe undeva în astral, lucrare pe care am resuscitat-o cu deosebită emoție după versiunea oferită în Festivalul George Enescu din toamna anului 2017). Pe același palier de maximă concentrare muzicală s-au situat, ca un fel de preambul la Sonata op.22, cele 2 piese de Constantin Silvestri: 1. *Piesă de concert pentru pian op.25 nr.3* care face parte dintr-un ciclu scris în 1944, care se dorește a fi un portret al pianistei Irina Lăzărescu și care surprinde printr-un univers puternic cromatizat, cu imagini care te introduc într-un spațiu sonor "vrăjitoresc", cu unele accente care țin de sfera grotescului. 2. *Baccanale* (extrasă din *Suita a III-a pentru pian op.6 nr.1*) în care, asemenea sonatei lui Berg, am recunoscut unul din bisurile recitalului mai sus amintit, așteptând cu un imens interes redarea acelei trăsături particular-dionisiace care se regăsește deseori în paginile scrise de Silvestri, a "chipului orgiastic îmbătat de sonoritate" (Eugen

Pricope) și a "unui absurd delir" (Cella Delavrancea) - excelentă realizare tehnică a pianistei Raluca Știrbăț! În sfârșit, mult așteptata *Sonată pentru violoncel și pian op.22* aparținând aceluiași compozitor, are un conținut mai întunecat, prin urmare atât materialul sonor cât și extraordinara sa tratare se supun aceleiași motivații estetice. Deși a fost o prima audiție, cei doi interpreți au acționat într-o mare cunoștință de cauză, cunoscătorii primind "toate indiciile" pentru a pătrunde - bineînțeles, până la un anumit nivel - și urmări această inedită desfășurare, extrem de expresivă și concisă în același timp. Oricum, acest opus va fi un subiect mult discutat de către muzicologi. Strategia celor doi artiști a ținut cont și de dispoziția publicului, astfel că parafrazându-l pe Sean O'Casey "S-a sfârșit cum a-nceput", transcripția pentru violoncel și pian a celor *Șase dansuri românești* de Bela Bartók, în care s-a făcut o fericită risipă de efecte timbrale, dublată de o pătrunzătoare intuiție a ethosului românesc, nu a făcut decât să completeze superbe sonori enesciene, încărcate de romantism ale *Nocturnei și Saltarellei* cu care a debutat această memorabilă seară.

Corina BURA

Sonorități romantice cu Lucian Corchiș și Livia Teodorescu-Ciocănea

La mijlocul primei luni a anului 2018, pe 20 ianuarie, într-o seară de iarnă autentică, Fundația Calea Victoriei ne-a invitat la un recital vocal-instrumental susținut de tenorul Lucian Corchiș, prim solist al Operei Naționale București și

Livia Teodorescu-Ciocănea, Lucian Corchiș

pianista Livia Teodorescu-Ciocănea, apreciat cadru didactic al Universității Naționale de Muzică din București și una dintre compozitoarele de marcă ale generației sale.

În eleganta atmosferă a Sălii de Spectacole a Cercului Militar Național din București, cei doi muzicieni au prezentat un program menit să poarte asistența într-o călătorie muzicală prin cele mai reprezentative culturi ale secolului al XIX-lea ce au oferit un loc important în structura lor cântului, indiferent că este vorba de

lied, arie ori canțonetă. Periplusul a pornit din zona culturii germane, Lucian Corchiș alegând să interpreteze pentru început trei lieduri compuse de Richard Strauss, două din ciclul *Letzte Blätter* (*Die Nacht* și *Zueignung*) și unul din ciclul *4 Lieder op. 27* (*Morgen!*), în care am putut remarca sensibilitatea sa artistică specială și căldura glasului de tenor liric, ce s-au pliat inspirat pe alura versurilor celor trei miniaturi vocale în care sunt evocate tot atâtea fațete ale dragostei.

Au urmat apoi emoționantele cântece *Erstarrung* și *Frühlingstraum* incluse în ciclul *Călătorie de iarnă* de Franz Schubert, în care Lucian Corchiș a impresionat prin noblețea interpretării sale și modul asumat cu care a abordat semantica uneia dintre partiturile de referință ale celui considerat de mulți a fi părintele liedului romantic. Aceleași caracteristici au

fost dominante și în *Ein Traum* de Edvard Grieg, o altă poveste țesută în jurul sentimentului iubirii, spusă cu delicatețe și nuanțe poetice bine selectate, ce a marcat jumătatea recitalului.

Însoțitor subtil și inteligent al vocii protagonistului, Livia Teodorescu-Ciocănea ne-a oferit un moment pianistic plin de rafinament și sensibilitate în care cele două miniaturi ale lui Frederic Chopin, *Grande Valse Brilliance* și *Fantaisie Impromptu*, s-au constituit într-un veritabil preludiv al momentelor vocale ce au urmat. De altfel, prin pedanteria sugerată de unele dintre frazările alese de Livia Teodorescu-Ciocănea, a cărei experiență scenică am putut să o regăsim și în versiunea celor două piese de Chopin prezentate în această seară, publicul a fost introdus în atmosfera muzicii franceze din secolul al XIX-lea, păstrată apoi și de Lucian Corchiș. Acesta a interpretat mai întâi *Chanson d'amour*, unul dintre cele mai dificile lieduri compuse de Gabriel Faure, în care interpretul, devenit întruchipare a romanticului incurabil ce își cântă iubirea, este însoțit cu delicatețe de acompaniamentul pianistic arpeggiat, pentru ca apoi să cânte cu însuflețire aria lui Faust, *Salut! demeure chaste et pure* din opera omonimă a lui Charles Gounod, demonstrând o dată în plus o afinitate aparte pentru repertoriul francez.

După o scurtă trecere prin lumea exuberantă și plină de patos a cântonetei italiene reprezentată în acest recital de serenada *Ideale* și piesa *L'alba separa dalla luce l'ombra* compuse de Paolo Tosti, Lucian Corchiș a interpretat una dintre cele mai

emoționante arii din repertoriul romantic, aria lui Lenski, *Kuda, kuda* din *Evgheni Oneghin*. Impresionant în montarea acestui titlu reprezentativ al creației lui Ceaikovski de la Opera Națională București, unde a devenit, în opinia mea ca și a multor alora, unul dintre interpreții de referință din actuala generație, alături de Tudor Ilincăi, ai rolului lui Lenski, Lucian Corchiș a reluat și în cadrul recitalului de sâmbătă tulburătoarea confesiune a personajului lui Ceaikovski. Și de această dată am remarcat accentele poetice și alternanța de nuanțe prin care Lucian Corchiș a construit cu minuțiozitate o pagină muzicală dominată de sentimentul premonitoriu al morții dar și de o anumită nepuțință în față trecerii implacabile a timpului și a imposibilității de a mai îndrepta o nedorită desfășurare a evenimentelor de până înaintea scenei duelului.

Încheiat în sonoritățile calde ale cântonetei *Core'ngrato* de Salvatore Cardillo, recitalul ne-a oferit așadar ocazia de a participa la o seară muzicală de înaltă ținută, în care am aplaudat doi artiști de primă mărime ce au colaborat într-o desăvârșită simbioză: tenorul Lucian Corchiș posesor al unei voci calde și profunde, a cărui versatilitate stilistică s-a evidențiat o dată în plus, și pianista Livia Teodorescu-Ciocănea, ce s-a dovedit și în această seară un subtil partener al solistului, care însă a știut să sublinieze momentele importante ale lucrărilor impunându-și spiritul exigent deja familiar melomanilor.

Mădălin Alexandru STĂNESCU

În țară

Festivalul Internațional „Leonard” - ediția a XIV-a

Teatrul Muzical „Nae Leonard” din Galați organizează în fiecare an *Festivalul Internațional Leonard*, eveniment ce atrage personalități ale artei lirice din țară și de peste hotare, anul acesta, ediția a XIV-a desfășurându-se în perioada 29 octombrie - 26 noiembrie 2017, cu spectacole aparținând unor genuri muzicale diverse, de la jazz la operă, de la recital instrumental la spectacol de balet.

Deschiderea festivalului a fost marcată de premiera musicalului *My fair Lady* de Frederick Loewe, o versiune regizorală nouă, modernă, propusă de directorul instituției basul Teodor Niță, ce înlocuiește varianta regretatului Emil Pinghireac ce a ținut afișul teatrului timp de 30 de ani. Teodor Niță a urmărit și a reușit să realizeze un spectacol fluent, unitar, în care scenele se succed fără întreruperi, fiind susținut în această concepție de inventivitatea scenografei Andreea Săndulescu. Dificultățile impuse de complexitatea rolurilor ce provoacă artiștii să fie în egală măsură actori, cântăreți și dansatori, au fost depășite cu succes atât

de cei experimentați, care au jucat zeci de spectacole cât și de cei ce au debutat în rolurile respective. Astfel, soprana Silvia Alice Niță a realizat o *Eliză* frumoasă și simpatcă, cu o dicție perfectă (am remarcat claritatea deosebită a expunerii textului în prima parte, atât de dificilă), cu o voce caldă și precisă în redarea partiturii muzicale și dezinvoltă în momentele dansante; basul Teodor Niță, un experimentat, pedant și matur *domn Higgins*, a creat un personaj credibil, convingător, dominând scenele, susținut de experiența zecilor de spectacole jucate în acest rol. În rolul gunoierului *Alfred Doolittle*, basul Dan Popescu a cântat cu vervă și precizie, a dansat și a fost plin de șarm și de umor în redarea limbajului stradal, completat de cei doi companioni ai săi, tineri și simpatici, cu voci clare și frumos timbrate, Costel Donose și Adrian Țurcanu. Într-o veritabilă ascensiune artistică, bas-baritonul Dominic Cristea și-a ascuns vârsta reală, creind un *colonel Pickering* simpatic, cu reacții pline de

naturaletă și un umor spontan; Viorica Mărăndici, în *d-na Pearce* a fost un judecător necruțător atât pentru intransigentul profesor cât și pentru „naiva” sa elevă iar Florina Nistor (*doamna Higgins*) s-a ridicat la înălțimea rangului aristocrat englezesc având o postură și o dicție perfecte pentru o doamnă distinsă din înalta societate; simpaticul și amoretatul *Freddy* și-a găsit în Tudorel State un corespondent credibil.

Regia a mers pe coordonatele tradiționale ale lucrării dar cu „poante” („ieșirea” lui Doolittle și a celor doi companioni din cârciuma lui George) și soluții revuistice (mâna înmănușată care îi oferă profesorului Higgins jobenul și bastonul). În același sens, participarea prin gesturi și pantomimă a dirijorul Eugen Dan Drăgoi în comunicarea directă cu publicul, crează un plus de bună dispoziție, fără a afecta demersul muzical, orchestra sunând clar, bine ritmat și precis în toate momentele. Corul, condus

de Daniel Nistor și baletul, într-o coregrafie reluată din vechea montare aparținând maestrului Constantin Floriean, cu unele note personale aduse de maestra de balet Gabriela Gegea, două ansambluri bine închegate și pline de tinerețe, au participat cu entuziasm și dăruire la scenele de ansamblu. Repertoriul Teatrului Muzical gălățean s-a îmbogățit cu un nou spectacol, care cu siguranță se va juca cu succes, în stagiunile ce vor urma, dacă luăm în considerație reacția entuziastă a publicului ce a umplut până la refuz sala de spectacol.

Au urmat trei zile de jazz grupate sub genericul "Danube Jazz & Blues Festival" ediția a IV-a, în care, pe scena

gălățeană au evoluat formațiile New Levites, Cyfer, Alex Calancea Band, (Moldova), Leonard Theatre Band (alcătuită din instrumentiști: Nicolae Mantu - pian, Marian Proca chitară, Mugurel Bezman - bass Emanoil Dragomir - tobe și cântărețele: Cristina Vasopol și Mariana Piscică, membri ai secției de Revistă a Teatrului Muzical "Nae Leonard"), Luiza Zan, Eyot, (Serbia) When violon meet guitar, Vasko the Patch (Bulgaria), Night Losers.

Cu siguranță, Recitalul susținut de pianistul Eduard Kunz, unul dintre primii 10 pianști ai lumii cum a fost nominalizat de BBC Music Magazine, în seara de 11 noiembrie în sala Teatrului Muzical, va rămâne puternic amprentat în memoria melomanilor care au participat la eveniment, onorați de prezența la Galați a unui pianist de renume mondial. Selecția de *Preludii și Fugi din Clavecinul bine temperat vol.I* de Johann Sebastian Bach, *Sonata nr. 14 op. 27 n. 2 "Quasi una fantasia" (Moonlight Sonata)* și *Sonata nr. 21 op. 53 "Waldstein"* de Ludwig van Beethoven, un program dificil și rar prezent pe afișe, a purtat auditoriul într-o altă lume, oscilând între finețea sunetului adus aproape de liniștea absolută și pasiunea unui temperament vulcanic.

După doar două săptămâni de pregătiri, duminică 12 noiembrie, colectivul teatrului gălățean a prezentat o nouă premieră, opera *Bal mascat* de Giuseppe Verdi în regia lui Paolo Bosisio (Italia), decorurile lui Domenico Franchi (Italia) sub bagheta dirijorului Cristian Sandu (Cluj Napoca). Distribuția a beneficiat de prezența unor soliști de marcă, invitați din țară și străinătate: soprana Cristina Radu (o *Amelie* cu o postură elegantă și frumoasă, cu o voce caldă, cu un *piano* de calitate), mezzosoprana Andrada Roșu (o *Ullrica* plină de aplomb, plină de dramatism și forță expresivă), tenorul Cristian Bălășescu (un *Riccardo* convingător cu acute sigure, fexibil și expresiv în frazare), baritonul Roberto Bortoluzzi (un *Renato* bine conturat vocal și scenic în mod generos). Basul Dan Popescu (*Tom*) alături de solistul teatrului Dominic Cristea (*Samuel*) cu voci

grave bine reliefate au dat viață cuplului conspiratorilor iar soprana Adelina Diaconu, solistă a Teatrului gălățean (în simpaticul paj *Oscar*) a cântat cu mult curaj și clar toate coloraturile, cu o tehnică bine pusă la punct și o evoluție scenică precisă. Tenorii Valentin Vasopol (*Silvano*) și Tudorel State (un judecător și un servitor) au completat distribuția. Sub bagheta dirijorului Cristian Sandu orchestra a sunat omogen, cu o impresionantă paletă de nuanțe, cu solo-uri frumos executate, coordonarea scenă- fosă fiind permanent echilibrată. La rândul său, corul, instruit de Daniel Nistor s-a dovedit un personaj activ pe scenă, susținând clar și expresiv partitura muzicală. Intervențiile coregrafice ale baletului au fost coordonate de Gabriela Gegea atât în scena vrăjitoarei cât și în ultimul act, cu dansuri în maniera celor de epocă, pline de energie. Păstrând o linie clasică în gândirea regizorală Paolo Bosisio a oferit un *Bal mascat* ce urmărește logica acțiunii, lăsând în prim plan frumusețea muzicii verdiene să capteze atenția spectatorului, completând și ghidând cu măiestrie imaginile scenice.

Sâmbătă 18 noiembrie programul festivalului a fost completat cu un spectacol de balet, un titlu celebru în repertoriul mondial de gen de câteva decenii, "*Zorba*" pe muzica lui Mikis Theodorakis și în concepția artistică a unui renumit coregraf american Lorca Massine, o realizare de excepție a colectivului Operei Naționale Române din Cluj Napoca, ce ne-a făcut să ne aducem aminte de performanțele din trecut ale colectivului gălățean, care în stagiunea 2007-2008 a montat spectacolul "*O Ellinas Alexis Zorbas*", libretul și coregrafia fiind semnate de regretatul coregraf Attilas Akilas Silvester, muzica Eugen Dan Drăgoi.

Duminică 19 noiembrie a avut loc spectacolul cu opera *Cenerentola* de G.Rossini, în aceeași distribuție de la premieră, realizare comentată pe larg la momentul respectiv și care și de această dată a fost prezentată la un bun nivel calitativ, mezzosoprana Florentina Soare completându-și palmaresul internațional în vara lui 2017 cu

Marele premiu la Concursul Internațional de Canto *Hariclea Darclée* și Grand Prix Opera și Prix de l'Opera de Cluj Napoca la Concursul Internațional de cânt "George Enescu"-Paris.

Programul Festivalului Leonard a fost completat sâmbătă 25 noiembrie cu o seară camerală inedită, în prima parte evoluând soprana Adelina Diaconu, într-un program de lieduri românești și prime audiții ale lucrărilor compozitorului italian Angelo Inglese care a asigurat și acompaniamentul pianistic iar în partea a doua, am admirat performanțele interpretative de excepție ale trio-ului ProArte alcătuit din

Anda Petrovici - vioară, Marin Cazacu - violoncel și Andrei Licareț - pian.

Angelo Inglese prețuiește sensul cuvântului și capacitatea sa de a genera emoții, în liedurile prezentate (scrise între anii 2015-2017) folosind fie texte vechi precum tripticul *Madrigali dei sogni* de Gabriele D'Annunzio scris în 1886 ce amintește, într-un anumit sens, de stilul madrigalistic al lui Claudio Monteverdi, fie din actualitate așa cum descoperim în liedul *Gocce* pe textul actriței și poetei Emanuela Mulè, textul și muzica explorând acea dimensiune interioară în care propriul nostru EU se dizolvă și se regăsește în tot Universul. Soprana Adelina Diaconu a reușit să creeze o punte spirituală între liedul românesc și cel italian, punând amprenta personalității sale în interpretarea lucrărilor "Ce te legeni codrule", "Somnoroase păsărele", "Stelele-n cer" de Nicolae Bretan, "De-ai ști iubite" și "Te știam numai din nume" de Eugen Doga, "Madrigali dei sogni", "Gocce", Shsss..." și "Venezia la luna" de Angelo Inglese. Am apreciat calitatea deosebită a timbrului său vocal, frazarea, susținerea și dicția, calități puse în valoare de acompaniamentul pianistic condus cu știință și rafinament de Angelo Inglese, un subtil muzician polivalent (compozitor, dirijor, pianist).

În partea a doua a *Serii camerale*, trio-ul ProArte a propus două opusuri de referință din repertoriul de gen: Trio pentru pian, vioară și violoncel op.11, în Si bemol major de Ludwig van Beethoven și Trio op. 8, în Si major de Johannes Brahms. Fiecare apariție a ansamblului cameral este o adevărată sărbătoare a muzicii, publicul gălățean având ocazia să trăiască pentru prima oară experiența unei asemenea audiții performante, creată de cei trei muzicieni de elită, pe care de altfel a primit-o cu entuziasm și cu minue întregi de aplauze și ovații.

Ultima seară a festivalului, duminică 26 noiembrie, a adus pe scena Liricului gălățean o excepțională reprezentație

a operei "La Traviata" de Giuseppe Verdi, ce a marcat astfel 60 de ani de la includerea acestui titlu în repertoriul Teatrului Muzical "Nae Leonard" din Galați. Invitații serii au fost trei artiști celebri ai artei lirice românești actuale: soprana Diana Țugui, tenorul Florin Guzgă și baritonul Vasile Șerban care au evoluat alături de soliștii teatrului Lăcrămioara Crihană, Lenuța Bercaru, Dominic Cristea, Dan Popescu, Dumitru Barbu, Gheorghe Racoviță sub bagheta dirijorului italian Angelo Inglese. Concepția regizorală a doamnei Eleonora

Constantinova (o montare din 2001 a Traviatei pe scena gălățeană), bazată pe evoluția sentimentelor eroinei principale precum cele patru anotimpuri (primăvară- actul I, vara- actul II, toamna- actul III și iarna- actul IV) și cadrul scenografic elaborat de regretatul scenograf Gîrgore Gorduz, au oferit o înțelegere profundă a dramei *Violetei Vallery*, magistral întruchipată de soprana Diana Țugui, cu un cânt vibrant ce transmite emoții profunde, o apariție scenică plină de feminitate și delicatețe; tenorul Florin Guzgă a creat un tulburător *Alfredo*, o voce ce a impresionat prin tehnică (a strălucit în do-ul supraacut din cabaletta), caldură și culoare în fiecare frază muzicală. Garnitura vocilor de aur a distribuției a fost completată de baritonul Vasile Șerban care a construit în *Giorgio Germont* un personaj puternic, cu o voce frumos timbrată, caldă și expresivă. Mobilizați de calitatea excepțională a invitațiilor soliștii teatrului au alcătuit o echipă omogenă cu o interpretare muzicală unitară. Corul a fost activ pe scenă, precis în atacuri (dirijor Daniel Nistor) iar sonoritățile orchestrei au fost clare, lucrate cu meticulozitate de dirijorul Angelor Inglese care a imprimat permanent simțul dramei fiecărei scene și fiecărui cuvânt.

Ediția 2017 a Festivalului Internațional "Leonard" a fost una reușită, în care colectivul actual al Teatrului Muzical gălățean, unica instituție de acest gen din țară, a dovedit că este într-o veritabilă ascensiune profesională.

Laura SAVA

Corespondențe

Întâlnirile Muzicale Internaționale « George Enescu »

Al 4-lea festival de muzică franceză și română din secolele 20 și 21, ca omagiu lui Dinu Lipatti, s-a ținut la Paris pe data de 16 Octombrie 2017, într-o seară frumoasă și neobișnuit de caldă. Concertul - spectacol, desfășurat în sala Colonne, a fost pus în spațiu de Anda Tăbăcaru (conferențiar la clasa de operă a Universității Naționale de Muzică din București) și prezentat de Marius Constantinescu. Lucrările prezentate au fost susținute Cosmina STANCU - mezzo-soprano, studentă la Universitatea Națională de Muzică din București, Jennifer COURCIER - soprano, cu o carieră prodigioasă în muzica de operă pe scenele renumite ale Europei și Sarah DEFRISE - soprano, laureată a numeroase premii internaționale și urmând cursuri de perfecționare cu Daniel Ottevaere. Toate cele trei cântărețe sunt laurate ale Concursului Internațional de Artă Vocală « George Enescu » 2016. Au mai contribuit la reușita concertului - spectacol corul MADRIGAL din PARIS dirijat de Pierre CALMELET, Daniel MAGDAL, și pianistii acompaniatori Alina PAVALACHE și Thierry HUILLET. O surpriză plăcută au fost vocile Leontinei VĂDUVA și Vioricăi CORTEZ. Programul concertului foarte bogat, de 2,5 ore, cu o largă panoramă de compozitori, de la muzica franceză romantică a secolului 19 până la muzica modernă a secolului 21, a permis cântăreților să-și desfășoare virtuozitatea. Debutul concertului, prin piesa vocală « Silence » de George Enescu cântată de Sarah Defrise, este impregnat de frământările interioare ale compozitorului care vede în tăcere un partener constant în depășirea vicisitudinilor. Urmează piesele delicate de Dinu Lipatti, cântate cu precizia nuanțelor de Leontina

Văduva și Daniel Magdal, piesa «Enescu redată cu acuratețe de Antonia-Cosmina Stancu și « Nuits à Aix en Provence » de Henri Nafilyan, pasionant și neliniștit, redat corect și realist de Sarah Defrise. Jennifer Courcier, cu talent și îndemânare, exprimă în « Parole et Palindrom » concepția lui Liviu Dănceanu despre expresia cuvintelor și reîntoarcerea lor la momentele inițiale. În continuare Thierry Huillet prin vocea sonoră și puternică a lui Daniel Magdal, ne prezintă, în creație mondială, piesa « Carmen est maigre » ; Cu accente puțin ironice el transpune personajul nuvelei lui Prosper Mérimé în contextul secolului 21. Sarah Defrise ne cântă cu personalitate piesa PUB 2 de Georges Apergis. Urmează piesele delicate și pline de efervescență «oli, Monsieur Pepinet » prezentate de Jennifer Courcier. Maurice Ravel este prezent cu piesa « L'enfant et les sortilèges » interpretată de Jennifer Courcier și Antonia Cosmina Stancu, cu participarea Mariei Ionescu în rolul copilului. Menționăm în mod special Antonia Cosmina Stancu care a dat dovadă de mari calități de cântăreață, de un mare temperament și o foarte bună dicție, în ciuda micului accent specific. Cele 2 soprane, Jennifer Courcier și Sarah Defrise, sunt muziciene bine definite cu o virtuozitate de artiste complete și un joc de scenă remarcabil.

Partea 2-a începe cu Daniel Magdal impetuos, dar convingător în « Le Cid: Priere » și « Herodiades : Air de Salome » cântată de Leontina Văduva, ambele piese de Jules Massenet. Jennifer Courcier are prilejul de a-și face bine auzită vocea în piesa lui Henri Nafilyan « Valse, pourquoi pas... ». Urmează Francis Poulenc cu « Les mamelles de Tiresias Air de Therise » cântate într-o postură dezlănțuită de Sarah Defrise. Revine George Enescu cu doina tristă « mă duc, codrul rămâne » intonată cu tristețe de Leontina Văduva. Jean Christophe Rosaz se impune cu o audiție mondială « Ombres et Lumieres » pentru mezzo-soprana, cor și piano cu Antonia Cosmina Stancu. Trebuie semnalată de asemenea remarcabila prestație a corului Madrigal, cu un dirijor precis și o ținută vestimentară rafinată și elegantă. Concertul s-a încheiat cu piesele lui George Enescu « sensibilitate și precizie de Viorica Cortez, Jennifer Courcier și Daniel Magdal. Menționăm finalul concertului susținut cu o fierbinte vioiciune și bucurie de Viorica Cortez.

Tudor MISDOLEA

Dan Grigore, în concert în Luxemburg

Aceștia sunt pilonii pe care a fost construit, săptămânile trecute, evenimentul muzical găzduit de sala de concerte a Conservatorului Marelui Ducat luxemburghez. Mai mult decât un obișnuit eveniment artistic, a fost momentul unor comemorări de aleasă semnificație privind poziționarea actuală a României în spațiul spiritual, și nu numai, al Europei.

Iar pianistul Dan Grigore este creatorul acelor situații unice care electrizează publicul arcuind starea de bucurie cu care este dăruită, cu care este primită muzica domniei sale.

Știți este faptul, indiferent de zona stilistică în care acționează, artistul se consideră pe sine însuși îndatorat muzicii pe care o cântă, revelând de fiecare dată contextul cultural al acesteia, lumea de gândire, de imagini a compozitorului. Este spectacolul unei lumi fascinante căreia îi aparține, căreia îi aparținem.

Mă refer la acest minunat buchet al miniaturilor grupate sub atrăgătoarea emblemă „Bis, encore bis!”, reluat și îmbogățit în răstimpuri în anii din urmă. Este un florilegiu al bucuriei înnoite de la un moment la celălalt; ...de la gravitatea sobră, spiritualizată, a celebrului coral bachian „Iisus rămâne bucuria mea” din Cantata nr. 147, la disponibilitățile versatile ale unui Preludiu de Prokofiev, de la Valsul capriciu de Schubert, îmbogățit de Liszt de o manieră virtuoză - „Soirées de Vienne”, la menuetul beethovenian cu pași marcați, la savurosul rondeau Alla turca de Mozart.

Este un sumum al nostalgiilor de care nu te poți despărți, cele care îți aparțin și pe care simți nevoia a le împărtăși împreună cu cei apropiați, cu cei din jurul tău; cum se întâmplă când ascultăm unul dintre Cântecul fără cuvinte de Felix Mendelssohn-Bartholdy, când întorcem cu vădită emoție o Pagină de album de Alexandru Scriabin, când reascultăm fulgurantul Impromptu în mi bemol major de Schubert, sau când ne lăsăm potopiți de lirismul sobru al Intermezzo-ului în la major de Brahms, de sensibilitatea pregnant formulată a Preludiului în sol diez minor de Rachmaninov. Căci în zona culturii europene - și nu numai! - publicul îi devine confident; este treptat cucerit.

Captivant lucru, indiferent de muzica de care se apropie, Dan Grigore oferă compozitorului, dă Cezarului, ceea ce-i aparține, recrează stilistic și expresiv datele de bază ale textului partiturii. O face - uimitor lucru - marcând discursul muzical cu propria personalitate; inconfundabilă, consistentă, în parte maleabilă, în parte fermă, orientată fiind de condiția bunului gust ce stabilește relația domniei sale cu datele esențiale ale partiturii, ale muzicii. Am în gând acea minunată Sonată în re minor de Domenico Scarlatti, spre exemplu; ...miniatură care, în interpretarea lui Dan Grigore, reține eleganța jerbelor sonore ale epocii unui Baroc târziu dar și virtuozitatea neostentativ orientată a pianisticii muzicianului român.

Comunicarea de o sensibilitate cordială îi este proprie. O regăsim pe linia unui demers pianistic firesc orientat de la Vals-ul în do diez minor de Frédéric Chopin la imaginea însăși a ingenuității regăsite, în miniatura La plus que lente a lui Claude Debussy. Aici îl regăsim și pe Enescu, dar în zona neoclasicismului francez, în acel Adagio de un suveran echilibru, din Suita în stil vechi, lucrare de tinerețe a compozitorului. Evident, pasiunea cu tentă ludică a lui Dan Grigore se regăsește în sonoritățile jazzistice ale unei miniaturi mai puțin cunoscute, Embraceable You, semnate de George Gershwin, unul dintre autorii de geniu care ridică fenomenul tradițional local la nivelul profesional al creației culte. Și nu ar fi completă imaginea artistului dacă nu aș observa latura senzual-umoristică a personalității sale, aspect atât de fin

conturat în mișcarea pasionat legănată a unui tango brazilian; ...compus de Ernesto Nazareth. Este un caleidoscop stilistic dăruit din prea-plinul unei alese generozități; ...un dar primit de un numeros public care, la sfârșitul recitalului, aclamându-l în picioare pe artist, a obținut o celebră glumă muzicală chopiniană, „Valsul unui minut”, absolut fermecător, cel mai rapid vals auzit vreodată, o bijuterie muzicală sugerată compozitorului de vânzoleala simpaticului animal de companie al prietenei lui Chopin, celebra scriitoare a momentului, George Sand.

Este de remarcat, evenimentul a fost prilejuit de aniversarea unui deceniu petrecut de la intrarea țării noastre în Uniunea Europeană; mai mult decât atât, tot zece ani s-au împlinit de la stabilirea parteneriatului în cadrul proiectului Sibiu-Luxemburg Capitale Europene ale Culturii. Nu este o relație întâmplătoare. Cu secole în urmă, la început de secol XIII, sașii din Transilvania au fost aduși inclusiv din zona de atunci a Marelui Ducat în scopul urbanizării așezărilor. Iar Marele Duce, vizitând relativ recent localitățile săsești, a putut lăuda păstrarea tradițiilor, a limbii.

Și pentru că relația culturală stimulatorie în ambele sensuri se sprijină pe un eficient climat economic și financiar, tot cu acest prilej al marelui eveniment artistic, a fost aniversată împlinirea unui deceniu de la crearea Forumului România-Luxemburg al Oamenilor de Afaceri din cele două țări.

Țară europeană mică, putere financiară uriașă, Luxemburg se alătură marilor centre financiare, cel din Zürich, din Londra, zone în care cultura, inclusiv cea muzicală, se află, cum e firesc, la mare cinste.

Semnificativ îmi apare faptul că acest important eveniment i-a reunit la Luxemburg, în Marea Sală a Conservatorului, pe trei dintre ambasadorii români acreditați aici în centrul continentului european, pe ambasadorul țării noastre în Marele Ducat, pe ambasadorul României pe lângă NATO, pe ambasadorul acreditat de la Chișinău. Au fost de față personalități ale corpului diplomatic, personalități

apropiate zonei guvernamentale locale, importanți oameni de afaceri; când muzica întâlnește zona politică, faptul se dovedește a fi unul de specială importanță. Așa cum tot un eveniment muzical artistic, petrecut în anul 2004, tot aici, în Luxemburg, a pregătit și a acreditat intrarea țării noastre în Uniunea Europeană, cu un deceniu în urmă.

Indiscutabil, faptul că Institutul Cultural Român cu sediul la Bruxelles, s-a implicat direct în construirea acestui eveniment, denotă o sensibilă percepție privind oportunitățile momentului și ale locului. Este zona europeană în care ideile se nasc, se dezvoltă, prind contur; în climatul unui firesc echilibru al relațiilor interumane.

„Europa este creuzetul și modelul formării și dezvoltării muzicii culte, cea care este limbajul universal de comunicare a emoțiilor și gândurilor omenești. Muzica europeană a fost întotdeauna deschisă influențelor, s-a îmbogățit, s-a diversificat, dar în același timp a exercitat și exercită o puternică înrăurire asupra tuturor celorlalte școli de muzică din lume. Eu percep viitorul Europei” - a declarat maestrul Dan Grigore pentru ICR Bruxelles - „ca pe o simfonie în a cărei partitură fiecare instrument își are importanța și rolul său de neînlocuit.”

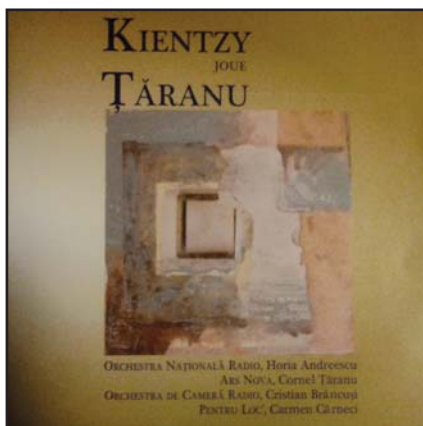
În alt sens; ...nu pot să nu observ, am întâlnit români care locuiesc în Marele Ducat de mai bine de două decenii; și-au consolidat un statut demn, stabil; fiind harnici, eficienți, inteligenți. Am fost emoționat peste poate când am aflat că cel puțin o dată pe săptămână își adună copii pentru a socializa; unii provin din familii mixte; se întâlnesc pentru a se simți bine împreună, pentru a simți românește; inclusiv în compania muzicii. Iar Europa unită oferă în continuare însemnate oportunități; ...în care, cum se poate observa, rolul muzicii rămâne important.

Dumitru AVAKIAN

(articol preluat de la http://adevarul.ro/cultura/arte/dan-grigore-concert-luxemburg-romania-marele-context-european-1_5a096a875ab6550cb81b64d1/index.html)

Apariții discografice

Daniel Kientzy interpretează Cornel Țăranu, Nova-musica

Încă din 1986, Daniel Kientzy lucrează în mod constant cu ansambluri românești, așa cum stau mărturie o serie de discuri având adesea coperti aproape identice, parcă pentru a sublinia continuitatea demersului întreprins. Așa se face că, în 2017, a apărut sub label-ul său o monografie constituită din **patru compoziții de Cornel Țăranu**.

Diferencias pentru saxofon bariton și orchestră (15')

Concert sau *batalla*? Compoziția care deschide discul spune o poveste sângeroasă în care diferențele înăbușite se șterg în spatele unor dialoguri pronunțat virile. Sprijinindu-se pe un motiv ritmic duplicat la nesfârșit, muzica se desfășoară, se caută, capătă amploare, se stinge, apoi irupe în trâmbițările (baritonările?) saxofonului bariton.

Puțin câte puțin, instrumentul se încumetă în galopări, și apoi moare într-un acompaniament de coarde. Chiar atunci iese la suprafață un clarinet bass, care deschide calea pentru un citat fugitiv din Antonio de Cabezón, ale cărui *diferencias* sunt faimoase. Saxofonul protestează împotriva acestei intruziuni, și apar, grupate în clustere, comentariile orchestrei la intervențiile solistului. După ce s-au scurs două treimi din concert, Cabezón este din nou convocat, însă citarea este punctată de explozii pe care gemetele saxofonice le prelungesc. Tempo-ul se destramă, iar saxofonul profită de întoarcerea la calm pentru a insufla începutul unei furtuni, în nuanță piano. Suflul agită orchestra, apoi motivul introductiv reapare și brăzdează, în mod repetat, această armonie, ajungând să transforme baritonul într-un *didgeridoo* strident. Nicio replică. Orchestra revine în sforțări inegale, iar baritonul încearcă să afle în sunetele acute un răspuns la căutarea inițială - care se sfârșește, dar nu se rezolvă.

Hommage à Bartók/ Omagiu lui Bartók pentru saxofon sopranino și cvintet de coarde (9'30)

Pornind de la o celulă care evocă, după spusele compozitorului, « anagrama numelui BELA », a doua piesă, deși precedând-o pe prima cu cinsprezece ani, elaborează o retorică apropiată celei pe care o găsim în *Diferencias*: reluarea unui motiv recognoscibil, *solo*-uri punctate de orchestră, rapsodia momentelor distincte, folosirea rară dar caracteristică a saxofonului ca percucie, folosirea sporadică a tăcerii pentru a reliefa structura compozițională. Aici însă, sub bagheta compozitorului, cvintetul

- mai sobru și adesea la unison pentru a puncta elegia solistului
- se manifestă cu precădere în extreme, în sonorități acute sau în nuanțe blânde. Amatorii de melodie vor merge pe drumul lor și nu vor poposi asupra acestei compoziții, însă cei care apreciază piese ce dezvăluie o poveste ca recompensă pentru o ascultare atentă vor gusta acest recital dramatic, cu accentele sale modale, în mod fățiș transilvăne.

Semper idem

pentru saxofon soprano și alto, cu orchestră (17')

Opera cea mai recentă, prezentată în formă de sonată - această formă fiind, de altfel, îndrăgită de compozitor - se înscrie în continuitatea elementelor de limbaj exploatate și explorate până în acel moment. Solistului - înarmat cu două saxofoane și cu vocea sa, ceea ce nu e puțin lucru - îi răspunde o orchestră care ezită între accente repetate, acompaniament de coarde, ecouri de alamă, reluările *leader*-ului, totul precipitându-se într-un labirint care pare *semper idem*. Tensiunile oprimate conținute de partitură sunt ghidate de bagheta lui Cristian Brâncuși. Neliniștea și rupturile discursului, cărora le fac ecou bătăile timpanelor, cufundă ascultătorul atent în explorarea unei lumi fără ieșire, mereu la fel, așa cum subliniază și forma ABA. În timpul cadenței, vocea saxofonistului (12'20) încearcă să se separe de instrumentul său; orchestra își reia tirul sacadat, impunându-i tăcerea.

Daniel Kientzy

Laudae

pentru saxofon piano, cvartet de coarde și pian (8'30)

În broșura explicativă, Cornel Țăranu indică cele trei singularități care disting această compoziție față de celelalte piese din programul conținând, în total, patru lucrări: pedale sonore de corzi tipice muzicii populare românești (mai puțin tema); scriitură fără măsuri; structură parțial aleatorie; și bitematism. Piesa îi permite lui Daniel Kientzy să-și pună în valoare virtuozitatea, căci discursul - deopotrivă translucid (un

motiv asemănător ghidează piesa aproape în totalitate) și deformat (prin repetitivitatea sa, motivul taie discursul și îl îndepărtează de orice linearitate) - este susținut de timbrul său, care se menține pe întreg registrul. Piesa *Laudae* câștigă, așadar, dacă este ascultată la finalul acestei monografii, așa cum și sugerează discul, căci propune o sinteză a artei compozitorului, eliberată de *pathos*-ul narativ care făcea să vibreze precedentele compoziții. Mai puțin concertantă decât celelalte piese, ea propune un duel între un saxofon, pe de o parte, și, pe de altă parte, un cvartet de coarde și un pian. Rezultatul nu este lipsit nici de energie, nici de virulență, grație baghetei mănuite de Carmen Cârneli, mai ales că durata relativ scurtă a piesei și triplul contrast între accente, sunete prelungite de coarde și avânturi solistice îmbogățesc interesul acestor curioase laude.

Concluzie

Chiar dacă va deranja urechile puriste, acest disc ne răsplătește, încă o dată, curiozitatea. Nu, creațiile pentru saxofon nu se rezumă la zbierete de porci înjunghiați, cum am citit pe ici și pe colo. Trebuie recunoscută specificitatea acestei muzici, precum și forța unui muzician atât de pasionat de a-și înnoi și scutura repertoriul cum este Daniel Kientzy. În fiecare dintre piesele sale - care aduc împreună patru saxofoane diferite - sunt de apreciat tehnicile instrumentistului, suflul parcă infinit uneori, precizia furibundă și rigoarea împotriva vulgarităților, în toate registrele. Aceste calități sunt subliniate prin ansambluri mereu compacte în pofida numeroaselor *break*-uri, iar întreaga interpretare beneficiază de un sunet precis fără a fi sec. Încă o descoperire frumoasă pentru melomanii curioși.

Cornel Țăranu

Bertrand FERRIER, *La musique des autres*

(articol publicat în 29 ianuarie 2018 pe site-ul oficial <http://www.bertrandferrier.fr/?p=12473>)

Traducere din franceză: **Roxana OLTEANU**

Remember

D. D. BOTEZ,

10 martie 1904-10 martie 2018; 114 ani de la naștere și 30 de ani la dispariție.

D. D. BOTEZ este un artist care și-a dăruit tot ceea ce avea mai bun coralelor României, sutelor de studenți instruiți, pentru ca sufletul românesc să dăinuie.

La aniversări, și nu numai, apele se readună și amintirea lui revine cu aceeași măsură cu care el și-a dedicat viața acestei activități.

A ținut în mână buchetul de aghiasmă cu care a sfințit cântecul românesc din care putem toți sorbi acum mai mult.

Ales să conducă instituția profesională cea mai prestigioasă a țării, corul Filarmonicii George Enescu, a continuat cu egală ardoare pelerinajele lui în toată țara făcute cu simțirea firească să unească tot ce îi era mai aproape de inimă, într-o CORALĂ ROMANEASCĂ ATOTCUPRINZATOARE.

Nu i-au lipsit exemplele în cultura română. Nu poate fi ceva mai aproape de sufletul omului decât melodia cântată de el însuși. Nu cred să fie ceva mai apropiat de sufletul românesc decât cântecul, corala. Iată, acestui lucru și-a dăruit inima Maestrul Dumitru Botez.

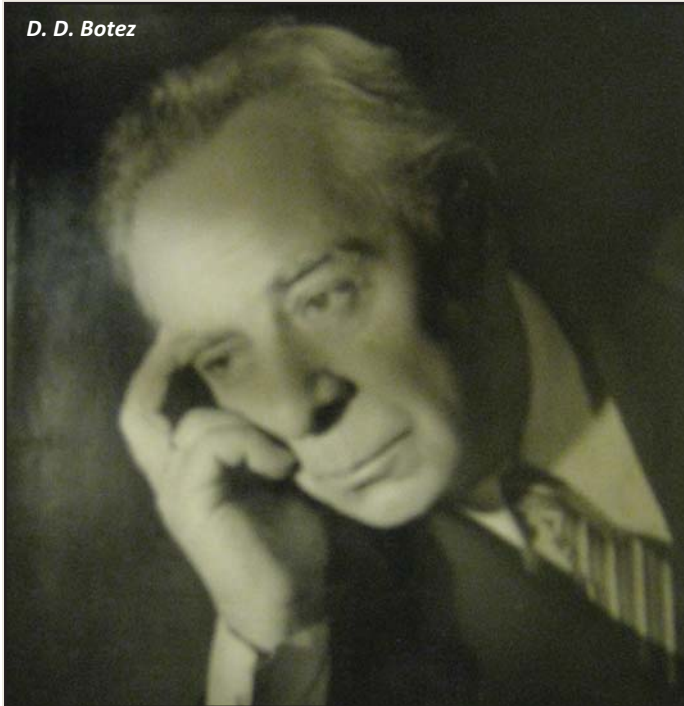
O inimă caldă înseamnă deasemeni și spiritul, trupul, gândirea, acțiunea. S-a înscris în ideea de continuitate preluată de la spritele înaintașilor. Pentru ca fructele acestui arbore bogat să fie o hrană sănătoasă pentru toți cei din grădina noastră, rădăcinile trebuiau să fie bine împământenate în ograda neamului. Și el le-a avut.

Respectul valorilor nu este numai o chestiune de educație ci și capacitatea de a le fi egal, de a le înțelege. Și le-a înțeles, fapt care l-a incitat să le continue și să le transmită altora, la rândul său.

Repertoriul său dirijoral cuprinzând spațiul românesc cu prioritate, apoi plecând de la Renaștere până la muzica contemporană, l-a dedicat publicului. Compozițiile sale sunt roade ale sensibilității creatoare. Decenii de-a rândul a format sutele de dirijori care au ținut la rândul lor focul aprins al culturii corale române.

Calitatea de șef al secției de creație corală din cadrul Uniunii Compozitorilor l-a înscris direct în universul a tot ceea ce este esențial pentru cultura corală românească.

Ancorat puternic în învățământ a fost însărcinat cu responsabilitatea maximă de Rector al Conservatorului din București, astăzi Universitatea de Muzică București.

D. D. Botez

Experiența sa pedagogică a adunat-o în două volume intitulate „Tratat de cânt și dirijat coral”. Marea pedagogie înseamnă înafara cunoștințelor, înțelegere, blândețe, apropiere de oameni. A avut și acest har.

Cunoașteți multe persoane care își fac reproșuri că a întârziat să răspundă unuia din zecile de studenți care îl felicitau de sărbători? Nu le-a făcut pentru ca oamenii să nu-l uite, ci pentru că el nu a uitat niciodată oamenii. Oamenii, la rândul lor, perpetuând cântul secular românesc în corale îl vor lua aproape să dănuie împreună cât va fi auzit încă graiul românesc.

Familia,

Elena BOTEZ, Irina, Paulică, Paul STAIU

In memoriam Ștefan Niculescu

31 iulie 1927 Moreni-Dâmbobița –
22 ianuarie 2008 București

Ștefan Niculescu a compus peste 700 de lucrări „continuând <filonul bizantin>, ultima sa capodoperă, Recviemul Românesc <Pomenire>, avea să fie, ca și la Mozart, premoniția propriei treceri în lumea veșniciei pe care, oricum, creația sa i-o asigurase.” (Acad. Cornel Țăranu), Ideea de a traduce în muzică sentimente și reacții afective specifice epocii contemporane, ARTA SONORĂ MODERNĂ creează noi teorii artistice cu aspecte deosebite, aduse și de filozofia timpului. Omul secolului 20, este copleșit de tensiuni filozofice și de stări

de spirit deosebite care se revoltă atât individual, cât și colectiv.

Jumătatea a doua a sec. 20 reprezintă o perioadă deosebit de fertilă, de o complexitate neobișnuită în evoluția artei sunetelor și în creația compozitorilor, care aduc în arhitectura modernă peisaje muzicale actuale timpului, atât cu noi surse de a produce sunete, dar și prin noi tipuri de organizare a materialului sonor. Gândirea artistică a sec. 20 și mai cu seamă de la jumătatea secolului este raportată la știință și matematică, iar muzica serială trece prin muzica stohastică și aleatorie, minimalistă și Jazz, ajungând la genul Techno.

Atât în lumea muzicală internațională, cât și în România, renașterea și racordarea la standardele elaborări din lumea liberă o vor face compozitorii aparținând generației născute în jurul anilor 1920-25: Pierre Boulez, Karlheinz Stockhausen, Iannis Xenakis, György Ligeti, Romania avându-i ca reprezentanți pe Anatol Vieru, Tiberiu Olah, Aurel Stroe, Pascal Bentoiu și Ștefan Niculescu.

Ștefan Niculescu este compozitorul care contribuie la perfecționarea școlii componistice românești. Atras nu numai de „jocul sunetelor” dar și de „jocul cifrelor” după absolvirea studiului muzicii la Academia Regală de Muzică și Artă (1941-46), își continuă studiul la Institutul civil pentru ingineri „Politehnica” (1946-50). Motiv explicat de Ștefan Niculescu cu metodele folosite în creația muzicală din gramatica matematicii, ca de exemplu: algebra lineară, geometria analitică, teoria mulțimilor, teoria grafurilor, a grupurilor, etc. Bun cunosător al matematicilor „un auxiliar al imaginației propriu-zis muzicale” (Iosif Sava) și al limbajelor formale, Ștefan Niculescu a studiat temeinic opera lui George Enescu și pe aceea a majorității compozitorilor moderni și contemporani ca: Bartok, Strawinski, Webern, Hindemith, Messiaen... Astfel, și-a definit un proiect propriu al discursului muzical, în care categoria sintactică numită heterofonie joacă un rol important. Denumirea de *heterofonie* a fost adusă în muzică în anul 1901 de muzicologul german Carl Stumpf (1848-1936). Eterofonia este, după cum spuneam, o componentă a categoriilor sintactice, fiind o superpoziție de monodii care pendulează între două stări: totala dependență și totala independență a planurilor. Influența eterofoniei face să devină pentru compozitorul Ștefan Niculescu o preocupare deosebită, ajungând să-și imagineze sisteme de organizare proprii, sisteme în care matematica joacă un rol important, Niculescu fiind cel ce a definit primul, în muzica românească, conceptul eterofonic, într-o „gramatică planetară”. Permanent preocupat de claritatea, coerența și logica formală, el exploatează structura muzicală adecvată scriiturii eterofonice, în forme de sincronie, dar și sub alte aspecte asociate cu tehnica isonului sau în diferite combinații cu categoriile sintactice. El plasează polifonia între eterofonie și omofonie, sau face o împletire între eterofonii. Niculescu definește eterofonia ca simultaneitate a materialului muzical original și a variatelor sale, imaginând o formă muzicală specifică eterofoniei, pe care o numește „sincronie”, bazată pe tehnica „frazării și a de-frazării” ale aceleiași melodii, cântată de mai mulți interpreți.

În anul 1952 nu numai că citește cartea compozitorului francez Oliver Messiaens, *Tehnică de mon langage musical*, o carte apărută în anul 1944, dar, în acel timp neexistând aparate de copiat, a scris-o în întregime cu mâna, carte ce îi formează un nou orizont despre muzică. Compozitorul este fascinat de structurile matematice, de seria dodecafonică, de noua tehnică a succesiunii sunetelor, de noțiunea simetriei sunetelor și a structurii ritmice (inspirate din ritmurile antice și exotice). În acest stil compune lucrările *Formanți* (1965 – pentru o orchestră minimală de 17 coarde soliste), *Eteromorfie* (1967 - lucrare orchestrală), *Tastenspiel* (1968 – pentru pian).

Ștefan Niculescu afirmă în interviul său „*Planetarische Grammatik*” (aparat în MusikTexte 45 - Germania, 1992) despre O. Messiaen că: „*Messiaen ne-a arătat mai multe fațete ale muzicii tradiționale sau moderne, europene sau din afara Europei, demonstrând că fiecare sunet din natură – ca de ex. ciripitul păsărilor sau vâjâitul apei – putem să-l transportăm în muzică*”.

Nu numai ca un răsunset muzical, dar și din respect pentru acest compozitor, Niculescu scrie la moartea lui Messiaen, în 1992, o a doua partitură pentru pian, un „*Hommage a Messiaen*” - *melodie en grappes d'accords pour piano*, o piesă scurtă de numai 19 măsuri. Scrisă în maniera și amintirea tehnicii lui Messiaen, cu „ciorchine” de sunete: tip de acorduri bogate cu șase, șapte, opt sunete la o mână, aduce ritmuri antice și exotice și o dinamică extremă de la fortissimo la pianissimo, amintind aici cânturile păsărilor.

Însă Ștefan Niculescu, care a fost discipol a lui Mihail Andricu, se apropie de timpuriu de muzica sacră care devine un aspect principal în creația sa. „Unisonul” este în tradiția românească folclorică și bizantină. Preluând creator sistemata unisonului enescian, Niculescu îl transformă în pol al gândirii sale. Unisonul ca soteriologie se manifestă multiplu în această muzică, și anume, ca agent al plenitudinii și bucuriei, ca imagine a Divinității sau ca promisiunii și Judecării. El adoptă diferite funcții compozițiilor sale: pentru *Cantata a III-a* - funcția de liman, *Ison II* - funcția de hierofanie, *Simfoniei a II-a* - Omagiu lui Enescu și Bartók, *Invocatio, Denis și Litanii* - funcția de *vox Dei*. Eterofonia rămâne o constantă a întregii creații a lui Niculescu, în formă de sincronie, asociată cu tehnica isonului. Aproprierea continuă de marile tradiții muzicale sacre ale umanității îl conduce pe compozitorul Niculescu să aspire la un nou limbaj, care fructifică trecutul și prezentul din mai multe culturi ale lumii (Africa, Tibet, Java sau Japonia), formând o gramatică planetară, singura capabilă de o comunicare universală. În cadrul teoriei lui Niculescu, eterofonia este gândită în legătură cu diferite tipuri de distribuție a evenimentelor sonore în discurs, ca de exemplu detalii sau aglomerări.

Filonul religios ortodox și muzica bizantină au reprezentat din anii 60 surse esențiale ale muzicii lui, fapt ce face să compună în anul 2005 un *Requiem românesc „Pomenire”* în șapte părți, pentru bas-solo, cor mixt și orchestră. Lucrearea este o comandă a lui Karsten Witt, directorul Festivalului de muzică Modernă de la Viena denumită de Niculescu „*o meditație muzicală pe texte rituale românești, alese din milenara tradiție cultă ortodoxă și din tradiția orală arhaică a țăranului român*.” Numele de *Pomenire* i-a fost sugerat de soția sa corespunzând intenției textelor alese cu ideea aducerii aminte de Dumnezeu și de cei adormiți întru Domnul. Requiemul se sprijină pe fragmente extrase din așa numită „rânduială ortodoxă” a înmormântării și din cântecele funebre supraviețuitoare din cultura orală a țăranului român, alăturând și melodia „*Ale mortului*” din Județul Gorj, dar și un cântec medieval citat de Monteverdi în *Sonata sopra Sancta Maria ora pro nobis*.

Cele 7 părți sunt: *Odihnește Mântuitorule, Doamne miluiește, Cântecul zorilor, Stihiile glasurilor, Srigățul Atotțitorului, Evanghlia și Pomenirea*. Limbajul modal în care coexistă scări cu structură octaviană și suboctaviană trădează sursele de inspirație bizantine și arhaice, fiind pus în valoare de sintaxă eterofonică cu rădăcini în tradiția orală. Un exemplu de acest fel se află în Cântecul zorilor care debutează în unison, iar de la măsura 29 apare eterofonia în melos popular. **1. Odihnește Mântuitorule:** corespunde secvenței *Requiem aeternam* din ritualul catolic, o idee din Ein deutsches Requiem a lui Johannes Brahms, scris pentru cor mixt și orchestră. **2. Doamne miluiește:** este un *Kyrie eleison*, textul se cântă de obicei la slujba mortuară, compus tot pentru cor mixt și orchestră. **3. Cântecul zorilor:** este un cântec ritual funebru al cărui text a fost publicat de Constantin Brăiloiu în anul 1939 în „*Ale mortului*” din Gorj, este scris tot pentru cor mixt și orchestră. **4. Stihiile glasurilor:** conturează un text din ritualul ortodox al înmormântării și este compus pentru cor mixt și orchestră. **5. Strigățul Atotțitorului:** o adaptare a secvenței *Dies irae*, cuvinte care fac trimitere la slujba mortuară și descrie

credincioșilor ororile *Judecării de Apoi*, la care Atotputernicul va chema oamenii la sfârșit, compusă tot pentru cor mixt și orchestră. **6. Evanghlia:** este scris în manieră recitativă, inspirat din tradiția muzicală bizantină, pentru bas-solo, cor și orchestră. **7. Pomenirea:** o adaptare după *Lux aeterna*, unde se face pomenirea morților, la ortodocșii: parastasul. „*Lumina veșnică*” este înrudită cu sens de „*odihnă veșnică*”, destinată să fie împreună cu sfinții cerurilor, lângă Dumnezeu. Ruga se adresează lui Dumnezeu, căci a lui este lumina pe care o lasă să lucească asupra celor ce se duc la ceruri. E o lumină pe care nu o putem vedea, dar de care putem fi luminați, dându-ne mântuirea. Această parte este scrisă pentru cor și orchestră.

Ideea de *Recviem* este defapt o liturghie a tuturor religiilor și a oamenilor preocupați de lucrurile transcendente, însă Niculescu, ca și Brahms și chiar Henze (cu Requiemul său instrumental) a aderat această *Messă* celor descumpăniți, indiferent de credința lor religioasă, fiind interesați mai mult de partea experimentală, a trecerii dintr-o formă în alta a realității, decât să arate partea filosofică a transcendentului.

Dacă *Requiemul german* a lui Brahms - compus în 1867a reușit după doi ani să se impună la un nivel de maximă rezonanță, nu cu mult timp după ce un alt *Requiem (Messa da Requiem)* compus de Verdi, care făcuse o mare vâlvă la Paris prin patetismul lui răscolitor, indiscutabil și lucrarea lui Niculescu a pătruns în rândul creațiilor de referință a României, balanța valorii interpreților înclinându-se în favoarea celei de creator. Prima audiție absolută a avut loc în martie 2006 la București, pe scena Ateneului Român în interpretarea orchestrei și corului Filarmonicii „George Enescu”, dirijor Horia Andreescu, solist basul Pompei Hărășteanu.

La 22 ianuarie 2008 s-a stins din viață un mare compozitor român de referință internațională.

Corina KISS

Ștefan Niculescu

Adio, Nicolae Teodoreanu!

Vreau să cred

Ființă luminoasă și liniștită, răspândind un aer în care seriozitatea și delicatetea, modestia și harul se îmbinau tainic cu răbdarea, răgazul și profunzimea, **Nicolae Teodoreanu** a fost un om dăruit de la Dumnezeu cu duhul blândeții, un om la care cu toții am ținut, și care, printr-o piruetă neverosimilă a destinului, s-a retras subit din mijlocul nostru, dintr-odată. Compozitor de mare rafinament sonor, cunoscător în detaliu al muzicii de avangardă, dar și al tradiției bizantine psaltice, al muzicii electronice și a arsenalului său tehnic, etnomuzicolog de forță, cercetător dedicat și minuțios al muzicii tradiționale românești, Nicolae Teodoreanu făcea parte dintr-o generație ce, după 1989, a avut ocazia să-și perfecționeze studiile muzicale în străinătate (la Viena și Berlin), să crească într-o mentalitate cosmopolită, dar știind să prețuiască și valorile culturii autohtone, să predea mai departe tinerilor studenți de la Universitatea Națională de Muzică din București, al cărui colaborator a fost vreme îndelungată, câte ceva din sufletul și spiritul său olimpic, nobil și calm.

Cei din generația sa, dar sunt convins că și profesorii, dar și studenții săi, cu toții l-am iubit pe Nucu și îi simțim lipsa într-un mod nespul! Ni se părea că era mai tânăr decât era în fapt, iar sobrietatea lui ne dădea siguranță, de parcă în prezența sa totul se liniștea, ca în prezența unui duhovnic înțeleghător. Aducea oriunde se afla un aer de înțelept, combinat cu o mireasmă de adolescent. Era bun și introvertit. Nu vorbea decât dacă-l întrebai, iar intervențiile sale erau un model de echilibru, cuvinte potrivite și bun simț. Încă nu realizez pe de-a-ntregul această "ridicare" a sa din lumea noastră. Căci așa resimt această plecare a lui Nucu: ca pe o ascensiune, ca pe o reintegrare în lumea celor asemeni sieși. Ca pe o întoarcere în lumea din care plecase cândva, înainte de naștere. Vreau să cred și sper din toată inima că, poate, undeva sus, i s-a deschis o ușă și o voce caldă, părintească, ia spus: "Bun venit acasă, Nucu!"

Dan DEDIU

Gânduri la despărțirea de Nicolae Teodoreanu

Sunt momente când rațiunea omenească rămâne complet neputincioasă în fața unor evenimente pe care nu le înțelegem. În aceste momente sufletul este cel care se impune în fața gândirii, prin sentimente și trăiri paradoxale. Un astfel de moment este și despărțirea, neașteptată și bruscă, de cineva apropiat, de cineva drag. Un astfel de moment trăim și noi, cu toții, astăzi, la despărțirea de dragul nostru coleg și prieten Nicolae Teodoreanu.

Ce s-ar putea spune despre un om pe care-l cunoști de peste patru decenii, așa cum l-am cunoscut eu, din adolescență

și până la vârsta deplinei maturități? Sunt nenumărate crâmpete de amintiri, intersecții intelectuale și sufletești, momente și trăiri intense.

Nicolae Teodoreanu, compozitor și etnomuzicolog, dascăl și cercetător, și-a legat destinul creator de întâlnirea cu oameni providențiali, așa cum avea să-i denumească, într-un interviu pe care l-a acordat, anul trecut, Andrei Apostu (în Revista Muzica, serie nouă, anul XXVIII, nr. 6, 2017, p. 3-26): compozitorii români Aurel Stroe, Anatol Vieru, Corneliu Dan Georgescu și, nu în ultimul rând, Ștefan Niculescu. Ulterior, el și-a consolidat pregătirea și gândirea componistică prin intermediul unor burse naționale și internaționale prestigioase, pe care le-a câștigat prin concurs. Unele dintre lucrările sale au fost recompensate cu premii ale Academiei Române și ale Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România.

Creația sa muzicală a cuprins lucrări simfonice, corale și camerale, autorul vădind, de-a lungul timpului, preocupări și viziuni stilistice diverse. Orientat, inițial, pe utilizarea creativă a melosului folcloric, Nicolae Teodoreanu și-a găsit, în ultimii ani, o preocupare constantă din valorificarea muzicii bizantine, pe care a studiat-o cu atenție și cu pasiune, dorind să cuprindă structurile sonore ale cântului bizantin în lucrările muzicale proprii. Una dintre lucrările reprezentative pentru căutările sale în acest domeniu o reprezintă *Variațiuni-Varis pentru bariton (psalt)* și *ansamblu instrumental* (2007), dedicată Ansamblului Archaeus și arhidiaconului Mihail Bucă, Protopsaltul Catedralei Patriarhale din București.

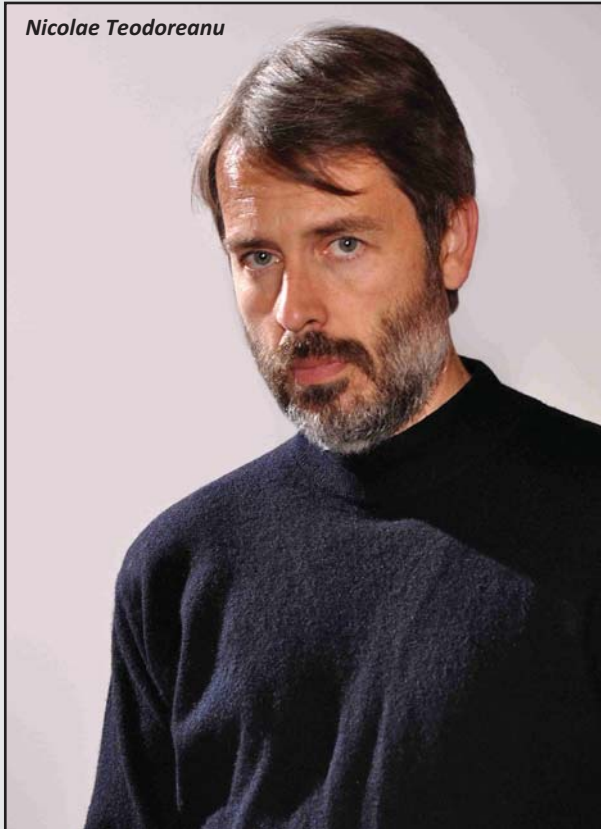
Personalitate marcată de un subtil rafinament intelectual, Nicolae Teodoreanu a fost, în egală măsură, și un excepțional etnomuzicolog, activitate pe care a desfășurat-o, timp de aproape trei decenii, în calitate de cercetător în cadrul Institutului de Etnografie și Folclor „Constantin Brăiloiu” al Academiei Române. Formarea lui în domeniul etnomuzicologiei este datorată, ca și pentru noi, unii

dintre colegii săi în acest domeniu, unei mari doamne a școlii românești de folclor muzical și etnomuzicologie, distinsa profesoară Cristina Rădulescu-Paşcu, plecată și ea, mult prea devreme din această lume, asemenea prietenului și colegului nostru Nicolae Teodoreanu, la vârsta deplinei maturități creatoare.

Bun cunoscător și profund admirator al scrierilor teoretice ale lui Constantin Brăiloiu, privind folclorul muzical românesc, Nicolae Teodoreanu a studiat și aprofundat, în egală măsură, și muzicile tradiționale europene și extraeuropene, precum și muzicile savante globale. Membru al Consiliului Internațional pentru Muzică Tradițională, el a fost și co-fondator al Societății Române de Etnomuzicologie, a organizat conferințe și reuniuni științifice naționale și internaționale, a publicat numeroase studii și articole de certă valoare științifică și documentară.

Nu în ultimă instanță, activitatea didactică a lui Nicolae Teodoreanu, în cadrul Universității Naționale de Muzică din București, a lăsat o amprentă puternică asupra generațiilor de studenți care au avut privilegiul să-l aibă profesor, atât în domeniul etnomuzicologiei, cât și al componisticii.

Nicolae Teodoreanu

Despre **omul** Nicolae Teodoreanu s-au spus și se vor mai rosti cuvinte frumoase, încărcate de dor și nostalgie, de respect și iubire. Bland și smerit, o întru chipare a discreției și distincției, asemenea patronului său spiritual, Sfântul Ierarh Nicolae, prietenul nostru nu ezita să devină uneori categoric și tranșant, hotărât și neclintit, chiar aspru, atunci când în jurul său se iveau probleme de morală și etică, de cinste, corectitudine, onoare și, nu în ultimul rând, de credință; la fel ca și Sfântul Nicolae.

Dragul nostru prieten și coleg a plecat dintre noi mult prea devreme, la vârsta deplinei maturități umane și creatoare, lăsând în urmă un mare gol pe care nu vom fi în stare să-l umplem vreodată! Să-i fie drumul lin și luminos, în Împărăția lui Dumnezeu, așa cum a fost și el un izvor de lumină pentru noi, toți cei care am avut privilegiul să-i stăm în preajmă! Veșnică să-i fie pomenirea!

Constantin SECARĂ

„Există mereu sentimentul că nu am învățat destul...”

Personaj discret, temeinic informat, laborios și extrem de conciliant, Nicolae Teodoreanu a fost pentru mulți dintre noi nu doar coleg, ci și un exemplu de aleasă atitudine etică și noblețe sufletească, calități în baza cărora s-au clădit relații trainice. Deși

în plin parcurs, opera sa conține deja valențe de memorabilitate, dincolo de perimetrul academic. A făcut enorm pentru documentarea și arhivarea bibliotecilor maestrului Ștefan Niculescu căruia i-a fost apropiat prieten.

Nicolae Teodoreanu a absolvit Conservatorul de Muzică din București (actualul UNMB) fiind licențiat în compoziție sub îndrumarea maeștrilor Aurel Stroe și Anatol Vieru. Ulterior, beneficiind de o bursă DAAD s-a specializat la Universităt der Künste Berlin (1994-96) și apoi, în baza unei burse Herder, la Universităt für Musik und darstellende Kunst din Viena (1996-97), unde s-a specializat în muzică electronică cu Dieter Kaufmann. A obținut doctoratul la Academia de Muzică Gheorghe Dima din Cluj-Napoca în 2002, cu disertația *Sisteme de intonare în folclorul românesc*. Este deținător a mai multor premii ale UCMR și a Premiului *George Enescu* al Academiei Române.

Fundamental era la Nucu (cum îi spuneau apropiații) neoprirea din a învăța. Nu pentru a demonstra ori a-și ocupa decent timpul, ci pentru a accede, a deveni. Poate că pentru Nucu a învăța era tot un fel de a crea. Într-un interviu acordat Andrei Apostu pentru nr. 6 al revistei *Muzica* din 2017, Nicolae Teodoreanu declara: „Există mereu sentimentul că nu am învățat destul... Și acum merg în vară la Iași la un masterclass de muzică bizantină. Aș merge și la un curs de gamelan, de pildă, dacă s-ar ține; am văzut odată la Köln cam cum se studiază gamelanul și mi-ar fi plăcut să fac o astfel de specializare; e tot o muzică savantă, ca și cea bizantină.”

George BALINT

Paul Urmuzescu

După plecarea spre astre a doamnei Camelia Dăscălescu, în decembrie 2016, Paul Urmuzescu devenise decanul de vârstă al compozitorilor noștri de muzică ușoară. Se născuse la București pe 28 iunie 1928, cu doar 6 luni înainte lansării postului național de radio, unde avea să lucreze cu deosebit succes 17 ani. De numele bunicului său, Dragomir Hurmuzescu, se leagă prima emisiune de radio oficială de la noi, acesta devenind apoi președinte al “Societății de difuziune publică” din România. Chiar dacă publicul larg îl cunoaște datorită șlagărelor sale de muzică ușoară (cele mai cunoscute: “Prima chemare”, “La anii mei”, “Marea cântă”, “Va veni o clipă”), de prin 1971 a mai compus doar sporadic muzică ușoară, consacrandu-se altor genuri muzicale (de scenă, instrumentală, de film, vocal-sinfonică, pentru teatrul radiofonic, electronică, scriind chiar și o operă, “Eminescu”). Când i-am consacrat o carte editată de Biblioteca Metropolitană, în colecția “Patrimoniul muzical românesc”, avea

83 de ani și se mândrea cu lucrările elaborate pentru pian, sintetizator și computer, recunoscut ca atare de toate enciclopediile muzicale universale! Spicuiam câteva din titlurile lucrărilor sale importante ne-circumscrise muzicii ușoare: *Divertisment concertant*, *Divertisment pentru vioară și orchestră*, *Ficțiune ambientală*, *Interludiu*, *Kaleidoscop*, *Lacul, Mioritică*, *Pantomimă*, *Percuție și impresii*, *Preludiu liric*, *Quasi fugato*, *Studiu pentru harpă*, *Toccata*, *Toccata brevis*. Dincolo însă de impresionanta creație muzicală, Paul Urmuzescu a fost un deschizător de drumuri în istoria modernă a Radiodifuziunii, fiind, între 1947 și 1964, rând pe rând, redactor de programe, ilustrator muzical, inginer de sunet, în această ultimă ipostază fiind un adevărat șef de școală, cum își amintea Titus Munteanu, Alexandra Cepraga sau Jolt Kerestely. De asemenea a fost un real ctitor al emisiunilor de divertisment, și nu numai, la Televiziunea Română, la începuturile acesteia, trecând, între 1964 și 1979, prin ipostazele de redactor muzical, șef de secție, realizator de spectacole și emisiuni.

În paralel cu munca la Radio, unde fusese angajat la numai 19 ani, a urmat serioase studii muzicale la Conservatorul bucureștean, în intervalele 1947-1950 și 1962-1966, având între dascăli pe Ioan D. Chirescu, Victor Iușceanu, Adrian Rațiu, Myriam Marbe, Aurel Stroe, Carmen Petra Basacopol, George Bălan, Petre Brâncuși, luînd de asemenea lecții cu Theodor Rogalski, Iosif Prunner Jr., Nicolae Buicliu, Tudor Ciortea. La 40 de ani a fost numit director muzical al primului festival internațional “Cerbul de aur” de la Brașov, desfășurat în martie 1968. Paul Urmuzescu a fost distins cu numeroase premii ale UCMR: în 1984 pentru musical-ul “Vila cu iluzii”, în 1990 pentru monumentală operă în 3 acte “Eminescu”, în 1999 pentru “Epos” (baladă pentru harpă), în 2001 pentru “Contraste” (piesă pentru pian și computer), în 2006 pentru “Oglinda” (muzică de scenă).. Nu a fost în mod deosebit interesat de participarea la festivalul de la Mamaia, având în palmares doar mențiunea din 1966 cu “Prima chemare”, șlagăr lansat de Pompilia Stoian; cu toate acestea, în anul 2000 organizatorii i-au conferit un Premiu de excelență, ceea ce îi vor oferi în anii următori și TVR sau Ministerul culturii. În 2003 revista noastră i-a decernat premiul “O viață închinată cântecului”, pentru întreaga activitate artistică. În panoplia din apartamentul situat în Piața Palatului mai strălucea ordinul “Meritul cultural”, clasa I. Între performanțele sale pe plan internațional se înscriu la loc de cinste elaborarea coloanei sonore pentru festivitatea de deschidere a “El Mundial”-ului, campionat găzduit de Spania, 1982; muzica scrisă pentru festivitățile de deschidere a “Jocurilor maghrebiene”

din Maroc, de la Casablanca (1983) și Rabat (1985). Fiicele sale i-au călcat pe urme, Anca în postură de editor de imagine la TVR, iar Adriana de scenograf la Opera Națională din București.

În ce privește muzica ușoară, a colaborat în domeniul versurilor cu textierii Mihai Dumbravă, Eugen Dumitru, Eugen Rotaru, Mihai Teodorescu, Ovidiu Dumitru, Roxana Popescu, Harry Negrin, Victor Brătulescu, Aurel Storin, Sașa Georgescu sau cu poetul Vlaicu Birna, interpreții săi preferați fiind Margareta Pâslaru, Pompilia Stoian, Ileana Popovici, Puica Igiroșanu, duetul Stereo, Marina Voica, Stela Enache, Aurelian Andreescu, Cornel Constantiniu, Mirabela Dauer. La "Cerbul de aur" a fost ales, între alții, de două dintre laureatele edițiilor

originale, dintre 1968-1971, Urszula Sipinska din Polonia (versiunea sa s-a chemat "When you are my age") și Gaby Novak din Iugoslavia ("Essere giovane"). Dar iată cele mai cunoscute creații ale sale de pe tărâmul "Iejer": "La anii mei", "Prima chemare" (Pompilia Stoian), "Va veni o clipă", "Cu el...", "Cupidon", "Dac-aș spune "da"" (Margareta Pâslaru) "Marea cântă" (Ilinca Cerbacev) - piesă reluată cu succes în 1970 la Brașov de Angela Similea, care a cucerit atunci "Cerbul de argint", "Ai plecat", "Nu cred" (Puica Igiroșanu), "Om lângă om" (Marina Voica), "București", "Vise, vise", "Trenul" (Aurelian Andreescu), "Bună seara, Cosânzeana!" (Cornel Constantiniu), "Cântă Universalul", "Ritm și dans", "Fir de nalbă" (duetul Stereo), "Dacă-mi spui "bun rămas"" (Mirabela Dauer), "Părerea mea" (Anda Călugăreanu și Mihai Dumbravă), "Tîrziu, ca niște păsări argintii...", "Vremea" (Stela Enache), "Teii, plopii..." (Jean Păunescu).

La vestea dispariției lui Paul Urmuzescu m-au sunat, pentru a-și exprima durerea și a mă ruga să transmit condoleanțe fiicelor sale, mulți din cei care au fost și la lansarea cărții despre el (vezi foto), în urmă cu 7 ani: Margareta Pâslaru, Corina Chiriac (care n-a putut uita orchestrația pe care Urmuzescu i-a făcut-o la "Valurile Dunării", cu care a impresionat la "Steaua fără nume"), Cornel Constantiniu (care a jucat în 1956, alături de fratele său geamăn Mircea, dublul rol din "Prinț și cerșetor", muzica fiind semnată de Urmuzescu). Același lucru l-au făcut, prin mail-uri emoționante, Pompilia Stoian, din Germania, și Ileana Popovici, din Italia, de la Sanremo. După ce Pompilia Stoian s-a stabilit în RFG, Urmuzescu a înregistrat "La anii mei" cu Ileana Popovici, fiind de neuitat filmarea de la Castelul Huniazilor, cu Boris Ciobanu operator și Carmen Dobrescu regizoare. Iar cunoscuta realizatoare a TVR Ioana Bogdan își amintește cu nostalgie de

colaborarea lor, deplângând faptul că oamenii de mare valoare nu sunt cinstiți cum se cuvine, nici măcar atunci când ne părăsesc: "Eram puștoaică și am lucrat cu Paul Urmuzescu la începutul anilor '70. Era spectaculos, oximoronic, bezmetic, împrăștiat, strălucit, insuportabil de schimbător. Știindu-mă tipică și ambițioasă, Tudor Vornicu m-a pus să stau "de pază" lângă Paul, să-l împiedic să greșească. Ha, ha, ha! Dincolo de anecdotică, Paul era fa-bu-los! Un muzician rafinat, cu idei regizorale interesante. Am învățat foarte multe de la el, i-am mulțumit în timp și-i mulțumesc și acum. Ca să faci asta, trebuia să ai delicatețea și încăpățânarea de a-l înțelege pe un om atât de special, din care țășneau ideile într-un ritm mult mai rapid decât puterea altora de a le descifra. Și ce spune omul neputincios, cam leneș mental și ciupit puțin de gelozie? "A, așa e nebun!". Vornicu înțelegea asta! Paul avea idei, chiar surprinzătoare. La un moment dat mi-am creat propriul drum în televiziune, dar am rămas buni prieteni și era uimit de argumentarea mea asupra meritelor lui. Credea sincer că nu le vede cineva, deși își dorea. În ultimii ani, de la apariția computerelor (Paul a avut așa ceva printre primii), am ținut o corespondență regulată, măsurând mereu, cu sinceră toleranță, nemernicia unora și, cu înțelegere, zădărnicia frământărilor inutile sau ticăloase ale unora dintre semenii noștri. Dumnezeu să-i ierte și să-i lumineze drumul către pulbera de stele!"

Pentru tot ce a făcut în cele două instituții publice, compozitorul Paul Urmuzescu ar merita măcar o plăcuță undeva, într-un studio, la TVR sau Radiodifuziune... Dar știți oare cei de azi cine a fost Paul Urmuzescu?

Octavian URSULESCU

Se pare că șiragul deceselor nu mai are sfârșit: ne părăsesc muzicieni, ziarști, animatori culturali. Din această ultimă categorie făceau parte **Marian Bistriceanu** (70 de ani, redactor limba engleză Radio România și Radio Vacanța, voce de neuitat, sute de interviuri în engleză cu mari personalități străine, printre care și muzicieni celebri) și **Laurențiu Toma** (80 de ani), directorul Casei de cultură a Studenților (Preoteasa), legendarul "nea Tomiță", care a pășorit decenii la rând în Calea Plevnei 61 o activitate prodigioasă - de cercuri, coruri, formații, spectacole, festivaluri și a trăit "pe propria piele" demonstrațiile studențești din decembrie 1968. Fără sprijinul lui, cultura studențească ar fi fost mult mai săracă. La Casa Studenților frații Petrescu au înființat primul Pop Club din țară (din căsătoria

scriitorului Camil Petrescu cu actrița Eugenia Marian, în 1947 s-a născut **Aurelian Camil Jr**, apoi fratele Octavian Ocu). Camil Jr. a început să colaboreze la Radio România la "Metronom" -ul realizat de Cornel Chiriac, iar după fuga acestuia, a plecat și el în 1969 în Germania, a colaborat la Europa Liberă și apoi a plecat în SUA. În 2011 Camil și soția Roxana (nu au copii) s-au repatriat, dar un infarct l-a răpus anul trecut: la crematoriul Vitan s-au pus 2-3 cântece cu Beatles, așa cum a dorit.... (**Dan CHIRIAC**)

revoluționar creează în iunie 1848 versurile intitulate Un răsunet, cântate împreună cu ceilalți conducători ai revoluției în casa lui din Brașov, Bălcescu amintind însuflețirea cu care s-au cântat în Apuseni, chiar în mijlocul focurilor și a urletelor tunurilor”, în condițiile în care versurile au fost interzise de autoritățile habsburgice;

- interzis în Transilvania de „barbarii de tirani”, înaripatele versuri însoțite de melodia lor au trecut munții, prin „vămile văzduhului”, dominând manifestările semnării Constituției în iulie 1848 la Râmnicu Vâlcea, în fruntea manifestațiilor aflându-se însuși Pann;

- „refolclorizat”, cântecul apare cu ambele texte în mai multe culegeri de folclor ale secolului al XIX - lea (Ucenescu, Ehrlich, Vulpian etc.), pierzându-i-se numele autorilor;

- este activat de Gavriil Musicescu, cel care-l convertește în notația cu portative, făcând niște modificări neesențiale, apoi îl prelucrează pentru cor

în cele 12 *Melodii naționale*, premiate la Paris, în 1889 și îl include în repertoriul corului său, cântându-l în Banat și în Transilvania fără text, pentru a nu încălca interdicțiile autorităților habsburgice care aprobaseră turneul; de la mitropolitul Iosif Naniescu află varianta originală a cântecului cu textul lui Alexandrescu din 1839 și o publică în revista ieșeană *Arta*, în anul 1894;

- ultimele intervenții în melodia imnului sunt efectuate de D. G. Kiriac, cântecul bucurându-se de o foarte largă circulație;

- în pofida acestei largi circulații și a includerii lui în lucrări instrumentale, simfonice, vocal - dramatice și muzical-coreografice (Dima, Porumbescu, Enescu, Iacob Mureșianu, Castaldi, Jora, Vidu, Bretan etc.) a fost interzis de autoritățile comuniste și apoi folosit de propaganda ceaușistă;

- a izbucnit în glasurile celor care au ieșit cu piepturile goale în stradă, la Timișoara, cerând căderea

comunismului, în 1990 fiindu-i consfințit statutul de imn național.

Obiecției nejustificate formulate de unii contestatari ai actualului imn național pot fi date două principale răspunsuri imbatabile:

- francezii nu vor schimba imnul național chiar dacă *La Marseillaise* nu mai are un conținut și o semnificație actuale în condițiile Uniunii Europene;

- cu istoria sa, *Deșteaptă-te, române* proiectează România printre țările europene care au unul dintre cele mai cehi imnuri naționale, ale cărui semnificații s-au îmbogățit de-a lungul timpului, de venind, ceea ce arhiereul Antonie Plămădeală numea „o melodie la înălțimea poeziei. O poezie la înălțimea melodiei”, conchizând despre cele două imnuri naționale al României și al Basarabiei: „Și *Deșteaptă-te române* și *Limba noastră* sunt miracole ale prinderii în cuvinte a sufletului unui întreg popor”.

Vasile VASILE

Recenzii

Texte biblice și artele surori de Veturia Dimoftache

Într-o epocă zguduită de convulsii, de căutări eșuate, care împing corabia lumii noastre de astăzi spre abisuri nedesluite, o carte care ne vorbește despre texte biblice în legătura lor cu artele surori este o străfulgerare de lumină.

Ce poate fi mai aducător de pace și liniște sufletească decât ieșirea din tumultul neroditor al vieții cotidiene prin parcurgerea în tihnă a cuvântului lui Dumnezeu, transpus în alcătuirii și forme măiestrit îngemănate.

În cartea sa, *Texte biblice și artele surori*, distinsa doamnă, prof. univ. dr. Veturia Dimoftache propune o deschidere, din perspectivă biblică, a patrimoniului culturii europene pentru a ne dezvălui tainele unor opere de artă împodobite cu lumina culorilor, a formelor plastice și a artei sunetelor.

Urmărind planul general al lucrării în cele șase capitole alcătuitoare (*Geneza, Moise, Regele David, Cartea Psalmilor, Sfântul Proroc Ilie, Sfântul Ioan Botezătorul*) autoarea ne introduce în partea lor narativă, pătrunzând, totodată, în esența textelor sfinte extrase din *Vechiul și Noul Testament*.

În primul capitol, *Geneza*, Veturia Dimoftache alege, spre ilustrare, două opere întruchipând facerea lumii: pictura lui Michelangelo, din Capela Sixtină a Vaticanului și oratoriul *Creațiunea* de Haydn. Sunt analizate, mijloacele artistice, specifice celor două arte, prin care ni se înfățișează realizările culturale ale unor mari epoci din istoria artei europene: Renașterea și Clasicismul. Analiza nu se limitează la prezentarea unor informații cu caracter general asupra substanței artistice a operelor, ci aduce exemple concrete desprinse din lumea artelor plastice și muzicale, aparținând patrimoniului universal și românesc.

Cel de al doilea capitol, intitulat *Moise*, cercetează reprezentări plastice ori muzicale ale unor scene și eroi biblici

din *Vechiul Testament*, prilej cu care autoarea surprinde, cu finețe, adaptarea simbolurilor artistice la concepțiile diferitelor epoci ale Evului mediu, Renașterii, Clasicismului și epocii moderne.

Un loc deosebit îl ocupă în lucrare, relația dintre sensul profund al operelor de artă și mijloacele specifice folosite în arta românească, fiind scos în evidență episodul scării lui Iacob atît din Vechiul, cit și din Noul Testament și realizat cu măiestrie în pictura exterioară a mănăstirilor Humor, Voroneț, Moldovița, Sucevița.

În capitolul trei, intitulat *David*, miezul cercetărilor doamnei Veturia Dimoftache se îndreaptă asupra personajului central al unor opere de artă plastică și muzicală din diferite epoci. Acest fapt antrenează cunoașterea multor artiști ai Renașterii ca Michelangelo, Donatello, Andrea Verrocchio, dar și a unor mari gânditori ai lumii antice ca Platon și Pitagora.

Ca și în capitolul anterior, întâlnim aici și arta românească, întruchipată de pictorii Voronețului, Humorului și Moldoviței, care aduc, în ansamblul gândirii și artei epocii, nota specifică a artei naționale cu valoarea ei inestimabilă, recunoscută ca atare pe plan internațional. Prospețimea și arta îngemănării formelor și culorilor împodobesc altarele și pereții mănăstirilor noastre cu strălucire nobilă, dar fără ostentație, reflectând puritatea și noblețea unei gândiri ce se înalță cu smerenie și dragoste către Dumnezeu.

În capitolul patru al lucrării sale autoarea se îndreaptă asupra unei cărți cunoscută în cult sub numele de *Psaltire*, aceasta fiind cea mai răspândită carte ce aparține deopotrivă tradiției ebraice, cât și celei creștine. Ea cuprinde totalitatea operei regelui David, personalitate de seamă a lumii vechi precreștine, alcătuitor al unor texte închinat lui Dumnezeu cel atotputernic. Încărcate de poezie și investimate în muzică, aceste texte au rolul de a-L slăvi și implora pe Creator, dezvăluind totodată frumusețea creației Sale.

Cei 150 de psalmi, nelipsiți din cadrul slujbelor ce se desfășoară în bisericile și catedralele din întreaga lume creștină, se regăsesc în muzica noastră ortodoxă românească, fiind rodul creației unor compozitori iubitori de Dumnezeu și înzestrați cu talentul mânăirii mijloacelor sonore. Psalmii au fost sursa de inspirație a unor lucrări muzicale cu desfășurare mai restrânsă sau mai amplă, aparținând creației românești.

Itată câteva dintre aceste lucrări muzicale, analizate în cartea doamnei Veturia Dimoftache:

Auzi Doamne glasul meu, de D. G. Kiriac; *Doamne, auzi glasul meu* de Nicolae Lungu; Psalmul 123 de Marțian Negrea; Psalmul 50 *Miluește-mă, Dumnezeule* de Gh. Cucu; Psalmul 39 de Paul Constantinescu, în care compozitorul „realizează o sinteză între tradiția muzicii univocale a răsăritului ortodox și genurile și formele muzicii apusene.” (Psalmul 39, îmbrăcat într-o haină muzicală amplă, devine în creația lui Paul Constantinescu un real concert liturgic).

Sub titlul latinesc *Miserere*, Psalmul 50 a constituit sursa de inspirație pentru o seamă de compozitori apuseni, precum sunt Josquin des Prés, G.P. da Palestrina, H.L. Hassler, Giovanni Gabrieli, J-B Lully, Alessandro Scarlatti.

Veturia Dimoftache se oprește în mod deosebit asupra *Simfoniei Psalmilor* de Igor Stravinsky, lucrare amplă pentru cor și orchestră, compusă în anul 1930, care reprezintă rodul măiestriei artistice a compozitorului întors la ortodoxie; cele trei părți ale lucrării se cântă neîntrerupt urmărind textul versetelor 13 și 14 ale Psalmului 38, al versetelor 2, 3 și 4 ale Psalmului 39 și textul integral al Psalmului 150. Elementele discursului muzical melodia, ritmul și timbrul specific al orchestrei, țesătura polifonică sau armonică și forma ce assemblează toate aceste componente sunt observate atât în detaliile tehnice, cât și sub aspectul capacității lor de a transmite conținutul ideatic al lucrării.

Capitolul cinci este dedicat unuia dintre cei mai importanți profeți ai Vechiului Testament, Sfântul Proroc Ilie Tesviteanul, preluat de tradiția creștină și sărbătorit pe data de 20 iulie.

Acest fapt o îndeamnă pe doamna Veturia Dimoftache să acorde o deosebită atenție unor diferite domenii artistice, cât și interferenței dintre ele, cercetările sale având ca punct comun reprezentările artistice ale Sf. Proroc Ilie, cât și semnificațiile lor. Aflăm astfel, persoana Sf. Ilie prezentă în arta plastică, dar și în cea muzicală, însoțită de bogate exemplificări din fiecare domeniu.

În muzica bisericească românească slujba Sf. Ilie apare în *Noul Idiomelar* al lui Ion Popescu-Pasărea (1933), în *Idiomelarul* lui Dimitrie Suceveanu și în *Doxastarul* lui Anton Pann.

În iconografia românească Sf. Ilie este reprezentat în pictura în frescă *Schimbară la față*, din naosul bisericii Sf. Gheorghe de la Voroneț și în scena *Sf. Ilie în peșteră*, de la Mănăstirea Arbore.

Icoana rusească *Profetul Ilie hrănit de corbi* (sec. XVII) îmbogățește tradiția reprezentărilor picturale ale Sf. Ilie cu o viziune din marile centre de cultură bisericească ale Rusiei.

Textele biblice au generat în arta universală lucrări de mare amploare ca oratoriul *Elias* pentru cor și orchestră op. 70 de Felix Mendelssohn Bartholdy. Autoarea realizează nu doar o simplă analiză muzicală a lucrării cu acest nume, ci un amplu comentariu al relației dintre text și muzică, completat cu bogate și sugestive exemple muzicale.

Capitolul șase al cărții este dedicat unuia dintre cei mai mari sfinți ai Noului Testament, Sfântul Ioan Botezătorul, prăznuit la 24 februarie. Autoarea evocă un vast ansamblu de

forme, culori și sunete în care aspecte din viața Sfântului Ioan Botezătorul au inspirat maeștri ai artelor Renașterii precum Leonardo da Vinci, scriitori ai secolelor XIX și XX ca Oscar Wilde și Gustave Flaubert, compozitori romantici și postromantici ca Jules Massenet și Richard Strauss. Mult mai greu de definit sau de intuit este relația între cuvânt/idee și expresia muzicală. Cu atât mai mare este meritul autoarei de a analiza convingător această relație în opera *Salomeea* de Richard Strauss, capitol cu care Veturia Dimoftache încheie un studiu care, acoperind o lungă perioadă de timp, de la antichitate la epoca contemporană, urmărește interdependența complexă a artelor care au însoțit evoluția culturală a omenirii.

Gabriela OCNEANU

Centenar Dorin Pop

”Aniversări, comemorări, curgeri de timp măsurate în ceea ce socotim a fi ‘cifre rotunde’ - sunt și acestea, poate, reflexe ale nevoii omenești de a se împărtăși, prin oglinda amintirii, din mitul și izvorul ‘eternei reîntoarceri’ ” scrie compozitorul Adrian Pop, în primele pagini ale unui volum dedicat evocării unei excepționale personalități, dirijor și profesor, timp de trei decenii și jumătate, al Conservatorului de Muzică “Gh. Dima” din Cluj, de la nașterea căruia s-au scurs o sută de ani: Dorin Pop. Și pentru că este vorba de o rememorare extrem de implicată emoțional, realizată de fiul maestrului, să mai cităm, clarificator, câteva rânduri: ”nu este totuși o monografie în înțelesul obișnuit al cuvântului; e mai degrabă o aducere aminte făcută prin prisma unui ochi și unei conștiințe hrănite din afecțiune”.

Dar cine a fost Dorin Pop? Ne este greu să credem că ignoranța prezentului este așa de acaparatoare încât răspunsul la această întrebare să fie greu de găsit. Dirijorul Dorin Pop este cel care a creat *Cappella Transylvanica*, formație apreciată și laureată în competiții internaționale de prim rang, și a format personalitatea inconfundabilă a Corului Filarmonicii clujene, este profesorul care a lăsat în urmă numeroși discipoli dedicați artei corale și o școală de dirijat imposibil de egalat azi. Altfel spus, un expert al vocii, creator al unui model interpretativ străin de manierisme sau mimetice abordări, un rafinat cunoscător al repertoriului coral, un profesor sever și, absolut firesc pentru alte vremuri, venerat de studenții și coriștii săi.

Așadar, o evocare neconvențională, dar care reunește o parte monografică (intitulată “În oglinda amintirii”, cu o *addenda*: “Portret din memorie: profesorul, tatăl de familie, dirijorul”) și un corpus de “Texte despre cântul coral” datorate lui Dorin Pop, până acum nepublicate, despre dirijor, ansamblu, vocalitate și sonoritate corală.

Cititorului i se permite să simtă, să cunoască și să înțeleagă o relație dintre tată și fiu rar întâlnită în societatea prezentului, bazată pe dragoste, respect, muncă și responsabilitate. Am putea-o numi “de stil vechi”, cu admirație și conștiință de “normalitatea” acesteia.

Stilul scriitoricesc aparte al autorului, Adrian Pop, o personalitate care uimește de fiecare dată prin imensa sa cultură, prin creația componistică, prin maniera elegantă și doctă de adresare, prin generozitatea cu care-și formează studenții, ne prilejuiește o lectură fermecătoare a unui text nostalgic dar direct, obiectiv dar emoționant-evocator, care poate prilejui o călătorie imaginară în partea bună și fericită a formării noastre profesionale și umane.

O carte de această factură nu putea fi lansată într-un cadru convențional și previzibil, ci a beneficiat de un concert coral aparte, moderat de către Adrian Pop, susținut de către *Cappella Transylvanica*, dirijată de reputatul Cornel Groza, succesul și, cândva, mâna dreaptă a maestrului, și *Ave Musica*, corul studenților, dirijată de Ciprian Para. Formațiile au evoluat și separat și împreună (a *cappella* sau acompaniate de Cristina Mureșan - pian și Erich Türk - orgă), oferind auditorilor lucrări cunoscute din repertoriul renescentist, baroc, clasic, dar și din creația sec. XX. Un moment inedit a fost cel al prezenței în program al unei *Suite maramureșene*, dedicată de către autorul ei, Matei Pop (la rândul-i, compozitor și dirijor), memoriei bunicului său. Spiritul și aura maestrului au fost puternic resimțite și datorită prezenței pe scena Sălii studio a Academiei de Muzică clujeană, în acea seară de decembrie a anului nu

demult încheiat, a unui portret remarcabil realizat de pictorul clujean László Valovits.

Să revenim, în final, la spusele autorului cărții, Adrian Pop: "Amintirea e o oglindă cu multe ape. Întâmplările se fac poveste ori legendă, icoanele se fac efigii; iar alteori se estompează - ori se șterg, de parcă n-ar fi fost niciodată." Acest "niciodată" nu i se potrivește lui Dorin Pop, un om cu totul aparte, datorită celor formați de el dar și oportunității prilejuite de reeditarea, sub formă de CD, a vechilor și memorabilelor sale înregistrări din anii '70-'80 pe discuri de vinil. Iar epigraful notat în programul de sală, ce cuprinde versurile lui Petrarca muzicalizate într-n Pop, încheie gândurile noastre: "*Zefiro torna, e'l bel tempo rimena, e i fiori e l'erbe, sua dolce famiglia...*".

Gabriel BANCIU

Punctul pe j... azz

Călător pe scenele blues-ului

Plecat de la Ghelar (lângă Hunedoara, la 800 metri altitudine) unde am prezentat prima dintre cele două seri ale reușitului *Festival de blues* - ediția a V-a, în organizarea Pensiunii „Panorama” iscusit și cu patos coordonată de **Sergiu Țent** (festival în care am fost surprins a descoperi o revelație în persoana foarte tinerei vocaliste **Ana-Maria Godoroja** în vârstă de doar 15 ani, acompaniată de „Cloud Number Nine”), am ajuns a doua zi, sâmbătă, via Deva, pe calea ferată, la gara din Timișoara de unde am fost preluat de prietenul **Andre Șipoș** (nu doar profesionalul driver al

- cu o singură excepție - creații originale semnate de **Johnny Bota** și de saxofonistul **Lucian Nagy**, a cuprins câteva noi compoziții precum cele intitulate „Mall Blues”, „Urma scapă turma”, program concretizat cu strălucire și aplomb de cei șapte interpreți, **Maria Chioran** - vocal, **Lucian Nagy** - saxofon tenor, caval, flaut, **Sașa Bota** - violă cu cinci coarde, **Mircea Bunea** - gitară, **Toni Kühn** - claviaturi electronice, melodica, **Lică Dolga** - baterie. și desigur, **Johnny Bota** - gitară bass, conducere muzicală.

Charismaticul, competentul tălmăcitor al blues-ului arhaic, **Vali „Sirblues” Răcilă** (muzician, psiholog și actor) a oficiat apoi, ca nimeni altul, momentul de evocare a legendarelor melodii ale genului. Cu al său glas baritonal, bine timbrat și cu ghitarele pe care le-a tot alternat, artistul ne-a teleportat cu imaginația în lumea de sonorități de acum mai bine de un secol din zona Deltei fluviului Mississippi, **Vali Răcilă** reactualizând cu autentică trăire vechi teme scrise de **Jimmie Rodgers**, **Richard A. Whiting**, **Robert Johnson** și desigur, piese tradiționale cu autori anonimi.

Ca și cu alte prilejuri, muzicienii de blues din Serbia au fost demn reprezentați în seara de 5 august la Jimbolia de înzestratul pianist și compozitor **Milan Petrović** în fruntea propriului cvartet, cu **Lehel Nagy** - saxofon, **Miloš Ciolović** - gitară bass, **Bogdan Zdielar** - baterie, ei interpretând alert, cu pregnanță creații ale protagonistului - între care reușitele „Amsterdam Central Station”, „Nuits sous la Tour Eiffel”, „Belgrade Funky Time”

Seara de 6 august a fost deschisă de un interesant grup din Târgu Mureș, „Cherry Band”, un sextet alăturându-i pe tinerii interpreți „Cherry” **Minor Sándor** - vocal, gitară, **Iszlai Tamás** - baterie, **Bányász Alpár** - pian electric, **Szász Hunor** - gitară bass, vocal, **Orbán Levente** - gitară, **Szabo Bea** - vocal, cu toți angajați trup și suflet în redimensionarea prin cover-uri de concepție proprie ale unor notorii teme de circulație internațională, ca „Land Of The 1000 Dances” (**Wilson Pickett**), „Hoochie Coochie Man” și „Before You Accuse Me” (**Eric Clapton**), „Heart Break Hotel” (**Elvis Presley**), „Sweet Home Chicago” (**Robert Johnson**) dar și câteva piese proprii - „Móni” și „Zene az életem” (**Cherry Band**), „Megöl a vágy” (**Takács Tamás**).

De un real succes s-au bucurat cei trei foarte tineri muzicieni ai grupului bucureștean „Soul Serenade”

unei Dacii Duster, dar și „serverul” de amplă memorare al unei reale enciclopedii de glume). Astfel am fost adus cu bagaj cu tot în minunatul, pitoresc orașel Jimbolia (10.000 locuitori). Acolo, cu suportul financiar și cu implicarea organizatorică a Primăriei - edil **Darius Postelnicu** - s-a derulat la Teatrul de vară, în seriile de 5 și 6 august, cea de a XV-a ediție a *Festivalului Jimbo Blues*, în acest an crescând de la una la două seri spectaculare consecutive.

Directorul artistic al festivalului, infatigabilul bassist-violonist-compozitor-textier-lider, profesor și publicist **Johnny Bota** a luat, cum s-ar spune, taurul blues-ului de coarne, demarând serialul recitalurilor cu o evoluție admirabilă a pregnantului său grup „Bega Blues Band” din Timișoara, echipă ce se poate fâli cu o existență depășind trei decenii de activitate neîntreruptă. Programul incluzând

întemeiat în 2013, promotor al instrumentelor acustice, premiat și în Franța - ne referim la **Andrei Codruț** (mandolină), **Andrei Rotariu** (ghitară, harmonica), **Adelina Chivu** (vocal, kazoo, ucelele bass), implicându-se cu o relevabilă undă de prospețime și sensibilitate în concretizarea unor creații purtând autografele unor **Henry Thomas** („Bob McKenny”), **Billy Smythe** („Hesitation Blues”), **Spencer Williams** („Careless Love”), **William Christopher Handy** („Saint Louis Blues”) etc.

Din păcate combo-ul româno-sârb care a apărut în epilogul Festivalului „Jimbo Blues”, este vorba despre „Axix Trio” (**Silviu Dan Iliescu** - vocal, ghitară, **Ranko Varga** - baterie și **Dejan Kotarčić** - ghitară bass) nu a putut decât să-și înceapă recitalul, evoluția celor trei muzicieni fiind brusc întreruptă de o ploaie necruțătoare...

Ținuta prezențelor scenice, organizarea fără umbră de reproș, ospitalitatea unor oameni de bine precum **Costel Sardeni** (managerul complexului hotelier „Santa Maria”), dar mai presus de toate receptivitatea unui public cald și dornic de muzică bună - toate acestea au conferit estivei manifestări un binevenit ambient de concordie, de satisfacție estetică, atribute certe ale reușitei!

Florian LUNGU

Ploiești Jazz Festival

Filarmonica „Paul Constantinescu” împreună cu Primăria Municipiului Ploiești au organizat a XII-a ediție a „Ploiești Jazz Festival”. Primul festival de jazz din România a fost organizat, la inițiativa primului club de jazz din țara noastră, la Ploiești, în anul 1969. Campania de promovare a „Ploiești Jazz Festival” a fost una inedită: concerte cu „Ploiești Jazz Trio” în diferite locații,

Caravana „Ploiești Jazz Festival” pe Bulevardul Independenței, Concerte cu „Zoom Trio”, inclusiv „Jazz in the Bus”, Fanfară Dixie - coordonator Liviu Săvuță, Trupa „Swing Lindy Hop Dance”.

Ca urmare a interesului deosebit pe care îl dovedește pentru muzica de jazz, anul acesta Filarmonica „Paul Constantinescu” din Ploiești, la inițiativa directorului general al acestei instituții, dirijorul Vlad Mateescu, a înființat o secție nouă, cu trei dintre cei mai valoroși instrumentiști ai României, ce sunt reuniți sub numele de „Ploiești Jazz Trio” (Sorin Zlat-pian, Răzvan Cojanucbas și Laurențiu Ștefan-baterie) și „Ploiești Big Band Jazz Society”, cea mai complexă formație de acest gen, în care vor performa instrumentiștii de alamă ai Filarmonicii ploieștene, de asemenea o premieră pentru orașul Ploiești și instituțiile de acest gen din România. Dirijorii acestui ansamblu sunt Joris Teepe (Olanda) și Zefir Brezeanu, iar solista Luiza Zan.

Câteva considerații: organizatorii și-au propus de această dată să promoveze în primul rând noua generație de muzicieni de jazz și mai ales forțele locale; una din primele dovezi a fost și noul cuplu de prezentatori, alcătuit din actrița Mihaela Rus și realizatorul emisiunii de jazz de la Radio Will FM-Andi Enache; dacă în plan organizatoric, „eroul” acestui festival a fost, firesc, directorul Filarmonicii și în același timp coordonatorul (ca să nu zic și directorul) festivalului, în plan muzical, inclusiv la jam sessions, protagonistul cu mare aplomb al majorității serilor, a fost trompetistul Emil Bîzgă; personal, dintre toate recitalurile urmărite în cele trei ultime seri ale Festivalului, cel mai mult mi-a plăcut Emil Bîzgă & Guests; din grupul MICHEL MEIS 4TET (Luxemburg), un jazz, să-i spunem, experimental, de avangardă, am remarcat-o în mod special pe trombonista Alisa Klein.

Alexandru ȘIPA

Gala Premiilor Municipiului București pentru Artă și Cultură

Teatrul Odeon a găzduit, cu ocazia Zilei Culturii Naționale, Gala Premiilor Municipiului București pentru Artă și Cultură, un eveniment de prestigiu organizat de Primăria Capitalei, desfășurat în prezența ministrului Culturii, George Ivașcu.

În cadrul galei, 24 de personalități marcante ale vieții culturale române au primit din partea Municipalității Premii de Excelență în Cultură pentru următoarele domenii de activitate. La categoria *Teatru* au fost acordate premii pentru *scenografie* - Adriana Grant pentru „Amadeus”, Teatrul Metropolis, *regie* - Vlad Massaci pentru „Ținutul din miezul verii”, Teatrul Mic, *actorie* - Marius Bodochi, *debut regie* - Irina Alexandra Banea pentru „Incendii”, Teatrul Bulandra, dar și *Premiul pentru întreaga activitate*: Rudy Rosenfeld, Teatrul Evreiesc de Stat.

Dirijorul Cristian Mandeal, compozitorul Dan Dediu, pianistul Valentin Gheorghiu, violonistul Alexandru Tomescu și violoncelistul Andrei Ioniță au fost premiați la categoria *Muzică*.

Laureații categoriilor *Arte Vizuale* au fost Călin Dan - director MNAC (pentru curatoriat) și artiștii Ștefan Câlția (pentru expoziția „Obiecte Grăitoare”) și Ion Grigorescu (pentru expoziția „Opera Pictată”).

Filmul i-a avut în prim-plan pe regizorii Adrian Sitaru - filmul „Fixeur”, Călin Petre Netzer - filmul „Ana, mon amour” și Serge Ioan Celbidache - filmul „Octav”. Premii de Excelență în arhitectură au primit arh. Gabriel Cârstea, arh. Marian

Alexandru Arșinel, actor de teatru și film, manager al Teatrului de Revistă <<Constantin Tănase>> din București” – a spus actrița Monica Davidescu, prezentatoarea galei, alături de tenorul Andrei Lazăr (Opera Națională București).

“Ce pot să spun despre Arșinel, toată lumea îl cunoaște?!” – a declarat Michaela Tomnița Florescu, viceprimarul Capitalei. “Am totuși ceva să îi zic: până la 60 de ani, aici în piept ai o inimă, care apoi devine cord. La el a rămas aceeași inimă mare și bună, ca o pâine caldă. Mulțumim, maestre Arșinel!”.

“De aici, de la inima asta mi se trage...” – a mărturisit pe scenă marele actor... “Eu vreau să vă spun că nu am crezut că o să mai am prilejul să mă urc pe o scenă și să mulțumesc pentru o distincție, mai ales una atât de importantă. Dacă tot am apucat, hai să mulțumesc în primul rând publicului bucureștean și publicului român, Teatrului de Revistă <<Constantin Tănase>>, colegilor mei și celei căreia i-am fost partener de-o viață, Stela Popescu. Mulțumesc familiei mele, soției, copiilor și nepoților, mulțumesc Direcției de Cultură și consilierilor care mi-au acordat acest titlu, mulțumesc doamnelor viceprimar și primar. Vă mulțumesc dumneavoastră, tuturor și pentru că nu am crezut că o să mai apuc o zi bună ! Astăzi, pentru mine, a fost cu adevărat o zi bună!” (Foto: **Georgiana Dinu**)

Moiceanu (rectorul Universității de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu”) și arh. Emil Barbu Popescu. La categoria *Literatură* au fost premiați Acad. Eugen Simion (Premiu de Excelență pentru critică literară), scriitoarea Nora Iuga, poetul și eseistul Barbu Cioculescu (Premiu de Excelență pentru proză). Adrian Majuru – Director Muzeul Municipiului București, Ioan Cristescu – Director Muzeul literaturii Române au primit trofee pentru *management cultural*.

Alexandru Arșinel, Cetățean de Onoare al Municipiului București

În cadrul aceleiași ceremonii, Viceprimarul Capitalei, Dr.Arh. Michaela Tomnița Florescu a acordat din partea Gabrielei Firea, Primarul General al Bucureștilor, titlul de Cetățean de Onoare actorului și managerului Teatrului de Revistă “Constantin Tănase”, Alexandru Arșinel, “pentru întreaga activitate în slujba Teatrului de Revistă bucureștean”. Același titlu i-a fost conferit și celebrei scriitoare Ileana Vulpescu.

“Urmează, dragi prieteni să celebrăm o personalitate notabilă pentru cultura română, prin acordarea distincției de Cetățean de Onoare al Municipiului București, lui

Oana GEORGESCU

Fuego: „Clar de lună”

Un alt album de mare succes al lui Paul Surugiu-Fuego, cel de față demonstrându-ne că nu întâmplător a fost investit, foarte tânăr, cu onorantul titlu de Artist al Poporului Republicii Moldova. Din cele 16 cântece, 11 aparțin unor compozitori de dincolo de Prut, 10 dintre ele fiind semnate de cunoscutul Yan Raiburg. Înafară de piesa titulară, lui îi aparțin și alte titluri cu care Fuego face succes pe orice scenă din lume, între care “Ce seară minunată!”, “Să ridicăm paharul”, “Anii mei și tinerețea”, cărora li se adaugă faimosul șlagăr “Casa părintească” de Mihai Ciobanu. Marele poet Grigore Vieru are patru poezii pe album, dar cele mai multe texte aparțin lui Carmen Aldea-Vlad. Înafara unor melodii din repertoriul internațional, ascultătorul descoperă trei foarte reușite compoziții ale protagonistului: “Fii fericită, draga mea”, “Port noroc”, “Astăzi este ziua mea”. Producători muzical: Fuego, Puică-Dat Florin. Producători: Euromusic, Fuego. Orchestrații: Igor Meșcoi, Yan Raiburg. Sunet: Sergiu Musteață, Igor Mazurov (Music Master Studio), Alexandru Malschi (Euromusic Studio). Interpret, dar și compozitor de succes, Paul Surugiu-Fuego își consolidează cu fiecare nou album postura de campion al popularității. (**L. PRUNDU**)

Show internațional

Indiferent de vreme - ploaie, viscol, ninsoare, vânt - în Piața Unirii din Focșani se adună de fiecare dată la tradiționalele concerte în aer liber mii și mii de spectatori entuziaști. Vorba ceea: "Fie frigul cât de mare/ Noi venim la sărbătoare!" (iată-ne și ticluitoari de lozinci mobilizatoare, suntem tocmai buni pentru campanii electorale!). Explicația este foarte simplă, fiind dată de garanția certă a calității, a profesionalismului și a seriozității programelor artistice propuse, organizatorii - Consiliul județean Vrancea și Primăria municipiului - având totală și firească încredere în competența celor mai buni producători în domeniu, Andreea și Radu Fornea. Foarte puține sunt evenimentele din țară beneficiind de o scenă atât de dotată cu toate accesoriile moderne, Ovidiu Popică ("Visual Emotion") impresionând și de această cu efecte sincronizate care au tăiat răsufarea publicului, spectacolul de artificii fiind dublat de proiecții pe cele 3 ecrane, de flăcări FX pe scenă și de un show incredibil de lasere. Dincolo de

spectatorii s-au încins fericiți la joc li s-au propus câteva zeci de minute de visare, reverie, nostalgie. Cătălin Crișan s-a temut că reacția publicului va fi ușor ostilă, în aceste condiții, dar s-a înșelat, pe de o parte fiindcă există un

segment important care adoră acest gen muzical (de altfel am propus mereu introducerea în distribuții și a reprezentanților de frunte ai muzicii ușoare), iar pe de alta fiindcă spectatorii din Focșani sunt avizați și civilizați. Este și cazul artiștilor, disciplinați și punctuali, sub "comanda" regizorilor de scenă Alexandra și Mihai Paraschiv.

Alături de formația sa, Ruby (Ana Claudia Grigore, originară din Medgidia, orașul de unde a fost izgonit festivalul închinat lui Dan Spătaru...), absolventă a Liceului "Dinu Lipatti", n-a ocolit nici unul din hiturile sale, în frunte cu "Touch Me", "Get High", "Party Hard", "Miracle of Love" și mai ales, după ce a înțeles, ca mai toți interpreții din noul val, că succesul se face totuși în limba română - "Stinge lumina", "Bună, ce mai zici?" și dacă-l avea și pe Dorian Popa lângă ea ar fi apelat și la simpaticul titlu "Lasă cucu' în pace". Shift (Gabriel Mihai Istrate) este vecin de județ, fiind gălățean, și s-a impus... "Lejer" cu o serie de colaborări, toate de succes: "Avioane de hârtie" (cu Andra), "Rupem boxele" (cu Andreea Bănică), "Viața-i de vină" (cu George Nicolescu), "Arde" (cu Paula Seling), "Sus pe toc" (cu

aceste detalii tehnice (de sunet și lumini nici nu mai vorbim, ele se subînțeleg la acest nivel internațional), publicul este atras în număr mare de diversitatea și atractivitatea programului propus, gândit pentru toate gusturile și vârstele. Astfel, părinții care gustă folclorul (domeniu în care prezentatoarea Iuliana Tudor a fost în elementul ei) au fost regalați cu recitalurile oferite de Matilda Pascal Cojocărița (alături de soț, violonistul Ștefan Cigu, și de fiu, pianistul Horațiu), Geta Postolache și Ansamblul "Țara Vrancei", lăsându-și liniștiți odraslele să patineze în spațiul special amenajat chiar în piață. Cu abilitate și inteligență, producătorii n-au trecut brusc la momentele moderne, ci prin două secvențe etno și una de muzică ușoară tradițională. Duetul Datina (Marius Chină, Andreea Pavăl) și-a onorat longevitatea, peste 15 ani pe tărâmul genului etno, care în prezent este "mixat" cu elemente pop-rock, precum și sloganul trupei: "Joacă și trăiește/ Simte românește!". A preluat ștafeta, pe aceleași coordonate muzicale, incitantul trio vocal feminin Hora, iar după ce

Marius Moga), "După ani și ani" (cunoscuta piesă Compact fiind reluată alături de Vizi Imre). Aceștia lipsind, evident că

s-a descurcat foarte bine în postură solistică. Ca de obicei, Tataee, Caddy și Uzzy, adică B. U. G. Mafia, veterani hip-hop, au fost așteptați cu interes uriaș de un public care le

Let The Music”, “Bauhaus (Push the Beat)”, “Take Me Away”, “Move On Baby”, “U & Me”, “Move It Up”, “Tell Me The Way”, “Angel”. Sigur, multe se schimbă în componența acestor grupuri, după decenii de la lansare, rămân însă definitorii ritmul și pasiunea. Mult mai celebru este duetul american La Bouche, produs la un moment dat în Germania de faimosul Frank Farian – o autentică senzație dance a anilor '90. Duetul are la activ zeci de Discuri de platină și aur, turnee nenumărate, locuri 1 în topurile din SUA, Marea Britanie, Australia și în toate țările Europei. Fondatorul Lane McCray, alături de solista Sophie Cairo, ne-a dovedit convingător pe ce se bazează succesul internațional longeviv al formației, stârnind entuziasm și în Piața Unirii din Focșani cu “Be My Lover”, “Sweet Dreams”, “I Love To Love”, “Fallin’ In Love” sau “Tonight Is The Night”.

Cappela

cunoștea pe dinafară toate refrenele. Într-o evoluție inter-activă, cei trei i-au provocat pe fanii din Piața Unirii, care au reacționat prompt, cu toate titlurile care au făcut epocă: “Pantelimonu’ petrece”, “Pe coastă”, “Un 2 și trei de 0”, “Cine e cu noi”, “Românește”, “După blocuri”, “Străzile”, “Lumea e a mea” (înregistrată la lansare alături de Loredana Groza).

Foarte puține sunt orașele din țară care la asemenea evenimente își permit să invite, pe lângă

Ruby

Cătălin Crișan

Cât de ușor pare totul, dar cât de greu să “orchestrezii” un asemenea program de peste 7 ore în care totul să funcționeze “ceas”! Așa încât organizatorii, realizatorii, producătorii, artiștii au meritat din plin ovațiile și aplauzele unui public admirabil, care a înfruntat frigul fără să regrete vreo clipă. (Foto: Like FX by Infinity Sounds)

Octavian URSULESCU

vedete din țară, și staruri internaționale. Și de această dată, nu cu una, ci cu două titulaturi celebre, Focșanii s-au detașat net. Artiștii străini, după cum ne spuneau asistenții de producție Daniela și Nicu Blejan (care ne-au oferit și fotografiile ce ilustrează acest articol), s-au simțit excelent din toate punctele de vedere, împreună cu colegii lor români fiind cucerți și de ospitalitatea de la Laguna, “hotelul vedetelor”, unde doamna Mirela Cristea este mereu o gazdă impecabilă. Duetul Cappella s-a afirmat în 1987, fiind o creație a producătorului Gianfranco Bortolotti. De atunci, solista vocală Lis Birks și soțul său, rapperul Markus Birks, s-au impus ca o titulatură reprezentativă pentru curentul “euro dance”, cu titluri reluate în cor (ce memorie au melomanii!) de întreaga piață: “U Got 2

Datina

Femina

Nu este un secret, de fapt este chiar evident pentru orice observator mediu, că peisajul interpretativ al muzicii noastre ușoare-pop-dance este dominat de prezențele feminine. Am ales pentru un tur de orizont câteva nume confirmate - Andra Măruță, Delia Matache, Andreea Bălan - cărora le-am alăturat două soliste care deja se apropie de acest statut - Cristina Bălan și Alina Eremia. La capitolul Ascensiuni - Afirmări avem o întreagă pleiadă de soliste care se străduiesc să acceadă la etajul superior: am ales dintre ele, deocamdată, doar trei - Ligia Moldovan, Andra Gogan, Sore Mihalache.

CONFIRMĂRI

Andra și Connect-R au înregistrat hitul "Semne" - deja numărul 1 în "trending". Regia clipului este semnată de

"Tranda", adică Ionuț Trandafir. Pentru Andra, "Semne" este al patrulea single din 2017, după 13 albume lansate. Ea a câștigat 3 premii la Gala Media Music Awards.

Andreea Bălan lansează "Fantezia de iarnă" - un nou single special pentru sărbători și totodată al treilea capitol din

show-ul "Fantezia" pe care l-a conceput în 2017 - plin de culoare, coregrafii spectaculoase și costume tematice, din care a dezvăluit deja primele 2 etape: "Fantezia Majorete" și "Fantezia Supereroi". Regie, coregrafie: Andreea Bălan, Mădălina Petre. Text și voce rap: Nistor Mircea. Producție muzicală : Stan Nicolae și Radu Baisan

Delia lansează single-ul "Verde Împărat" și videoclipul regizat de Alex Ceaușu. În 2017 Delia a mai lansat

"Rămâi cu bine" cu Macanache, care are aproape 30 de milioane de vizualizări pe YouTube și albumul "Live", care include hiturile "Cum ne noi", "Da, mamă", "Cine m-a făcut om mare", "Ce are ea".

Alina Eremia, artista cu un "fan base" amplu și cu milioane de vizualizări pe YouTube, a lansat primul album din carieră, "360", printr-un concert în club Fratelli. Albumul "360" include hituri ca "Poartă-mă", "A fost o nebunie", "Cum se face", dar și piese noi, colaborări neașteptate. Odată

cu lansarea primului său material, Alina Eremia va prezenta în premieră națională show-ul "360" - cu 7 instrumentiști și reorchestrări speciale ale hiturilor sale. Cu numeroase number one-uri în topurile muzicale, solista s-a făcut cunoscută publicului prin serialul "Pariu cu viața" și cu grupul "Lala Band".

Cristina Bălan, câștigătoarea celei de-a 5-a ediții a emisiunii concurs "Vocea României", lansează single-ul și videoclipul "Sertar cu amintiri". Regizat de Millo Simulov, alături de echipa Spider, videoclipul este realizat prin tehnica "one shot", ceea ce presupune filmarea continuă, cu o singură cameră, a întregului material video. Concertul eveniment "Sertar cu amintiri" marchează atât lansarea noului single cât și startul turneului național "Cristina Bălan - Piano Nights".

AFIRMĂRI

Ligia Moldovan are un single nou, "Cealaltă ea", o frumoasă baladă pop-rock compusă integral de solistă, single care va fi inclus pe albumul de debut, "Yin & Yang", la care lucrează Ligia în perioada aceasta. Noul capitol muzical din

cariera sa a început odată cu piesa "Închide ușa", prima solo după colaborările de succes cu Vescan ("Fraiero"), Puya sau Mahia Beldo. Pentru videoclip și de această dată Ligia a

colaborat cu regizorul Claudiu Stan. Ne amintim că ea a participat la prima ediție X Factor, în finala concursului.

Andra Gogan, starul Disney al României, revine cu piesa "Gălăgie când taci" - o coproducție MediaPro Music - GreenEye Music, compusă de Theea Miculescu, iar producția realizată de Rad Ionuț. Clipul este regizat de Mihăi Laz. Andra Gogan este una dintre cele mai cunoscute

vloggerițe și artiste din România, bucurându-se de succes atât pe plan național, cât și internațional. Este recunoscută de mic copil pentru dublările de voce în filme Disney, dar și pentru faptul că a intrat de două ori în Cartea Recordurilor, pentru "Cel mai mare număr de albume lansate de un copil" și pentru "Cel mai lung concert susținut de un copil".

Sore lansează "Ultima lacrimă", o piesă manifest, prima dintr-o serie dedicată femeilor, în care mesajul artistei vorbește despre curaj, asumare și ambiție. Pentru că ne-a obișnuit să fie #different, Sore își dorește mai mult, așa că și-a propus să abordeze cu maturitate un subiect important: încrederea în sine. În cadrul Media Music Awards, Sore a surprins publicul cu prima audiție a single-ului "Ultima lacrimă". Piesa a fost percepută ca o declarație de independență, momentul final de pe scenă dezvăluind un discurs îndrăzneț, de susținere și încurajare pentru femei.

Dorin MUNEA

Albumul cu amintiri

Sub cupola cercului "Globus" s-a desfășurat, într-un ciudat anonim (nu s-a anunțat nicăieri, nu s-a popularizat...), o festivitate în care primarul general al Bucureștilor, Gabriela Firea, a acordat diplome de excelență unor valoroși soliști de muzică ușoară. De asemenea, au fost decernate trofee "post mortem" unor artiști dispăruți, cum ar fi Aurelian Andreescu, Dan Spătaru, Mădălina Manole și Laura Stoica. S-a cântat în acompaniamentul orchestrei conduse de Ionel Tudor, deci a fost un concert pregătit cu minuție și profesionalism. Inițiativa este absolut laudabilă și sperăm că va continua, fiindcă nu știm care au fost criteriile aflate la baza alcătuirii listei, pentru că era mult loc de mai bine, câteva din cele mai importante nume ale genului fiind omise (de aceea n-ar fi rău să fie consultați specialiștii în domeniu). Două din ele s-au aflat de altfel, absolut întâmplător, în public, este vorba de Pompilia Stoian și Stela Enache... Pompilia Stoian a venit pentru o săptămână în țară

Pompilia Stoian, Natalia Guberna

(locuiește după cum se știe în Germania), pentru câteva proiecte: a filmat pentru emisiunea de Sărbători ale lui Paul Surugiu Fuego, "Familia Favorit" de la TV Favorit (cu el plănuiește o expoziție comună de pictură la București, în primăvară!) și a fost protagonista emisiunii "Ieri, azi, mâine" de la TVR2 (producătoare: Carmen Movileanu). De asemenea, a conturat, împreună cu Venera și Paul Stângă, profilul unui viitor album la casa de discuri Eurostar și a luat parte la spectacolul de lansare a unui album al lui Sergiu Cioiu, editat tot de Eurostar. La acest eveniment au mai cântat Stela Enache și Silvia Dumitrescu, iar în audiență am zărit numeroși artiști cunoscuți. Dintre aceștia, Natalia Guberna a ținut neapărat să immortalizeze întâlnirea cu Pompilia Stoian, cântăreață pe care o admiră mult. **(Lelia PRUNDU)**

Muzica Bucureștilor de altădată

Asistăm, în ultima vreme, la o reconsiderare spectaculoasă a patrimoniului de aur al cântecului vechi de muzică ușoară românească. Tonul l-a dat în urmă cu câțiva ani Paul Surugiu Fuego, cu turneul închinat lui Dan Spătaru și cu CD-ul editat în paralel, precum și prin includerea pe albumele sale și în concerte a unor melodii de odinioară. Tot el a lansat în toamna anului trecut, pe scena Teatrului "Al. Davila" din Pitești, spectacolul "Gramofonul cu amintiri", cu Stela Enache și Marina Florea invitate, o adevărată paradă a șlagărului românesc de altădată, pornind apoi, în martie 2018, în turneul "Tu ești primăvara mea". Marcel Pavel și-a inclus și el în repertoriu de curând un potpuriu similar, iar noul concert al lui Tudor Gheorghe, "Rândunici printre lozinci", cu Marius Hristescu la pupitru, include o colecție de refrene de neuitat din deceniile 6, 7 și 8. Pe aceeași linie se înscrie un minunat concert desfășurat sub egida Centrului european cultural și de tineret pentru UNESCO "Nicolae Bălcescu", al sectorului 4 al Capitalei, concert intitulat "Poveste din Bucureștiul de odinioară" și găzduit, în fața unui public distins și avizat (între spectatori: Adrian Naidin, Marina Almășan, Crina Matei, Livia și Ioan Gauzin, Teodora Marin, Elise Stan, Doru Dinu Glăvan), de Palatul Bragadiru. Însuși spațiul a fost excelent ales, fiind vorba de o sală de bal elegantă, din alte timpuri, în care îți puteai închipui, dacă închideai ochii, doamne cu pălării și domni în smoking (poate la o viitoare reprezentație se pretinde un "dress code"!)

Am regăsit aceste ținute, însă, pe scenă, în ton cu muzica trezind nostalgii, cu scenografia inspirată a Ioanei Stănescu, cu poveștile depănate de actrița Manuela Hărăbor,

temă cu ideea care a născut spectacolul de față. Totul a pornit în urmă cu vreo doi ani, ca pe vremuri, pentru că acolo se lansau șlagărele, în restaurantele trustului City Grill, unde violonistul Valentin Albeșteanu "a creat un univers sonor recompus din veacuri de cântece fericite": "Într-un concept muzical unic, ce păstrează parfumul, eleganța și candoarea acelor timpuri, cei doi artiști, Valentin Albeșteanu și actrița Miruna Ionescu, au adunat melodiile reprezentative ale Bucureștiului interbelic, trecute demult în negura uitării. Protagonistii acestui spectacol au salvat dincolo de timpuri o poveste muzicală despre frumusețe și adevăr. Romanța, tangoul, valsul și foxtrotul, emoția și respectul pentru valori

reînvie Micul Paris, într-un spectacol conceput și realizat pentru bucuria publicului. Împreună putem salva, prin artă, partea frumoasă a lumii" - se scrie în programul de sală. Sau măcar, am adăuga noi, ce a mai rămas din ea, pentru că lumea de azi nu mai este din păcate cea de atunci, așa cum o găsim zugerăvită chiar în cântecele de muzică ușoară, cu texte adesea naive, dar pline de o anume dulceață, căldură, sinceritate. Nu mai avem birje și birjari, au dispărut și căsuțele cu zorele, pisica de la geam, cârciumioara de la șosea, de papugii și coșari nu mai vorbim... Astăzi lumea este prea grăbită, ochii stau ațintiți numai către ecranul telefonului celular (pardon, smart), chiar și când se trece strada, deși bolizii de azi sunt ceva mai periculoși decât birjele de ieri, poezia și romantismul aproape au dispărut din cântec, așa încât un asemenea demers este absolut salutar.

Fiu al reputatului violonist, dirijor și solist vocal Ion Albeșteanu și al cântăreței Tița Ștefan, Valentin Albeșteanu este un autentic virtuoz care și-a cizelat înzestrările naturale prin studii consistente. A absolvit Liceul de muzică "George Enescu" și Universitatea națională de muzică din Capitală, clasa prof. Nicolae Bilciurescu, studiind în paralel cu Octav Savițchi și Neculai Nistor. Încă de pe băncile facultății începe colaborarea cu Orchestra de cameră a Radiodifuziunii și preia, în postură de dirijor și solist instrumentist, taraful "Ion Albeșteanu", iar în 2002 este membru fondator al Trio-ului "Scherzando". Extrem de versatil, a abordat de-a lungul timpului diverse genuri muzicale, cu un repertoriu bogat, nu o dată fiind el însuși

totul pus în valoare de lumini și sonorizare, de asemenea impecabile, așa încât tânăra directoare a Centrului cultural, Alexandra Dobre, merită toate felicitările! Cunoșteam preocupările în această direcție ale celor doi inițiatori, așa încât n-a fost decât o confirmare a consecvenței lor pe acest tărâm, alături, firește, de valoarea lor indiscutabilă. Elegantul program de sală (și acesta un unicat în domeniu) ne-a pus în

inițiator și organizator. Două din recitalurile sale din urmă cu un deceniu au prefațat actualul proiect, fiind vorba de "Ariile noastre naționale" și "Popasuri muzicale prin cafenelele lumii", pentru că Valentin Albeșteanu reușește să reînvie un gen muzical, café-concert, ilustrat cândva de celebrități cum ar fi Grigoraș Dinicu, Georges Boulanger, Nicolae Buică. A făcut din plin acest lucru în toate localurile pe care le-a înnobilit cu talentul său, avându-l alături, ca și acum, pe pianistul Valentin Cucu. Și ceilalți instrumentiști au fost la mare înălțime, fiind vorba de Daniel Mustăța (acordeon) și Nicolae Petrea (contrabas). Ca și pianistul Valentin Zoltan Cucu, alți doi protagoniști sunt și ei

vocale cu cele instrumentale. Acestea din urmă pun în valoare virtuozitatea violonistului Valentin Albeșteanu, care trece cu lejeritate de la Fritz Kreisler la Charlie Chaplin, de la Georges Boulanger la Gardel, muzică lăutărească și Grigoraș Dinicu. Reprizele de muzică ușoară sunt în general grupate pe autori. Astfel, avem momentele dedicate lui Ion Vasilescu (cu "Vrei să ne-nțâlnim sâmbătă seară", "Habar n-ai tu", "Mi-am pus busuioc în păr", "Suflet candriu de papugiu"), Nicolae Kirculescu ("Așa începe dragostea", "Violete pentru fete", "Coșarul"), Edmond Deda ("Of, inimioară!", "Inimă nu fi de piatră"), alături de binecunoscutele titluri "Trurli" de Vasile Vasilache sau "Iubesc femeia" de Ionel Fernic.

Valentin Albeșteanu

Asimilată ca o piesă românească este și celebra "Zaraza", compusă în 1929 de uruguayeanul Benjamin Lara și consacrată la noi doi ani mai târziu de versiunea lui Cristian Vasile, pe versurile poetului Ion Pribeagu, cu întreaga legendă țesută în jurul ei ulterior. Aplauze a cules, în "Amapola", micuța balerină Jessica Micu

absolvenți ai Universității de muzică din București – este vorba de soprana Ramona Păun (care poate fi văzută pe scena Operei Naționale din București) și de baritonul Marius Nine, cei doi interpretând arii din operele lui Johann Strauss și Franz Lehar.

Cu câțiva ani în urmă i-am prezentat lui Valentin Albeșteanu un reușit recital pe scena importantului festival "Crizantema de aur" de la Târgoviște, acolo unde actrița Miruna Ionescu este o aplaudată moderatoare. Îi cunoșteam înzestrările muzicale, o prezentasem de multe ori pe vremuri la spectacolele folclorice de la Ploiești ale prof. Maria Tănase Marin, unde era colegă cu o altă protagonistă a evenimentului de față, soprana Ramona Păun. Tot la "Crizantemă", Miruna abordează de fiecare dată, alături de colegul ei Silviu Biriș, romanța și cântecul vechi de muzică ușoară, așa încât nu m-a surprins evoluția ei superlativă: frazare perfectă, muzicalitate desăvârșită, farmec, mișcare scenică discretă, mimică încântătoare. Poate în spectacolele viitoare vor fi introduse mai multe creații ale lui Ionel Fernic, Henry Mălineanu, Petre Andreescu, Elly Roman, Richard Stein, Claude Romano, de pildă, absolut definitorii cu adevărat pentru perioada interbelică, evocată în prezentare, deși bună parte din piese sunt ceva mai recente.

Repertoriul de concert, echilibrat, este foarte bine structurat, alternând secvențele

Poveștile muzicale din Bucureștii de odinioară au fost absolut încântătoare și ne-au stârnit tuturor, nu neapărat doar celor mai în vârstă (care au mai vărsat, discret, câte o lacrimă...), dulci reverii, proiectul propus de Valentin Albeșteanu și Miruna Ionescu fiind unul cât se poate de potrivit în acest an al Centenarului, când se cuvine să-i cinstim și pe marii noștri compozitori. Așa cum aprecia perfect "capul limpede" din spatele acestui spectacol memorabil, Alexandra Dobre, manager al Centrului european cultural și de tineret pentru UNESCO "Nicolae Bălcescu": "Când am ascultat pentru prima dată povestea Bucureștilor de odinioară, spusă pe note muzicale de minunații Miruna Ionescu și Valentin Albeșteanu, mi-am spus că trebuie să fiu primul decident care aduce acest spectacol în fața cetățenilor sectorului 4, în mod deosebit a tinerilor, care nu au avut ocazia să ia contact cu perioada interbelică. Consider că arta trebuie folosită ca un instrument de educare a tinerelor generații, iar artiștii trebuie susținuți și promovați, întrucât ei transmit prin viu grai, din generație în generație, patrimoniul imaterial tradițional românesc". (Foto: Centrul cultural "N. Bălcescu")

Octavian URSULESCU

Interviu cu Gheorghe Zamfir

- Ne aflăm la finalul celei de a doua seri a Festivalului „Internațional de Nai – Gheorghe Zamfir”, ediția a IV-a, de la Găești, și vă rog să-mi spuneți ce compoziții ați cântat alături de foștii dvs. studenți, Radu Nichifor și Flavius Tinică?

- Festivalul NAIULUI constituie un moment de mare satisfacție, este un cumul de energie în care eu trebuie să dau totul, în domeniul simfonic, pop simfonic și folclor. După aplauzele și ovațiile publicului admirator, această seară o consider un adevărat regal, o seară magică, o împlinire sufletească... fiindcă am reușit să le cânt spectatorilor din îndrăgitele mele compoziții, care se află înregistrate pe discuri Philips: *Concertul nr. 1 în Sol Major* și *Culori de toamnă*, pe care le-am compus în 1983 la Paris și le-am cântat în același an alături de Filarmonica din Monte Carlo, dirijor Lawrence Foster (fost director artistic al Festivalului „George Enescu”), care are și rădăcini românești, dar el s-a născut în America. După mandatul pe care-l terminase inegalabilul dirijor Sergiu Celibidache, Lawrence Foster devine dirijorul Orchestrei Naționale a Franței.

- Ce compoziții ați imprimat sub bagheta maestrului Lawrence Foster?

- Lucrările imprimate au fost: *Rapsodia primăverii*, o lucrare de treizeci de minute; *Concertul nr. 1 în Sol Major pentru nai și orchestră*; *Culori de toamnă*; *Valsul negru*.

- Ce reprezintă naiul sfânt în viața maestrului Gheorghe Zamfir?

- Este adevăratul meu crez! Naiul fiind un instrument multimilenar și care este pur românesc, instrumentul nostru național... pe care aș vrea să-l propun ca brand în locul „frunzei verzi”. Naiul a făcut parte din istoria neamului românesc și s-a născut odată cu pământul, odată cu natura. Eram fericit ca și „Rapsodia” să fie cântată pe scena Casei de Cultură „Dumitru Stanciu”, dar scena este foarte mică, orchestra simfonică a fost și ea nu de dimensiuni foarte mari ca să poată cuprinde toată orchestrația pe care am făcut-o, unde sunt prezente pianul și harpa. Dar, după cum ați văzut, mijloacele tehnice au lipsit...

- Foștii studenți cum s-au prezentat?

- *Concertul nr. 1 în Sol Major* și *Culori de toamnă* au fost interpretate cu mare măiestrie de către **Radu Nichifor** de la Sibiu și **Flavius Tinică** din București. Sunt mândru de foștii mei studenți, care duc mai departe o părticică din sufletul meu, pe care i-am învățat cu multă dragoste, fiindu-le părinte spiritual. Radu Nichifor a mai cântat o lucrare de a mea, *Valsul verde*, pe care am compus-o în anii 1980, când eram în exil, la Paris. Eu am interpretat doina *Sus pe culmea dealului* în versiune simfonică. Cu această ocazie trebuie să spun că este foarte greu să interpretezi o doină cu orchestră simfonică, ea fiind o piesă *rubato* de la prima notă până la ultima. Am reușit să fac această performanță și sper ca să o prezint ori de câte ori mi se va ivi prilejul. Există o versiune a unui orchestrator francez din anii 1980, dar este foarte simplistă, numai acorduri lungi.

- În acest program al concertului simfonic, o seară magnifică, spuneți-mi care a fost volumul lucrărilor semnate de compozitorul Gheorghe Zamfir?

- Compozițiile care mi s-au cântat la **Seara simfonică** au fost în proporție de nouăzeci la sută și s-a mai cântat și liedul *Ave Maria* (care face parte din ciclul celor douăsprezece *Ave Mariae* dedicate Sfintei Fecioare), alături de soprana de

coloratură **Rodica Anghelescu**, care a interpretat-o în mod magistral.

- De când colaborați cu dirijorul Daniel Jinga?

- Cu dirijorul **Daniel Jinga** și „**Orchestra simfonică - Gheorghe Zamfir 50**”, cu care am cântat în acest spectacol, lucrez de patru ani. Este un dirijor plin de talent, care se dezvoltă pe timp ce trece, interesat de compozițiile mele simfonice și se dăruiește cu totul în descoperirea lor. Este un băiat cu mare viitor și îl apreciez foarte mult. Avem o colaborare fructuoasă și vreau să-l păstrez și pentru alte lucrări. La ora actuală Daniel Jinga este dirijorul corului Operei Naționale București.

- V-aș ruga să-mi spuneți ce lucrări aveți pe masa de lucru...

- Am terminat *Simfonia divină*, la care am lucrat zece ani (1991 - 2001), pe care vreau s-o pun în scenă la anul. Este o lucrare vocal-sinfonică compusă pe texte biblice. Nu am pus naiul decât la final cu „*Ave Maria*” - somptuoasă, măreață, lucrare deosebit de dragă mie și sper să aibă succes la publicul ascultător, după treizeci de ani de așteptare. La ora actuală lucrez la un *Concert pentru flaut, nai și orchestră*, lucrare pe care vreau s-o termin anul viitor și să o prezint în Italia, în premieră mondială, cu marele flautist **Andrea Griminelli**. După aceea încep să lucrez la *Recviemul român* - o lucrare simfonică amplă.

Cu această ocazie aduc la cunoștința publicului că noi nu avem, în momentul de față, o lucrare vocal-sinfonică dedicată **eroilor** de la începutul istoriei noastre pe această planetă, **eroi** care s-au sacrificat în lupta de cucerire a tainelor naturii, a ridicării omului pe treptele cele mai înalte ale civilizației, ca fiu iubit al bunului Dumnezeu. Această lucrare monumentală am început-o în anul 1997 și vreau s-o dedic neamului meu de ziua Centenarului „**MARII UNIRI**”. Opera **DRACULA** la care lucrez de peste douăzeci de ani, scrisă pe libretul scriitorului român **George Astaloș**, de la Paris, un libret în două acte scris în limba franceză. Dorința mea fierbinte este ca să contribuie și eu prin scrierea unui ciclu amplu despre **NATURĂ**, așa cum sunt lucrările *Păstrăvul* de Franz Schubert sau *Simfonia VI-a Pastorală* de Ludwig van Beethoven. Fiecare dintre noi, creatori de opere muzicale, are datoria să închine mamei *Natură* compoziții despre ape, păduri, munți, păsări și animale, flori, grâu, porumb, floarea soarelui, secară, orz, ovăz... care ne hrănesc; fenomene care ne domină viața: căldura binefăcătoare a soarelui, unduirea vântului, bolta cerească ce-și aprinde mii de candelabre în nopțile senine, ploaia, ninsoarea...

Marin VOICAN-GHIOROIU

Inițiative

Pădurile virgine

COMA s-a alăturat proiectului inițiat de Greenpeace România și Kinecto Isobar, realizând pentru campania uncut.ro o versiune acustică a piesei *Cel mai frumos loc de pe pământ*. „Suntem onorați să fim parte a acestei campanii pentru salvarea și protejarea ultimelor păduri virgine ale României și ale Europei” a declarat formația COMA. Inițiatorii își doresc ca sunetul pădurii să ajungă cât mai departe, de aceea au lansat uncut.ro - un site de unde se poate descărca gratuit primul album muzical lansat de pădurile virgine de la noi și vizitatorii pot vedea harta pădurilor virgine din România. Pentru înregistrarea albumului s-au captat și prelucrat sunete reale din pădurea virgină Mușeteica, din

masivul Făgăraș, iar sunetele prelucrate au fost oferite formației, care le-a integrat în varianta acustică a piesei și a filmat, special pentru aceasta campanie, un videoclip. „Să răspundem la întrebarea: dacă nimeni nu ascultă melodia pădurilor virgine, cine va auzi sunetul drujbelor care le pune la pământ?” a spus Valentin Sălăgeanu, coordonator de campanie păduri și biodiversitate la Greenpeace România. „Ascultând albumul pădurii de pe uncut.ro, oamenii să înțeleagă importanța pădurilor virgine pentru ecosistem” a declarat Silvia Marinescu, Creative Strategist Kinecto Isobar. Coma este: Cătălin Chelemen - voce, Dan Costea - voce/ chitară, Răzvan Rădulescu (DJ Hefe) - scratches/ samples/ keys, Sorin Petrescu - bass, Răzvan Albu - baterie, Matei Tibacu-Blendea - chitară.

2 Vibes Symphony

Un duo inedit a susținut un spectacol aparte la Sala Radio, într-un concert care a inclus un show de lumini și video-mapping rar întâlnit în România. Cei doi membri ai proiectului sunt percuționiștii Ciprian Rogoian, licențiat al Universității de Muzică „Gheorghe Dima” din Cluj-Napoca, fondator al formației Sistem, și Alexandru Anastasiu, doctor în muzică, percuționist în Orchestra de Cameră Radio, câștigător al bursei Yamaha, organizator al primului Festival Internațional de vibrafon din lume. În cadrul concertului, spectatorii au putut asculta o serie de piese celebre, una dintre ele fiind „Bolero” de Maurice Ravel, reorchestrată de Alexandru Anastasiu. De remarcat că publicul a cerut 3 bis-uri.

Alături de 2 Vibes Symphony a urcat pe scenă o invitată din Statele Unite ale Americii: Laura Bretan, tânăra de origine română câștigătoare a marelui premiu „Români au talent” și finalistă a concursului „America’s Got Talent”. Concertul a fost dirijat de maestrul Constantin Adrian Grigore, cu participarea extraordinară a Orchestrei de Cameră Radio și a Corului Academic Radio (dirijor Ciprian Țuțu). De menționat că biletele s-au vândut înainte de ziua concertului, sala fiind plină.

Pro Musica - Live in Prison

Formația Pro Musica a susținut și filmat un concert în curtea interioară principală a Penitenciarului Popa Șapcă din Timișoara. Tot acolo a avut loc premiera filmului „PRO Musica - Live in Prison” și lansarea dvd-ului cu același nume.

„Pro Musica - Live in Prison’ este primul concert de muzică rock din România desfășurat în penitenciar în care s-a utilizat toată logistica aferentă. Scena s-a montat timp de două zile. Odată cu finalizarea acestui proiect am avut ocazia să vedem că există încă multe prejudecăți față de oamenii cărora soarta le-a fost potrivnică și destinul schimbat din cauza greșelilor comise. Concertul nostru a fost un dar creștinesc pe care l-am oferit celor de acolo. Muzica rock nu înseamnă satanism, ură sau dezbinare. Înseamnă pace, iubire și dorința de a-ți ajuta aproapele. De-a lungul anilor au existat o serie de evenimente majore planetare, în care muzicienii rock și-au dat mâna și au cântat pentru ajutorarea oamenilor aflați în suferință. Ne mândrim cu acest proiect”, a declarat Ilie Stepan, liderul formației Pro Musica.

Zoersel - Belgia

Pentru belgieni, comemorarea primului război mondial este extrem de importantă. În fiecare an, pe 11 noiembrie, la ora 11 (data și ora care semnifică sfârșitul acestei conflagrații în 1918) evenimentul este marcat prin diverse acțiuni, urmate de o defilare cu steaguri și costume din război. În acest an, comitetul cultural al primăriei din Zoersel (localitatea este înfrățită cu comuna Crucea din

județul Suceava) a pregătit, cu ajutorul Ambasadei României, o expoziție impresionantă constând în 30 de panouri cu fotografii și documente istorice despre România în război.

Cantautoarea Dana Florian, un nume în ascensiune pe arișul folkului nostru, a fost invitată la Zoersel, pentru un moment muzical în cadrul evenimentelor de comemorare. Artista noastră și-a început recitalul cu „Cântă cucu-n Bucovina”, continuând cu: „Rănitul dintre linii” (Mircea Bodolan/Demostene Botez), „Soldatul”. Versurile pieselor au fost trimise din timp și traduse în flamandă, limba vorbită în Zoersel, așa că publicul a putut să înțeleagă emoția mesajelor.

Pe lângă publicul belgian și dna. primar, cu totul admirabili, a fost prezent Dl. Cătălin-Doru Hrișcă, consilier diplomatic al Ambasadei României în Belgia, care a rămas plăcut surprins de prezența artistei noastre.

Gabi MATEI

Sergiu Cioiu, în căutarea tinereții

Muzicianul și poetul Sergiu Cioiu a lansat de curând un nou album discografic - *"Cine a găsit tinerețea mea..."*, produs de Casa de Discuri "Eurostar", condusă de inimoșii Venera și Paul Stîngă, cei care dedică majoritatea proiectelor muzicale muzicii ușoare românești. Evenimentul a avut loc la exact un an de la lansarea dublului album *"Vântule și alte cântece - Sergiu Cioiu cântă Alexandru Mandy"* al aceleiași case de discuri, care aniversa atunci 25 de ani de la înființare. Și de data aceasta, Sergiu Cioiu a susținut un excepțional spectacol muzical, poetic în care le-a avut ca invitate trei vedete ale muzicii ușoare românești - Pompilia Stoian, Stela Enache și Silvia Dumitrescu. Au fost prezenți numeroși reprezentanți din show-biz, colegi de breaslă, compozitori, colaboratori, prieteni dragi ai artistului Jolt Kerestely, Horia Moculescu,

Florina Cercel, Maria Bokor Mitrache, Natalia Guberna, Ioana Bogdan, Lucia Popescu Moraru, Miron Manega, Olivia Cristina Sima, ș.a.

Titlul albumului, care conține și câteva șlagăre românești în limba franceză (*"N'oublions pas les roses - Să nu uităm trandafirii"* - Florin Bogardo/ Madeleine Fortunescu, interpretat la lansare în duet cu Stela Enache, *"Passez les gars de la fanfare - Trecea fanfara militară"* - Temistocle Popa/Liana Mihaile, *"Le voleur des toiles - Tablouri"* - Florin Bogardo/Romulus Vulpescu, *"Une fille ça vient ça part - O fată mai găsești"* - H.Mălineanu/Eugen Mirea) este dat de piesa lui Radu Șerban, pe versurile lui Aurel Stărin.

În numai doi ani, încurajat și de bunii săi prieteni, Marian Stere și Mircea Nicolau, care au adunat tot repertoriul artistului din anii '64 - '82, dar și cu sprijinul Casei de discuri Eurostar, Cioiu a lansat albumele: *"Vântule și alte cântece - Sergiu Cioiu cântă Alexandru Mandy"*, dublu CD, cu 23 de cântece compuse de Alexandru Mandy, *"Pe cine numim... Eu?"* dublu CD, cu 26 de cântece de Dan Stoian pe versurile poetului Marin Sorescu din volumul *"O aripă și-un picior"* și 40 de recitări ale poeziei soresciene din volumul *"Unghi"*, și cel mai recent, *"Cine a găsit tinerețea mea"*, cu cântece ale unor cunoscuți compozitori (Cornel Fugaru, Nicolae Kirculescu, Temistocle Popa, Radu Șerban, Florin Bogardo, Ion Cristinoiu, Laurențiu Profeta, Vasile Veselovski, Felicia Donceanu, Henry Mălineanu).

Stabilit în Canada, muzicianul, actorul, interpretul de jazz, swing folk și compozitorul Sergiu Cioiu a revenit pe firmamentul show-ului din România. Timp de două luni a avut numeroase recitaluri, spectacole, cu lansări de carte și sesiuni de autografe pentru noul album la Constanța, Craiova, Slatina, Caracal și București. La Constanța, la *Curtea Brâncovenească*, în cadrul unei conferințe neconvenționale cu titlul *"Revenind, mereu revenind"* Sergiu Cioiu a vorbit despre

poezia românească, despre viața culturală a anilor '60 - '70, despre destinul unui artist român aflat departe de casă, dar și despre mirajul străinătății. În altă zi, în sala "Coriolan" a Colegiului Național "Mircea cel Bătrân" a avut loc întâlnirea lui Sergiu Cioiu cu conducerea, profesorii și elevii olimpici. Artistul a susținut un recital de poezie românească și muzică ușoară și pe scena Sălii Elpis a Teatrului pentru Copii și Tineret. La Teatrul de Revistă "Constantin Tănase" din București, unde a debutat în anul 1964, artistul a fost invitat special în spectacolul *"Euro Savoy"*, regia - Alexandru Arșinel, dar și cu ocazia celei de-a XIX-a ediții a Festivalului Național de Interpretare "Aurelian Andreescu". Teatrul Național "Marin Sorescu" din Craiova, Centrul Cultural "Eugen Ionescu" din Slatina și Centrul Cultural Municipal din Caracal au găzduit recitalul muzical-poetic *"Pe cine numim... EU?"*, urmat de lansări de carte și disc cu sesiuni de autografe.

"Sergiu Cioiu ne-a arătat că artistul a rămas tânăr nu numai cu sufletul, dar și cu darul pentru acest gen de teatru care presupune apelul bogat și la poezie și la proză și la replica de teatru și neapărat la muzică și dans" - nota reputatul Dinu Săraru în cotidianul "Adevărul". *"(...) ne-a spus versuri mai vechi și mai noi din poezia română, povești teatrale și a cântat el însuși și... a dansat, cucerind sala cu o surprinzătoare tinerețe actricească"*.

Între anii 1966 - 1976 Sergiu Cioiu a participat la șase ediții ale Festivalului de la Mamaia (1966, 1969, 1971, 1973, 1974, 1976) cu zece piese, dintre care patru au fost laureate și a câștigat două premii de interpretare (edițiile 1966 și 1969). Piesele lui Alexandru Mandy - "Cântecul vântului", "Glasul tău", "Cred", "De ce?", "Îți mulțumesc", "Merçi, Bécaud", "Pentru cine?", "Primul loc pe pământ", "Venise vremea", "Tripticul Brâncuși" ("Coloana infinitului", "Masa tăcerii", "Poarta sărutului") au fost și sunt șlagăre autentice.

A devenit o figură aparte, în sensul că a ales cu succes *"calea poeziei însoțite de muzică sau a muzicii însoțite de poezie"*. De-a lungul timpului, Sergiu Cioiu a cântat și a recitat versuri de George Bacovia, Ion Minulescu, Adrian Păunescu, Cezar Baltag, George Călinescu, Miron Radu Paraschivescu, Marin Sorescu, Romulus Vulpescu, Nina Cassian. *"Cântecele pe care le-am înregistrat la Radio au fost însă pe versurile acestui unic compozitor, Alexandru Mandy"* - spunea Sergiu Cioiu, unul

dintre puținii interpreți care au adus un farmec muzical aparte scenei interpretative românești. *"Mă consider mai degrabă un artisan al cântecului și un interpret al verbului. Am fost cucerit de ideea ce poate fi desprinsă dintr-un text, de așa-zisul cântec poetic. Am avut și am considerație pentru poezie. Am muzicalizat poeme de Romulus Vulpescu, Marin Sorescu, Miron Radu Paraschivescu, Ioana Diaconescu, Adrian Păunescu! Spun versuri din poezia românească și universală (...)"*. Sergiu Cioiu a fost și protagonistul filmului muzical "Tripticul Brâncuși" de Paul Urmuzescu, film dedicat Ansamblului Monumental de la

Târgu Jiu al marelui sculptor și realizat de redacția muzicală a TVR.

"Cântând am senzația că monologhez cu mine însumi. Cântărețul e un actor în persoana căruia viază în aceeași măsură omul și artistul. El se exprimă pe sine la unison cu ceilalți. Discordanțele uluiesc, dar nu rețin; cântărețul trebuie să fie un sol al generației sale" - spunea Sergiu Cioiu, care, în 1982, în plină glorie a părăsit România și s-a stabilit la Ottawa, în Canada, unde locuiește și astăzi și unde, împreună cu fiul său, muzicianul Leonard Constant, realizează filme și videoclipuri, fără să uite vreodată de muzică, poezie și de România, căci revine periodic în țară. Mai ales de anul trecut, de când a lansat cu mare succes volumul cu tentă biografică intitulat *"Nu știm aproape nimic - Pușa Roth în dialog cu Sergiu Cioiu"*, și un dublu CD (audiobook) - *"Sergiu Cioiu în dialog cu dumneavoastră"* (Editura Ars Longa).

În 2016, pe lângă recitalul de cântec poetic *"Pe cine numim ... Eu"*, un veritabil one-man-show de la București (Teatrelli, Creart - Centrul de Creație, Artă și Tradiție), Brașov (Centrul Cultural Reduta), Râmnicu Vâlcea (Biblioteca Județeană) și Vălenii de Munte, în cadrul Festivalului dedicat lui Miron Radu Parschivescu, Sergiu Cioiu a susținut pe scena Naționalului craiovean, alături de actrița Florina Cercel și de interpreta de muzică - jazz/pop Silvia Dumitrescu, un alt spectacol foarte apreciat. În *"Râsul, Plânsul, Iubirea"* (titlu dat după un vers al unui poem de Marin Sorescu) teatrul, poezia și cântecul fac casă bună împreună și confirmă încă odată ceea ce lui Sergiu Cioiu îi place să spună: *"Sunt un actor care cântă"*... Aici acompaniamentul a fost asigurat de doi excelenți muzicieni instrumentiști, Lyuben Gordievski - pian, baian și Vlad Crețu - chitare. (foto: Oana Georgescu)

Căldură și sinceritate

Am cunoscut-o pe Ioana Sandu într-o emisiune pe care Alexandru Jula o realiza și prezenta la un post TV din Galați, recomandată fiind atunci de Titus Andrei. Atât eu, cât și amfitrionul am fost absolut uimiți, vocea, repertoriul, apariția artistei fiind absolut încântătoare și surprinzătoare. Tocmai lansase un prim album, dacă nu mă înșel, iar din acea clipă a devenit o adevărată campioană a aparițiilor la casa de discuri Eurostar, singură, alături de Alexandru Jula sau pe diferite compilații. Toate înregistrările sale poartă amprenta harului compozitorului-orchestrator Francisc Reiter, cum se petrec lucrurile și pe albumul său recent. Deocamdată, având în vedere că interpreta este extrem de discretă, afișând un bun-simț proverbial, evitând mondenitățile gratuite, cred că se impune schițarea unui portret, pentru a o cunoaște mai bine pe această artistă remarcabilă. Născută la Câmpina, este profesoară de limba română la Liceul teoretic "Traian" din București (absolventă a Facultății de Litere, secția româno-franceză, a Universității din București), nefiind de mirare că nu o dată și-a însoțit cântecele de inspirate versuri proprii. Fire studioasă și ambițioasă, și-a înscris în impresionantul CV un masterat ("Consiliere în carieră") la Universitatea

Politehnică, este un psiholog cu vădite capacități empaticе, coordonator de programe educative, ca și realizatoare de emisiuni de televiziune. Nu numai pe Alexandru Jula și l-a apropiat, prin duete inspirate și apariții comune pe discuri, dar l-a relansat și l-a readus în ochii publicului pe un alt muzician care risca să fie uitat, în ciuda trecutului extraordinar. Este vorba de Constantin Drăghici, căruia i-a consacrat albumul "La jumătatea vieții" (Eurostar 2014), cu duete și remixări ale unor titluri vechi, dar și biografia pe care a scris-o, "Constantin Drăghici - a căzut o frunză-n calea ta".

Și-a șlefuit înzestrările native cu primii săi profesori de muzică, la Câmpina, a abordat cu egal talent muzica folk sau cea corală (a activat un timp în faimosul cor "Song"), s-a pregătit la Școala populară de artă din Ploiești cu Cornel Irimia și apoi la cea din București cu compozitorul Ionel Tudor. Rezultatele n-au întârziat să apară și Ioana Sandu a devenit încet-încet una din interpretele foarte solicitate pentru concerte, emisiuni radio-TV, diverse evenimente, discuri. Am

fost alături de ea în numeroase spectacole, emisiuni de televiziune, lansări de discuri și pot depune mărturie: este o adevărată profesionistă, de mare seriozitate și determinare. Grăitor este faptul că ea s-a apropiat cu egal succes și de romanță, gen muzical extrem de dificil, ce presupune o trăire specială, pasiune și temperament special. Astfel, a fost prezentă la ultimele două ediții ale tradiționalului festival "Crizantema de aur" de la Târgoviște, intrând în palmares cu ambele melodii din finala concursului de "Creație", semnate de Ionel Bratu Voicescu, respectiv Francisc Reiter.

Albumul de față continuă o preocupare materializată anterior în anul 2013 prin colecția "Șlagăre internaționale", tot la casa de discuri Eurostar. De această dată putem vorbi de un "pod de melodii" româno-latino, beneficiind de orchestrațiile, mixajul și masterizarea semnate de Francisc Reiter. În acest dialog la distanță, între piesele cântate în limba spaniolă (de unde și titlul bilingv) se strecoară o singură melodie dinafara acestui spațiu și anume celebra "Volare", cu care legendarul compozitor-interpret Domenico Modugno a triumfat la festivalul cântecului italian de la Sanremo în 1958. Practic piesele hispanice alternează cu compozițiile lui Francisc Reiter, intercalându-se doar un singur cântec purtând semnătura lui Mircea Andreescu. Între piesele de limbă spaniolă ascultăm cu mare plăcere, în versiuni impecabile, titluri celebre lansate de Julio Iglesias, Gipsy Kings sau nemuritorul "Besame mucho" ("Sărută-mă, sărută-mă mult/ Ca și cum în seara asta ar fi pentru ultima oară..."), cântec absolut fabulos. Chiar și abordarea lor este o dovadă de curaj din partea solistei, pentru că mulți vor fi tentați să o compare cu interpretările originale, dar, spre cinstea ei, iese cu fruntea sus din aceste alăturări onorante.

Iubitorii muzicii ușoare așteaptă cu nerăbdare fiecare nou disc al Ioanei Sandu și sunt răsplățiți de cel puțin o dată pe an prin apariții de mare calitate, filigranate cu minuție și respect față de sine, față de muzică și față de public. Ascultați fiecare album cu inima, bucurați-vă de el și mai ales de faptul că avem asemenea voci de mare calitate!

Pagini de Oana GEORGESCU

Sub flamura romanței

Centrul cultural pentru UNESCO "Cetatea romanței" Târgoviște este absolut neobosit. După succesul fulminant al celei de-a 50-a ediții a festivalului internațional "Crizantema de aur" și inaugurarea muzeului "Casa romanței", iată că a purces la drum prin întreaga țară, fluturând flamura învingătoare a romanței. Sub patronajul Comisiei naționale a României pentru UNESCO și în contextul celebrării Centenarului Marii Uniri de la 1918 sunt prevăzute o serie de concerte în zonele istorice ale țării, dar și în Republica Moldova, susținute de laureați ai "Crizantemei de aur", alături de mari artiști români în repertoriul cărora romanța ocupă un loc privilegiat, precum o icoană în casa românului bun creștin. De altfel, Centrul "Cetatea romanței" a fost înființat cu scopul declarat de a promova romanța

Alina Mavrodin

în țară și peste hotare, alături de alte valori ale patrimoniului național material și imaterial, militând de asemenea pentru includerea romanței pe lista reprezentativă a Patrimoniului Cultural Imaterial al Umanității UNESCO. În acest sens, Programul național de concerte "Romanța ne unește" este menit să trezească în conștiința publică respectul pentru valorile de patrimoniu ale culturii naționale. Romanța îi unește de peste 170 de ani pe românii din țară și de pretutindeni, rezistând cu grație în competiția cu alte genuri muzicale, în ciuda "embargoului" impus de posturile de radio și TV. Programul acesta de concerte își propune să determine o schimbare majoră de mentalitate și de percepție cu privire la romanța românească, acest gen muzical de patrimoniu meritând să fie inclus în programa școlară, academică, în stagiunile de concerte ale instituțiilor muzicale profesioniste.

Primul

eveniment din această serie a avut loc la Craiova, în

parteneriat cu Opera Română din localitate, fiind inclus în programul festivalului internațional "Elena Teodorini" și găzduit de sala Cercului Militar. Concertul s-a sub-intitulat "Alina Mavrodin și invitații săi", deoarece reputata interpretă, directoarea a Centrului cultural pentru UNESCO "Cetatea romanței", nu numai că a susținut un aplaudat recital, dar a și introdus în scenă pe câțiva dintre laureații festivalului "Crizantema de aur", al cărui directoare artistică este: Zorina Bălan, Mihaela Popa, Mădălin Alexandru Băldău Drăgan, Gheorghe Procop, toți fiind acompaniați de Orchestra de cameră a Operei Române din Craiova, dirijor Alexandru Iosub.

Al doilea concert a fost organizat în parteneriat cu Opera Project Group și cu Centrul județean pentru conservarea și promovarea culturii tradiționale Cluj, având loc în sala Cinema Victoria din Cluj-Napoca. De această dată, alături de Alina Mavrodin, care a și prezentat, la microfon a venit o distribuție net superioară, cu numeroși absolvenți de Conservator și câștigători ai Trofeului "Crizantema de aur": tenorii Alexandru Mânzat și Sorin Lupu, de la Opera Română din Cluj-Napoca, Rodica Pop-Seling, Domnița Dologa, Tudor Bărbos, Valer Banciu, Georgeta Plută, dar și adolescenta Paula Coteț, aplaudată la Târgoviște în postura de "Boboc de crizantemă". A acompaniat redutabila orchestră condusă de prof. Ovidiu Barteș (vioară).

Următoarele concerte, pe tot parcursul anului 2018, din ambițiosul program "Romanța ne unește" vor avea loc la Alba-Iulia,

FESTIVALUL INTERNAȚIONAL "ELENA TEODORINI" LITERA A VIA
CENTRUL CULTURAL FINANȚAT DE MINISTERUL CULTURII ȘI IDENTITĂȚII NAȚIONALE
PRIMAȚIA MUNICIPIULUI CRAIOVA
CONSILIU LOCAL AL MUNICIPIULUI CRAIOVA
LEGEA A VII-A
LEGEA ÎN VIGURENȚĂ ÎN 100 DE ANI DE LA NASTEREA ELENII TEODORINI
5 NOIEMBRIE 2017. ORA 19
CERCUL MILITAR CRAIOVA
PROGRAMUL NAȚIONAL DE CONCERTE "ROMANȚA NE UNEȘTE" SE DESFĂȘOARĂ SUB PATRONAJUL COMISIEI NAȚIONALE A ROMÂNIEI PENTRU UNESCO
CENTRUL CULTURAL PENTRU UNESCO "CETATEA ROMANȚEI" TÂRGOVIȘTE
SINGURIA 2017-2018
CERCUL OPERA ROMÂNĂ CRAIOVA
ALINA MAVRODIN
SE INVITAȚII LA
LADRIȘTEI LA
FESTIVALUL NAȚIONAL "CRIZANTEMA DE AUR"
ZORINA BĂLAN
MIHAELA POPA
MĂDĂLIN ALEXANDRU BĂLDĂU DRĂGAN
GHEORGHE PROCOP
DIRIJOR: ALEXANDRU IOSUB
ORCHESTRA DE CAMERĂ A OPEREI ROMÂNE CRAIOVA
Comisia Națională a României pentru UNESCO

Programul Național de Concerte
Romanța ne unește
- sub patronajul Comisiei Naționale a României pentru UNESCO
Invitați:
Laureați ai
Festivalului Național „Crizantema de aur”
Alexandru Mânzat Alina Mavrodin Vasiliu
Sorin Lupu Domnița Dologa
Tudor Bărbos Rodica Pop-Seling
Valer Banciu Georgeta Plută
Paula Coteț - boboc de Crizantemă
Acompaniază:
Grupul instrumental condus de Ovidiu Barteș
Prezintă:
Alina Mavrodin Vasiliu
Spectacolul are loc luni, 13 noiembrie 2017, ora 19:30,
la Sala Cinema Victoria din Cluj-Napoca
INTRAREA ESTE LIBERĂ

Ploiești, Târgoviște, București, Brașov, Constanța, Iași, Bistrița, Chișinău.

Denise MANTOG

Alexandra Canareica, o voce de aur

Paradoxal, vedem în mass-media cum li se face o reclamă deșănțată unor așa-zise "vedete" ale căror calități muzicale sunt greu de observat (dar stau bine la capitolul... anatomie!), iar dacă e vorba să evolueze "live"... e jale mare. Acesta este rezultatul dominației agresive a posturilor de radio și TV comerciale, unde se cântă mai mult în limbi străine (de fapt, acolo străină este limba română!). Din acest motiv, artiștilor de valoare, cu performanțe interpretative și premii obținute "pe bune", nu le rămâne să se întâlnească decât în festivaluri și pe discuri cu melomanii iubitori de muzică ușoară tradițională, marginalizați la rândul lor datorită acestei politici păguboase și, la urma urmei, anti-naționale. Originară din Tulcea, Alexandra Canareica posedă una din vocele cele mai frumoase ale muzicii ușoare românești, ceea ce i-a adus distincții importante, de foarte tânără, la concursurile de gen, "Trofeul tinereții" (Amara) sau "Steaua litoralului" (Constanța).

Extrem de muzicală, a impresionat imediat specialiștii, cucerind Premiul Uniunii compozitorilor și muzicologilor la festivalul de la Amara (ceea ce i-a adus invitația pentru un recital la ediția jubiliară din 2017) sau Premiul Criticii muzicale la festivalul de la Mamaia. Este una din foarte puținele interprete care se pot lăuda cu câte două premii la cele mai puternice festivaluri din țară, la Mamaia (doar Ramona Bădescu sau Anca Țurcașiu au reușit această performanță) și la Amara, ocazii cu care și-a legat numele de numeroase piese de succes: "Dacă n-ai fi existat" (de Jolt Kerestely), "Nu, nu mai vreau să știu", "Bună dimineața" (ambele de Dan Dimitriu), "Să cântăm azi omenirii" (Marius Țeicu), "Cât dorul este dor" (primă audiție de Dinu Giurgiu), "Cu dragostea nu te juca" (Petre Gălușanu), "A fi" (Dani Constantin), "Viața e un dar" (Doru Căplescu), "Când iubirea a înmugurit", "Te voi iubi, te voi cânta" (ambele de Gheorghe E. Marian), "Hai la plimbare" (Mihai Constantinescu), "Anii mei" (Petre Magdin), deci melodii foarte diferite ca factură, dovedind înzestrări muzicale de excepție. Interpretarea acestor cântece i-a adus premiile amintite, dar și un Trofeu de o strălucire inegalabilă, "Steaua fără nume". A cucerit acest trofeu chiar la ultima ediție a concursului, alături de craioveanca Ramona Bădescu, ambele primind nota 10 pe linie din partea juriului, Ramona cântând, în proba specială, la pian, iar Alexandra la vioară (absolvise atunci Liceul de muzică din Galați). Ulterior a absolvit și Conservatorul, fiind în prezent profesoară de canto la Școala de arte din Tulcea. În primele etape ale concursului televizat, Canareica evoluase alături de Alina Mavrodin (și ea deținătoare a Trofeului), Florina Cupșa, Valeriu Crișan. Remarcată imediat de organizatorii de spectacole și de impresari, valoroasa artistă a luat parte la numeroase turnee naționale, în cursul cărora a fost aplaudată de zeci de

mii de spectatori, în concerte în care i-a avut colegi de scenă pe Gabriel Dorobanțu, Gabriel Cotaș, Anca Țurcașiu, Cătălin Crișan, Natalia Guberna sau Daniel Iordăchioae. Spectatorii de pe litoral, în fiecare vară, i-au apreciat de asemenea talentul și repertoriul de mare diversitate, în show-uri explozive și de neuitat, în companii cu adevărat ilustre: Stela Popescu, Alexandru Arșinel, Jean Constantin, Angela Similea, Nae Lăzărescu, Mirabela Dauer, Vasile Muraru, Anastasia Lazariuc, Mihai Constantinescu, Gabriel Dorobanțu, Ștefan Hrușcă, Doru Octavian Dumitru, ceea ce vorbește de la sine. A fost câțiva ani solistă a Ansamblului artistic "Rapsodia Română", la București, străbătând țara în lungi turnee împreună cu colegii ei și anume Carmen Rădulescu, Viorela Filip, formația Roșu și Negru. După aceste "rodaje" în țară, timp de 11 ani a cântat pe cele mai importante scene ale hotelurilor de lux din Egipt, Iordania și Siria, cu un succes garantat, deoarece cântă impecabil în limbile engleză și franceză și posedă un repertoriu incluzând zeci de hit-uri internaționale la zi, dar și piese nemuritoare, de tip "evergreen". În ultimii 6 ani a fost o prezență permanentă pe afișul spectacolului de imens succes "Ultimul romantic" (slavă Domnului că mai avem romantici și la microfon, și în sală, cu nostalgia cântecelor frumoase, care nu se vor demonetiza nicicând...), într-un colectiv de romantici unul și unul: Alexandru Jula (care dă titlul spectacolului după numele unui disc al său), Stela Enache, Gabriel Dorobanțu, Ileana Șipoteanu, Marina Florea, Jean Paler, cu reprezentații la Sibiu, Galați, Zlatna, Șimleul Silvaniei, Buhuși sau Isaccea. În ultima vreme, grație pregătirii muzicale academice, Alexandra Canareica a prins curaj și semnează, muzică și versuri, câteva foarte reușite piese pop-rock, orchestrate de chitaristul, tulcean și el, Florin Laghia. Așa că așteptăm cu nerăbdare să reunească

toate melodiile ei de succes pe un album, pentru că este nevoie ca acești interpreți din "generația de aur" să răspundă iubirii marelui public, spectatorilor de o anumită vârstă, educație, condiție. Așa încât, dragă Alexandra Canareica, pune-ți vocea remarcabilă, farmecul, muzicalitatea în slujba altor cântece de neuitat și încântă-ne mulți ani de-acum înainte, alături de colegii de generație!

Sorana PITU

Diversitate

Zona rock și pop-rock autohtonă este populată de tot mai multe formații, care acoperă un evantai larg de maniere și stiluri interesante.

De pildă, timișorenii "veterani" de la **Cargo** au lansat un cântec simbol în preajma datei în care am sărbătorit Unirea Principatelor Române, primul pas important pe calea înfăptuirii statului național unitar român - "România, te strig" - cu care revine după o pauză de aproape 5 cinci ani, postat în exclusivitate pe platforma de streaming - Zonga. Piesa aduce în prim plan povestea trecutului, prezentului și viitorului, în care rămânem dreți și mândri - "România, cu mândrie, steagul în mână îl ridici!". Anul 2018 marchează și împlinirea a 33 de ani de activitate pentru Cargo, iar formația urcă pe scena Sălii Palatului pe 30 martie.

Pe alte coordonate stilistice evoluează mai tinerii clujeni de la **Grimus**: după *Panikon*, *Egretta* și *Emergence*, cei șase ne oferă după 4 ani albumul *Unamanegeable Species*, cu 9 piese în limba engleză. Despre disc, Vali Răuca declară: "A fost înregistrat în Nürnberg, mixat în Berlin și masterizat în Hamburg. Dedicăm acest album tuturor celor care își păstrează coloana vertebrală, într-o țară cu un sistem de valori mult prea

Pe coordonate mai "comerciale" se situează formația **Phaser**, care s-a făcut remarcată în cadrul Selecției Naționale Eurovision 2013, cu piesa "Pour toi et pour moi", de altfel, primul său single oficial. Au urmat single-uri ca "Fapte, nu vorbe", "Mi-e dor de el", "Valuri" sau "Mă aprinzi". Carina Dumitru (voce), Radu Racz (bas), Sebi Bârzeianu (chitară), Lucian Opreșan (clape) și Arnold Birta

(baterie) sunt membrii formației. Un recent single, "Alerg", este produs în colaborare cu HaHaHa Production.

debusolat pentru ca acest aspect să mai fie considerat un merit". Pictorul clujean Dan-Raul Pinteș s-a ocupat de artwork-ul albumului, transpunând fiecare piesă într-o pictură unicat. Primul single de pe albuma fost *Carelessly*, iar albumul a fost lansat printr-un concert în Fratelli Studio din București.

De peste 13 ani, **Vunk** este formația premierelor în rockul românesc: primul show multimedia, primul afiș exclusiv din gifuri sau primul videoclip filmat live pe Facebook, utilizarea celor mai noi tehnologii. În 2017 s-a lansat cel de-al 8 album al trupei, *Extrovertit*, în cadrul unui mare show indoor, "Secretul tău". După "Camera ei", urmat de alte trei hituri - "Hai, mersi", "Îmbrăcați sau goi" și "Stai lângă mine" - Vunk a lansat "Lume, Lume". Spune liderul Cornel ILIE: "Împreună putem construi o lume în care bunătatea, sinceritatea, corectitudinea, prietenia, altruismul reprezintă normalitatea și nu excepția de la regulă".

Formație premiată de revista noastră, **byron** extrage de pe albumul *Eternal Return* (cel mai recent disc), piesa „City on Fire”, care beneficiază de un videoclip în regia lui Barna Nemethi. Videoclipul „City on Fire” prezintă un București văzut altfel, pe care poate îl cunoaștem, poate că nu, dar a cărui inimă pulsează zi de zi în ritmul său propriu. Componența byron: Dan Byron - voce, chitară, flaut, Sergiu „6” Mitrofan - clape, chitară, voce, Dan Georgescu - chitară Laszlo Demeter - bass, Ovidiu Cristian - baterie.

O formație axată pe sonorități hard și heavy este **Trooper**: în cei peste 20 de ani de activitate a lansat opt albume de studio și a cântat pentru mai mult de 600.000 de spectatori, în peste 600 de concerte. Prezentat inițial ca un eveniment Trooper & Friends, concertul "Scandal" s-a transformat într-o întâlnire între mai multe nume care au

scris pagini importante de istorie în rock-ul românesc. Și astfel la Arenele Romane din București a avut loc ediția cu numărul trei a "Stelelor Rockului Românesc". Pe cine a invitat formația pentru acest show ne spune Alin Dincă, solistul Trooper: "Altar - cu energia lor incredibilă, Taine

cu tehnicitatea minunată, Gothic - unii dintre deschizătorii de drumuri pentru o mulțime de trupe românești! C.A.S.H. cu piese minunate, atâta melodicitate... Chrom Dioxid care în anii '90 rupea toate topurile rock, o gașcă tânără, Iron Cross, Iris - Cristi Minculescu, Boro și Valter".

Șuie Paparude

Fără chitare, pe coordonate electronice, evoluează formația **Șuie Paparude**, care a lansat „Omul de Gheață” – un single ce anunță noul album, cu un videoclip realizat de Andi Singer. Despre „Omul de gheață” Michi (Mihai Câmpineanu), liderul formației, spune că piesa a fost inițial instrumentală și a fost terminată și salvată în octombrie 2013. În 2017 s-a revenit asupra piesei, iar BeanMC (Alexe Marius Andrei) a scris versurile: „E o piesă optimistă, care privește înainte. Deși este învăluită și ambalată într-un ambalaj puțin „țepos”, are un mesaj optimist.”

Florin-Silviu URSULESCU

Phoenix la Iași

Entuziasmat, dar și onorat în același timp, așa m-am simțit în seara de 10 februarie.

„Proiect de înaltă ținută culturală însă fără pretenții exclusiviste” – așa e descris evenimentul de la Iași „Phoenix – Sinteza Rapsodia”. Muzica unei generații care pare că a murit sufletește, aș adăuga eu. Și totuși, în seara asta, am văzut câteva scilipiri ale acestei generații.

La Casa de Cultură a Studenților, media de vârstă din sală a fost peste 50 de ani, tinzând către 60. Sentimentul îmi era că am nimerit la un alt eveniment; doar scrisul mare de pe scenă îmi confirma că nu e așa.

„Gigantul” Nicu Covaci a introdus în prima parte o formație tânără, parțial ieșeană, care a făcut deschiderea: „The Iron Cross”; trei băieți și două fete, nemaipomenit de energici, mai mult ca sigur liceeni, cel mult anul I de facultate. Ei au făcut prima oară sala să se simtă stânenită că stă pe scaune, cu energia și vibrația lor tânără.

Formația „The Iron Cross”, înființată în primăvara 2015: Andrei Cerbu (16 ani, chitară și voce, finalist la „Românii au Talent” în 2013), George Pintilli (tobe), Sergiu Teclici (chitară), Miruna Harter (chitară bas), Smaranda Marian (voce și clape).

După aproape o oră, și după o pauză scurtă, au venit în scenă cei de la Phoenix. Evident că, așa cum a ținut să menționeze Nicu Covaci, formația a

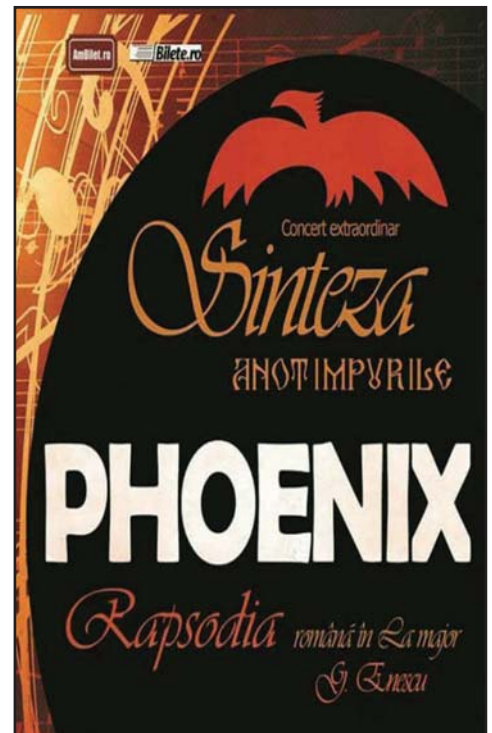

schimbat de-a lungul timpului zeci de membri și nu mai sunt cine erau la începuturi. Istoria ei o găsim pe Wikipedia. Practic, singurul care a rămas e Nicu, el fiind și unul din membrii

fondatori. Mircea Baniciu și Ovidiu Lipan Țăndărică sunt doar doi din ceilalți monștri sacri ai rock-ului românesc, care s-au perindat prin formație.

Pentru prima oară, am văzut oameni din generația părinților mei dând din cap sau mișcându-se în ritm de muzică rock!!! Și da, a fost o imagine frapantă! Asta e muzica generației lor, deși eu mi-aș dori atât de mult să nu rămână doar a lor! Au început cu un stil nou, dar deosebit, de etno-rock, pe care îndrăznesc să îl compar, ca valoare, cu Metallica sau Nightwish. Un rock cu influențe din muzica lui Enescu – de unde și numele evenimentului: „Rapsodia”. Un rock tânăr și viu, dovadă vie a faptului că Phoenix-ul a renăscut! O violonistă, al cărui nume nu l-am găsit menționat nicăieri, a animat atmosfera cu acorduri electrice pe mișcări de dans, în aplauzele ritmice ale sălii. Au continuat cu șlagăre vechi, unde toată sala a continuat să aplaude și să cânte: „Fată verde cu părul pădure”, „Nunta”, „Strunga”, „Pasărea Phoenix” etc.

Într-un cuvânt, au fost senzaționali!

Cristian CHELARU

“Reconstituirea” unei cariere muzicale

Absolventă a Conservatorului “Ciprian Porumbescu”, Ileana Popovici a avut, firească, o carieră incipientă legată de muzică, fiind cea care a apropiat publicul de la noi de bossanova sud-americană, prin interpretări de mare rafinament. O regăsim în această postură, alături de Puica Igiroșanu, pe un disc Electrecord. Ca o paranteză, aceasta din urmă (poate v-o amintiți din piese de jazz sau din tema la “Un film cu o fată fermecătoare”) s-a călugărit în Anglia și apoi în Franța, numindu-se acum Maica Anastasia... Legat de muzica lui Richard Oschanitzky, pe care Ileana Popovici a

Alături de Adrian Enescu, Radmila Popovici, Alexandru Pârlea

reactualizat-o prin câteva apariții discografice remarcabile, în acest demers l-a avut alături pe muzicianul de jazz Nicolas Simion și pe sora vitregă a lui “Rici”, stabilită la New York. Cum spuneam, în “reconstituirea” de față, pornind de la titlul celebrului film care a impus-o și ca actriță, cariera sa artistică a fost în primă parte legată de muzică, cu înregistrări ale unor compoziții de Oschanitzky, Paul Urmuzescu, Florian Lungu, Johnny Răducanu (“Iubirea cea mare”), Adrian Enescu, între acestea fiind și un

duet cu Mircea Baniciu. În filmul “Zile fierbinți” joacă, dar și cântă bossanove scrise de Radu Goldiș, iar într-un alt film, “Parașutiștii”, a cântat tema muzicală, care din păcate nu se mai găsește... La un moment dat a făcut

parte dintr-un trio vocal, “Aurora”, realizând partituri de “backing” pentru Horia Moculescu sau Nancy Brandes, între alții. A doua etapă majoră a fost legată de film, cu roluri memorabile în pelicule cum ar fi, înafara celor deja amintite, “Filip cel bun”, “Războiul de independență”, “Pentru patrie”, “Suta de lei”, “Zodia Fecioarei”, “Prea mic pentru un război atât de mare”, sub bagheta regizorilor Lucian Pintilie, Sergiu Nicolaescu, Dan Pița, Mircea Săucan, Radu Gabrea, debutul pe marele ecran având loc în 1967, într-un film al lui Manole Marcus. Memorabilă a fost alegerea Ilenei pentru rolul de

neuitat din “Reconstituirea” (interzis la... 2 săptămâni de la lansare!): Lucian Pintilie a văzut-o cântând într-o emisiune la TVR, a sunat-o pe regizoarea secundă, Edith Mandel, spunându-i să se uite la televizor și s-o cheme la probe pe fata cu părul scurt care cânta. Dar până a deschis aparatul regizoarea, cânta Mihaela Mihai, pe care a invitat-o la probe! Pintilie, însă, a reacționat pe loc: “Nu aceasta este fata!” și nu s-a lăsat până n-a găsit-o tocmai la mare, de unde a chemat-o printr-un anunț la Radio Vacanța! A fost, mărturisește, o perioadă fabuloasă, în care a legat prietenii cu Emil Botta, George Constantin, Ernest Maftei, George Mihăiță, Vladimir Găitan (alături de care a dat și proba de filmare). În fine, al treilea segment definitoriu al carierei sale este legat de TVR, unde a fost un om de bază în redacția Ilustrație Muzicală, cu realizări notabile la emisiuni diverse, spectacole, dar și cu colaborări... medaliat cu loturile naționale de gimnastică artistică și ritmică ale României. Cum părinții săi au venit de dincolo de Prut (tatăl a fost preot, iar mama - inginer agronom), în ultimii ani este nelipsită cu ajutoare pentru copiii din satul Baimaclia, bunicul dinspre mama fiind înmormântat în curtea bisericii de acolo, dar și pentru cei din Florișioaia, satul natal al tatălui ei. Considerată o “Cosânzeană” a filmului românesc, Ileana Popovici a fost extrem de apreciată și de specialiști, cunoscutul critic Valerian Sava vorbind despre “febricitatea privirii actriței Ileana Popovici”. La rândul lor, cineștii erau fascinați de “miracolul Ileana Popovici”, materializat printr-o naturalețe de nedefinit, uimitoare pentru o actriță fără studii de specialitate, care o apropie de Giulietta Masina, Jeanne Moreau sau Svetlana Toma, actrița din “Șatra” lui Emil Loteanu și Eugen Doga. Inefabilul acesta, aprecia cineva, își are sorgintea în aerul și pământul Basarabiei, de unde veniseră în țară, în epoca dramatică din timpul războiului, mai precis în 1940, părinții ei. Împreună cu mama sa cânta în strana bisericii păstorite de tată, în comuna Buturugeni (unde Ileana a păstrat casa părintească, jumătate de an locuind aici, jumătate la Sanremo, în Italia, unde s-a stabilit în 1997), la început mama ei fiind învățătoare, după care a urmat cursurile facultății de Agronomie, la București. Au fost ani grei, și Ileana nu se rușinează să-și amintească asta: a purtat paltonul surorii sale mai mari cu 6 ani, cunoscuta actriță Magda Popovici, până în anul I de Conservator...

Pentru cariera ei, covârșitoare a fost decizia mamei, decedată în 1998, care a afirmat răspicat: “Fata mea are voce, ureche muzicală și trebuie neapărat să fac ceva că să-i deschid un drum!”. Și a făcut, înscriind-o la Școala de muzică nr. 1 din București, de pe str. Principatele Unite, unde libertatea de la țară a dispărut brusc și dureros, în rigorile internatului... Tatăl, însă (decedat foarte devreme, în 1974), nu s-a împăcat niciodată cu statutul de actriță de film și de artistă în general, fiind șocat când a văzut-o în “Reconstituirea” în... costum de baie!

Intrarea la Conservator a însemnat de asemenea o poveste aparte. Cum părinții nu aveau bani să-i pună medietor, șansa ei s-a chemat familia Lucia Popescu (viitoarea mare realizatoare Radio era studentă pe atunci la Conservator) – Marin Moraru, buni prieteni cu Magda. Invitată de aceștia în vacanță, la Costinești, a fost convinsă de Lucia să dea examen la Conservator, a făcut dicteu cu aceasta pe plajă și a intrat a treia! La panoul cu lista admișilor se uitau după “boboacele” frumoase Cornel Fugaru, student în anul IV, și viitorul ei coleg de la Ilustrație Muzicală, de la TVR, Gabriel Purdea... Dar șansa ei în muzică, o recunoaște, s-a chemat Richard Oschanitzky, care i-a marcat destinul muzical, i-a croit drumul în muzică. În ce privește televiziunea, s-a angajat aici în 1966, dar abia după 1989 i s-a permis să apară “pe sticlă”, ca

realizatoare-prezentatoare, la emisiuni cum ar fi “Album duminical” sau “ Bună dimineața!”. Aici, în TVR, a lucrat cu mari profesioniști, Tudor Vornicu, Valeriu Lazarov, Ileana Pop, Simona Patraulea...

Ileana Popovici este “acasă” în studiourile de filmare sau de înregistrare, pe platourile TV, dar mai ales la Buturugeni, la țară, acolo unde a trăit cea mai frumoasă copilărie și unde se află mormintele părinților. Iar iarna este acasă la Sanremo, unde locuiește cu soțul ei, fiind o prezentă familiară, nelipsită, cu acreditare de presă, de la marele festival italian al muzicii ușoare, regăsind aici rădăcinile sale muzicale și pasiunea tinereții, micuța violonistă la o școală de muzică, avându-l drept coleg între alții pe compozitorul Ulpiu Vlad...

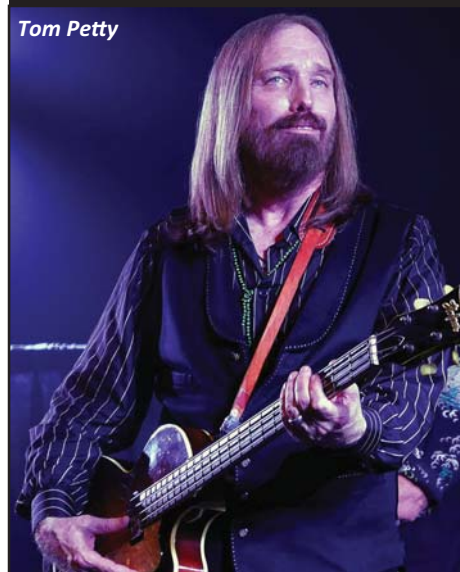
Octavian URULESCU

Despărțiri

Lucky Marinescu – Lucreția „Lucky” Marinescu (n. 1934, Cahul) s-a stabilit la Cluj, a urmat cursurile Dima”, secția canto, după care a lucrat la Teatrul de operetă, apoi la Teatrul “Constatin Tănase”, Teatrul „Ion Vasilescu” din București, teatre care făceau turnee în Europa. În 1968 după spectacol la Sala Olympia din Paris nu a mai revenit, dar a încercat să-și răpească fiul din țară cu ajutorul unui prieten. A fost prinsă la vama Giurgiu, a fost închisă 6 săptămâni, dar Ceaușescu a dispus eliberarea ei și a rămas în țară. A avut trei căsătorii: compozitorul Petre Mihăescu, Nicolae Goliceanu (au un băiat, Laurențiu, stabilit în SUA), iar în 1985 s-a căsătorit în S.U.A. cu Constantin Barbu. În 1996 se reîntoarce în România, împreună cu soțul său. În ultimii ani, Lucky Marinescu a condus “Clubul Pensionarilor fără vârstă” dedicându-se ajutorării acestei categorii sociale. Din anul 2006 a devenit și moderatoare la DDTV – “Show Lucky”, emisiune în direct, alături de scriitoarea Rodica Elena Lupu. În 2008 a lansat CD-urile: “Cuvinte de iubire” și “Nu mă uita, Lucky”, iar în 2002 a primit Diploma de Onoare în cadrul Galei Muzicii Ușoare Românești „O zi printre stele” a Ministerului Culturii și Cultelor.

Johnny Hallyday – “Elvis Presley” al francezilor a fost răpus de cancerul la plămâni la 74 de ani. Are peste 100 de milioane de discuri vândute, a jucat în numeroase filme în cariera sa începută în 1960 și a fost făcut Chevalier of the Legion D’Honneur de președintele Jacques Chirac în 1997. Jean-Philippe Smet (nume real) decide să devină cântăreț după vizionarea unui film cu Presley în 1957 și rupe tradiția “chanson”-ului clasic francez introducând rock and roll-ul în Franța. Cu o energie uriașă, concerta non-stop dar

ducea și o viață tumultuoasă. Brigitte Bardot a spus “Johnny este un monument. El este Franța”. Nu este de mirare că i s-au organizat funeralii naționale de o amploare nemaîntâlnită.

Ciudat, cu tot succesul său acasă, nu a reușit să se impună în teritoriile de limbă engleză. Publicația The USA Today l-a descris ca fiind “the greatest rock star you never heard of”.

Tom Petty – Thomas Earl Petty a fost un compozitor - multi-instrumentist - producător și actor american, liderul formației Tom Petty and the Heartbreakers. Imprimând solo sau cu formația a vândut 80 de milioane de discuri și a fost pus în galeria Rock and Roll Hall of Fame în 2001. Născut în 1950, părăsește liceul la 17 ani și înființează formația the Heartbreakers în 1976. În 1988 se asociază cu George Harrison în grupul the Travelin Wilburys alături de Bob Dylan, Roy Orbison, Jeff Lynne. Scoate un album solo în 1989, și reformează Petty and the Heartbreakers în 1991, încă un solo în 2006, urmat în 2014 de al 13-lea album cu formația - Hypnotic Eye - loc 1 în top Billboard 200. În 2017, the Heartbreakers încep “ 40th Anniversary Tour” la finalul căruia Pety este răpus de un infarct.

George Redburn Young – Născut în 1946, muzician, compozitor, producător australian (născut în Scoția dar emigrat cu familia). Component în anii 60 al formației the Easybeats, cu care a lansat marile hit-uri mondiale “Friday on My Mind” și “Love Is in the Air”. Împrenă cu colegul Harry Vanda devin primii producători ai celebrei formații de hard rock AC/DC, înființată de frații săi mai tineri Malcolm și Angus Young.

Istoria unui festival (IV)

În anii '80 se bucura de succes și în Franța un cântăreț italian mic de statură, cu o coafură buclată, de tip afro, așa că nu e deloc întâmplător că tot la Paris a obținut consacrarea mondială, după decenii, în postură de compozitor, cu musical-ul "Nôtre Dame de Paris". În 1991 Riccardo Cocciante, căci despre el este vorba, a triumfat la Sanremo cu "Se stiamo insieme". În 1992 Luca Barbarossa a câștigat cu un cântec dedicat mamei sale, "Portami a ballare", iar în anul următor a fost aureolat un recordman al trofeelor, Enrico Ruggeri, cu "Mistero"; la această ediție, viitoarea stea Laura Pausini s-a clasat prima la "Nuove proposte", cu "La solitudine". Următoarele ediții au consemnat în general victorii ale unor nume mai puțin cunoscute sau ale unor tineri, dintre care nu toți au confirmat, ceea ce a alimentat părerile legate de o criză a muzicii ușoare italiene, dar nu e decât parțial adevărat, pentru că, la urma urmei, creația contează, iar cântecele au fost în general frumoase. Iată câștigătorii, în ordine cronologică: Aleandro Baldi - "Passerà" (1994), Giorgia - "Come saprei" (1995), cuplul Ron-Tosca - "Vorrei incontrarti fra cent'anni" (1996), grupul Jalisce - "Fiumi di parole" (1997). În 1998 triumfa sensibilă interpretă nevăzătoare Annalisa Minetti, care a cântat și la București, cu "Senza te o con te", iar în 1999 se impunea din nou, după un deceniu, un nume reputat, Anna Oxa, cu "Senza pietà". Mică surpriză la ediția a 50-a, din 2000, prin victoria exoticilor

compenți ai Piccola Orchestra Avion Travel, cu "Sentimento", pentru ca în 2001 să se impună Elisa, cu "Luce". Revenire uluitoare, după... 24 de ani, pe cea mai înaltă treaptă, a formației Matia Bazar, cu "Messaggio d'amore". În 2002 se face remarcată în competiția "I Big" tânăra Alexia, care e încoronată regina festivalului, cu "Per dire no", chiar la ediția următoare. Se succed apoi Marco Masini cu "L'uomo volante" (2004), Francesco Renga cu "Angelo" (2005), Povia cu "Vorrei avere il becco" (2006), Simone Cristicchi cu "Ti regalerò una rosa" (2007), Gio Di Tonno și Lola Ponce cu "Colpo di fulmine" (2008), Marco Carta cu "La forza mia" (2009). Prezentată de Antonella Clerici, ediția din 2010 îl consacră pe Valerio Scanu, cu "Per tutte le volte che", pentru ca în 2011 victoria să aparțină marelui cantautor italian Roberto Vecchioni cu "Chiamami ancora amore". Următorii câștigători: Emma cu "Non é l'inferno" (2012), Marco Mengoni cu "L'essenziale" (2013), Arisa cu "Controvento" (2014), trio-ul vocal Il Volo cu "Grande amore" (2015), grupul Stadio cu "Un giorno mi dirai" (2016). Vom reveni pe larg asupra acestor două ediții,

completând corespondențele speciale semnate de Ileana Popovici, publicate la vremea respectivă.

Speranțe

Concursul deschis speranțelor, vocilor noi, "Nuove proposte" a fost introdus în 1984, chiar din primul an fiind revelat un mare talent, Eros Ramazzotti, învingător cu "Terra promessa". Dintre câștigătorii ulteriori ai acestei secțiuni s-au mai impus, între alții, Lena Biolcati în 1986 ("Grande grande amore"), Zarrillo în 1987 ("La notte dei pensieri"), Paola Turci în 1989 ("Bambini"), Marco Masini în 1990 ("Disperato"), Aleandro Baldi în 1992 ("Non amarmi",

împreună cu Francesca Alotta), Andrea Bocelli în 1994 ("Il mare calmo della sera"), Alex Britti în 1999 ("Oggi sono io"), Anna Tatangelo în 2002 ("Doppiamente fragile"), Dolcenera în 2003 ("Siamo tutti là fuori"), Arisa în 2009 ("Sincerità"), Rocco Hunt în 2014 ("Nu juorno buono"). Secțiunea și-a dovedit astfel din plin utilitatea, înafara celor numiți mai sus câteva zeci fiind distinși cu premii speciale: al Criticii, al Sălii Presei Radio-TV "Lucio Dalla", pentru cel mai bun text, premiul "Alex Baroni", al posturilor Radio-TV private, pentru cea mai bună orchestrație, pentru cea mai bună compoziție, pentru cea mai bună voce (ambele acordate în

1997 lui Alex Baroni). Paola Turci a câștigat doar o dată, dar a mai primit de două ori Premiul criticii, iar unele valori autentice, confirmate ulterior, au primit distincții speciale fără a câștiga concursul, între aceștia numărându-se Mango, Cristiano de André, Mietta, Francesco Renga, Alex Baroni.

Artiști speciali, premii speciale

Începând din anul 1982, la secțiunea "Campioni" (I Big) au fost acordate aceleași premii speciale de care am amintit în cazul speranțelor. Foarte puține au fost ocaziile când câștigătorii și-au înscris numele și la aceste distincții, excepțiile numindu-se, la edițiile când au triumfat, Roberto Vecchioni, Simone Cristicchi, Francesco Renga, Marco Masini, Alexia, Elisa, Piccola Orchestra Avion Travel, Ron, Giorgia, semn că specialiștii italieni au criterii originale, personalitate, independență. Iar juriile, și la ei, nu sunt infailibile, deși sistemul de votare include și publicul și este foarte complex, presupunând audierea fiecărui cântec de mai multe ori. Iată, de pildă, marea cântăreață Mia Martini n-a cucerit niciodată trofeul, în schimb a fost distinsă de 3 ori (1982, 1989, 1990) cu Premiul criticii, care de atunci poartă numele regretatei artiste. Nici reputata Patty Pravo n-a triumfat niciodată, dar a primit tot de 3 ori Premiul criticii, în 1997 acesta fiind dublat de acela "pentru cea mai bună compoziție muzicală". În altă categorie intră artiștii care au reușit să cucerească locul I cândva, dar la alte ediții au trebuit să se mulțumească (vorba vine, fiindcă nu o dată acestea sunt mai prestigioase) cu distincții speciale, între aceștia numărându-se Matia Bazar, Enrico Ruggeri (de câte 2 ori, ca

și victoriile), Piccola Orchestra Avion Travel, Arisa, Povia. Mult mai numeroși sunt cei care au strălucit doar la aceste distincții "anexă", deși sunt nume de primă mărime ale genului: Fiorella Mannoia (de 2 ori premiul criticii), Enzo Jannacci (2 premii), Cristiano de André (de 2 ori atât premiul criticii, cât și acela pentru cel mai bun text), Mariella Nava (2), Elio e le storie tese (2), apoi Mango, Alex Britti, Franco Battiato, Gino Paoli, Nomadi, nonconformista Loredana Berté (și ea fără nici o victorie, doar cu premiul "Lucio Dalla" al Sălii presei Radio-TV, în 2008, pentru "Musica e parole").

Aminteam la un moment dat de un clasament al prezențelor în finală. Co-lider, cu 15 finale, Toto Cutugno n-a triumfat decât o dată și s-a clasat de nenumărate ori pe poziția secundă, dar, interesant, n-a cucerit nici măcar un premiu special, confirmându-și postura de artist popular, dar mai puțin agreat de critici. Deosebit de edificatoare, înafara acestei ierarhii a prezențelor, este cea a victoriilor, în care conduce Claudio Villa, cu 4 triumfuri, între 1955 și 1967, urmat, cu câte 3 succese, de alte legende ale cântecului, Domenico Modugno (între 1958-1966) și Iva Zanicchi (între

1967 și 1974). Mult mai numeros este plutonul celor cu câte 2 victorii, deschis firește de prima câștigătoare, Nilla Pizzi, și continuat de Johnny Dorelli, Gigliola Cinquetti, Bobby Solo, Nicola di Bari, Peppino di Capri, Matia Bazar, Anna Oxa, Enrico Ruggeri. Să triumfi la Sanremo este în sine o performanță, dar s-o faci de două, trei, nemaivorbind de patru ori este de-a dreptul fabulos, asigurându-ți pe vecie un loc în "Hall of fame", casa celebrităților muzicii ușoare italiene!

La autorii învingători nu ne vom referi, fiindcă ei sunt mai puțin cunoscuți la noi, iar multe din melodii poartă sem-

nătura interpreților-cantautori. În schimb este la fel de grăitor un clasament al prezentatorilor, să le spunem "principali", fiindcă aceștia au mereu alături tinere actrițe, manechine, actori comici, cântăreți. Moderatorii de la Sanremo au personalitate uriașă, dar și libertate, sunt adesea directori artistici și selecționeri, aleg melodiile, decid partenerii, deci nu sunt, ca adesea din păcate la noi, simpli lectori ai unor texte scrise de alții.

Cum am notat în prima parte a micii noastre istorii, două sunt numele care au jalonat, prin forța talentului și prestigiu personal, ipostaza de prezentatori ai festivalului de la Sanremo, totalizând împreună aproape o treime din edițiile manifestărilor: Mike Bongiorno, de 9 ori la cârma evenimentului, între 1963 și 1979, și Pippo Baudo, de nu mai puțin de 13, între 1968

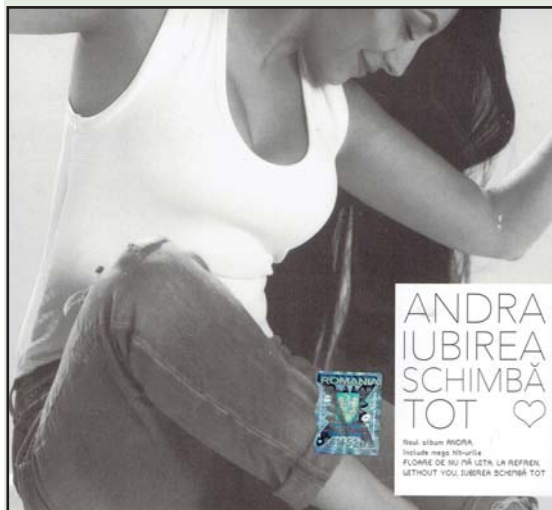

- 2008. În Top intră și gazda primelor ediții, Nunzio Filogamo, de 5 ori, Fabio Fazio, de 4, Claudio Cecchetto, de 3, Gianni Morandi, Paolo Bonolis și Nuccio Costa cu câte 2 festivaluri la activ. Înafara lui Morandi, care avea la un moment dat și o emisiune muzicală foarte atractivă la RAI TV, au mai prezentat și alți cântăreți (Raffaella Carrà, Johnny Dorelli, Rosita Celentano, Loretta Goggi), deci și la ei se încearcă această va-

riantă, chiar dacă alegerea cade în majoritatea cazurilor pe profesioniști cu experiență. Au fost și câțiva actori (Miguel Bosé, Edwige Fenech, Raimondo Vianello, Corrado), dintre aceștia reținând atenția cel care la ora actuală are un cuvânt decisiv în politica Italiei, prin partidul său - e vorba de Beppe Grillo, care a fost la timona manifestării în 1978.

Octavian URȘULESCU

Andra: „Iubirea schimbă tot”

Andra, adică Alexandra Irina Măruță (fostă Mihai), născută în 1986 la Câmpia Turzii, a ajuns prin talent și seriozitate una din vedetele muzicii noastre pop, impunându-se de copil în concursurile de gen. Avem acum al 14-lea său album, cu titlul hit-ului său din februarie 2016, cu o durată apreciabilă: conține 15 cântece în română și 4 în engleză (inclusiv duetul cu David Bisbal, “Without You”). Un disc consistent, beneficiind și de o prezentare grafică originală, de primă mână, demnă de o vedetă reală și nu “făcută”.

Lora: „A voastră, Lora”

În vârstă de 36 de ani, Laura Petrescu (născută la Vaslui) a devenit mai cunoscută

după cooptarea în grupul Wassabi în 2006, cu care scoate albumul *Și m-am îndrăgostit de tine*. După 2009 se lansează solo iar acum lansează primul său album, conținând nu mai puțin de 20 de cântece, aproape toate single-urile sale, incluzând și 7 colaborări, majoritatea în maniera pop-dance. O solistă ajunsă la maturitate, de la care așteptăm și realizări mai consistente.

Travka: „Vreau să simt Praga”

Formația a luat ființă la Focșani în 2002, titlatura însemnând “iarbă” în rusă. Acesta este al doilea album al

formației, apărut în 2007 (primul disc românesc lansat gratuit pe internet !) și re-editat acum de Universal. În

Revistă lunară de informare, opinie și dezbateri editată de
UNIUNEA COMPOZITORILOR ȘI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA
și finanțată cu sprijinul MINISTERULUI CULTURII ȘI IDENTITĂȚII NAȚIONALE

ACTUALITATEA MUZICALĂ

Redactor șef:

George BALINT

Redactori: Mihai COSMA, Octavian URSULESCU

Editorialist: George BALINT

Secretar de redacție: Costin ASLAM

Colegiu redacțional:

Petruța MĂNIUȚ-COROIU, Mariana POPESCU,
Mihaela Silvia ROȘCA, Vasilica STOICIU-FRUNZĂ,
Cristina ȘUTEU

Semnează în acest număr:

Andra APOSTU, Dumitru AVAKIAN, Loredana BALTAZAR,
Gabriel BANCIU, Corina BURA, Lavinia COMAN, Dan DEDIU,
Oana GEORGESCU, Florian LUNGU, Carmen MANEA,
Tudor MISDOLEA, Gabriela OCNEANU, Carmen POPA,
Laura SAVA, Constantin SECARĂ, Mădălin Alexandru STĂNESCU,
Mircea ȘTEFĂNESCU, Florin-Silviu URSULESCU,
Corina UNGUREANU-KISS, Vasile VASILE, Lena VIERU-CONTA

www.ucmr.org.ro

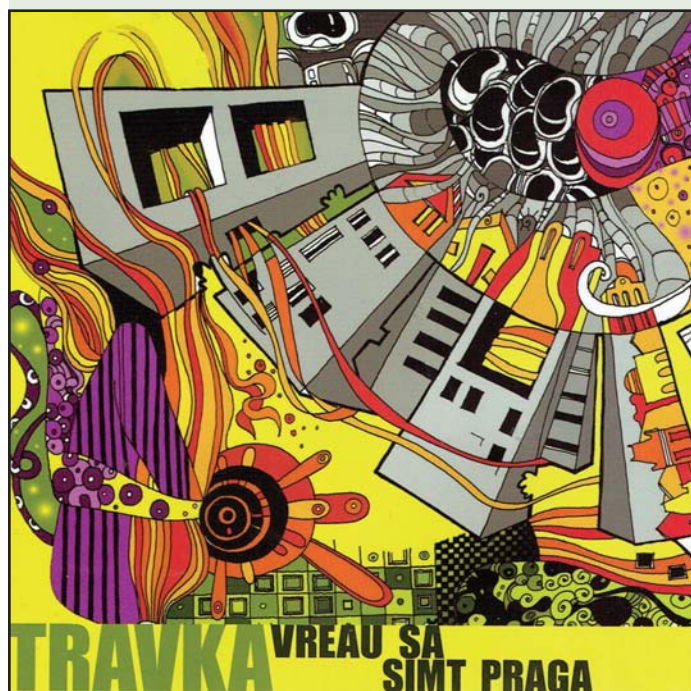
Adresa redacției: București, Calea Victoriei 141, sect. 1, 010071,
România. **Tel./Fax:** +40-21-312.98.67

E-mail: em@edituramuzicala.ro, editura@unmb.ro

TIPOGRAFIA - INTERSIGMA-ERICOM SRL

TEL: 021-242.30.32

ISSN: 1220-742x

compența George Gădei (voce), Misha Gâlcă (chitară), Alexei Țurcan (chitară, sampler), Cristian Chirodea (baterie), Mizdan (bass), formația ne oferă 11 cântece de rock alternativ interesant, stil care o plasa printre speranțele rockului nostru la festivalul top t Buzău de acum 15 ani.

Florin-Silviu URSULESCU